

ИСТИҚЛОЛНИНГ 14 ЙИЛЛИГИ МУБОРАК БЎЛСИН, АЗИЗ ЮРТДОШЛАР!

Mustaqillik huquq demakdir

HUQUQ

35

(402)

YURIDIK GAZETA

August

D.	1	8	15	22	29
S.	2	9	16	23	30
Ch.	3	10	17	24	31
P.	4	11	18	25	
J.	5	12	19	26	
Sh.	6	13	20	27	
Y.	7	14	21	28	

2005

Gazeta 1997-yil 27-avgustdan chiqqan boshlagan.

WWW.HUQUQ.UZ. E-mail: Info@huquq.uz

ЮКСАК МУКОФОТЛАР МУБОРАК!

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 14 йиллиги муносабати билан ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, Мудофаа ва Фавқулодда вазиятлар вазирликлари ходимларидан бир гуруҳини мукофотлаш тўғрисида»-ги 2005 йил 22 августдаги Фармонида мувофиқ куйидаги прокурор-тергов ходимлари давлат мукофотлари билан тақдирландилар.

Мамлакатимиз Қуролли Кучлари тизимида ислохотларни амалга оширишда фаол қатнашётгани, ҳалқимизнинг оқолини муҳофаза этиш ҳамда хизмат бурчини бажариш чоғида мардлик ва фидойилик намунасини кўрсатгани, миллий манфаатларимизни ҳимоя қилишдаги жасорати, юртимизда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш борасидаги катта хизматлари учун:

II даражали «Шон-шараф» ордени билан

Абдурахимов Ғанижон Муллажонович (марҳум) — Андижон шаҳар прокурори

«Дўстлик» ордени билан

Наримбетов Жиенбай Бекимбетович — Хоразм вилояти Янгибозор тумани прокурори

«Жасорат» медали билан

Нодиров Қаҳрамон Абдусатторович — Андижон вилоят прокуратурасининг катта терговчиси

«Шуҳрат» медали билан

Ибодов Бахтиёр Кенжаевич — Сурхондарё вилоят прокуратурасининг бўлими бошлиғи

Цой Эдуард Алексеевич — Ўзбекистон Республикаси Транспорт прокурорининг биринчи ўринбосари

Ватанимизнинг юксак мукофотлари муборак бўлсин, азиизлар!

Абдувоҳид Тўраев олган сурат

EKSKLUZIV INTERVYU

Юксак Баҳо

Эдуард ЦОЙ, Ўзбекистон Республикаси Транспорт прокурорининг биринчи ўринбосари, «Шуҳрат» медали соҳибига:

— Мамлакатимиз мустақиллигининг 14 йиллик байрами арафасида «Шуҳрат» медали билан тақдирланганим ҳақидаги хабарини эшитиб беҳад хурсанд бўлдим. Юрт учун қилинган иш бесамар кетмас экан. Менинг тақдирланишим — соҳада кечани кеча, кундузни кундуз демай меҳнат қилаётган ҳамкасбларимизга ҳам берилган мукофотдир. Қонунийлик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, Транспорт соҳасидаги қонунларнинг аниқ ва бир хилда бажарилишини таъминлашда мукофот кучимизга куч, ғайратимизга ғайрат қўшади. Фурсатдан фойдаланиб, барча ҳамкасбларимни истиқлолнинг 14 йиллиги билан муборакбод этаман.

MUSOHABA

ИСЛОХОТЛАР ТАРАҚҚИЁТ ГАРОВИДИР

РЕСПУБЛИКА БОШ ПРОКУРОРИНИНГ
ЎРИНБОСАРИ БАХТИЁР НУРМУҲАМЕДОВ БИЛАН СУҲБАТ

— Мустақилликка эришилган дастлабки кунлардан бошлаб мамлакатимизда кенг кўламли сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ва суд-ҳуқуқ соҳасида ислохотлар амалга оширилди. Айниқса, 2000 йилда қабул қилинган жамиятимизнинг сиёсий, иқтисодий ва маънавий соҳаларида амалга оширилган ислохотлар жараёнини эркинлаштириш ва чуқурлаштириш дастури алоҳида аҳамият касб этади. Ушбу дастур асосида суд-ҳуқуқ тизимида ўтказилаётган ислохотлар натижасида ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ҳамда одил судловни амалга оширувчи суд идоралари фаолияти ташкилий-ҳуқуқий жиҳатдан тубдан ўзгартирилиб, ишларни кўришни тартибга солувчи бир

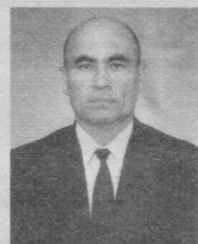
— Нафақат жамият, балки бутун бораққ муайян қонуниятлар асосида яшайди, ҳаракат қилади. Аждодларимиз мерос қолдирган қонун-қоидалар муҳофазасида янги даврга қадам қўйди. Истиқлол йилларида суд-ҳуқуқ соҳасида амалга оширилган ўзгаришларни қандай баҳолайсиз?

қатор янги моддий ва процессуал ҳуқуқий ҳужжатлар, яъни «Прокуратура тўғрисида»-ги, «Судлар тўғрисида»-ги қонунлар янги таҳрирда қабул қилинди, жиноят-процессуал, маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги, фуқаролик, меҳнат, солиқ ва бошқа кодексларга жиддий ўзгаришлар киритилди. Провадиди улар шахсининг эркинлиги, ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишда асосий омил бўлиб хизмат қилмоқда. Хусусан, 2001 йил 29 августда Олий Мажлис томонидан «Жиноий жазоларнинг либераллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Жиноят, Жиноят-процессуал кодекслари ҳамда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгаришлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»-ги қонуннинг қабул қилиниши жиноятчиликка қарши кураш ва унинг олдини олиш амалиётида туб ўзгаришлар рўй беришига сабаб бўлди. Жумладан, аризмаган қилмиш учун қаттиқ жазолан, қўллаб жиноятлар учун ўлим жазоси тайинланиши, айрим турдаги жиноят ишлари бўйича нафақат айбдор, балки бутун бир оилага тегишли мол-мулкни мусодара қилиш каби инсон ҳуқуқларини поймол этишга олиб келувчи ҳолатларга чек қўйилди.

(Давоми 2-бетда).

Адилов Агитой

Темиров Ботир Даминович

(Давом. Боши I-бетда).

Биргина аёллар, вояга етмаганлар ва 60 ёшдан ошган эркакларга ўлим жазосини қўлашнинг бекор қилиниши инсонпарварлик нуктаи назаридан текис аҳамиятга эгадир. Шунингдек, ярашув тўғрисидаги иш юритиш тартиби жорий қилинганлиги минглаб фуқароларнинг тақдирига ижобий таъсир этиш билан бирга, уларни «судланган» деган номдан халос қилди.

Озодликдан маҳрум этиш жойларида жазо ўтаётган шахсларнинг яшаш шaroитини яхшилаш ва ижронинг либераллаштириш мақсадида Жиноят-ижроия кодексида ўзгаришлар киритиш масаласи ҳам ҳал этилди. Шунингдек, оғир ва ўта оғир жиноятлар тоифаси қисқартирилди, ўлим жазоси қўзда тутилган бир неча моддалар қамайтирилди, фақат терроризм ва айбни оғирлаштирадиган

кўча эга бўлган, маълум маркалардан бошқариладиган экстремистик кучлар ва ташкилотлар борлиги очик-ойдин кўриниб турибди» деган фикрининг тўғрилигини бугунги кунда ҳақонда рўй бераётган воқеалар қўзда тутибди.

Эътибор берсангиз, ер юзининг деярли барча жойларида терроризм ва диний экстремизм ўзининг ёвуз қиёфасини намойиш этмоқда. Афсуски, бу жараён Ўзбекистонни ҳам четлаб ўтгани йўқ. Халқимизнинг тинчлиги ва фаровонлигига раҳна солувчи унсурлар ҳам учрамоқда. Қолаверса, геосийсий манфаатдан келиб чиқиб, мамлакатимизни қарам қилиб олишни кўзлаган ташки кучлар ҳам мавжуд.

1999 йилнинг 16 февралда Тошкент шаҳрида, 2004 йил март, июл ойларида Тошкент шаҳри, Бухоро ва Тошкент вилоятларида ҳамда шу йил-

атчилиқни жалб қилишга эътибор қаратишяпти. Чунки терроризм ва диний экстремизмнинг асил моҳиятини ҳар бир фуқарога етказмасдан туриб, уларнинг олдини олиб бўлмайди.

Прокуратура органларининг терроризм ва диний экстремизмга қарши кураш фаолиятини такомиллаштириш мақсадида Бош прокурорнинг буйруғи билан Республика Бош прокуратурасининг Аxbотот-таҳлил бўлими ташкил этилди. Бунда терроризм ва диний экстремизмга қарши курашни чуқур таҳлилларга асосланиб, замонавий услублар билан амалга ошириш, террорчилик содир этилишига имкон берувчи ҳар қандай жараённи ўз вақтида аниқлаб, назорат қилиш ва бартараф қилишга қаратилган чораларни қўлаш бўлимининг асосий вазифаси эътиб белгилаб қўйилди.

ҳам такомиллаштиришни тақозо этадими?

— 1995 йил 1 апрелдан бошлаб амалга киритилган Жиноят кодексининг 13 та моддасида, 1998 йилга келиб 5 та моддасида ўлим жазоси қўзда тутилди. 2001 йилда бу рақам 4 тага қисқарди. Парламентнинг 2003 йил декабрдаги сессиясида қабул қилинган қонунга асосан фақат жавобгарлиқни оғирлаштирадиган ҳолатда одам ўлдириш ва терроризм жиноятини содир қилганлик учун ўлим жазосини қўлаш қайд этилди. Лекин Ўзбекистон Республикаси Конституциясида қайд қилинган инсонпарварлик ва одиллик тамойиллари жиноятта оид қонунчиликда ўлим жазосини бекор қилиш зарурлигини тақозо этар эди. Зеро, яшаш ҳуқуқи инсоннинг ажралмас ҳуқуқидир. Президентимизнинг юқоридаги фармони ушбу ҳуқуқни таъминлаш йўлида ҳал

тергов жараёнида шахснинг эркинлигини чеклаш билан боғлиқ масалани ҳал қилишда судлар ваколати кенгайтирилиши сўзсиз тасдиқланади.

Маълумки, қамқоқ олиш, суд ҳукмига кўра озодликдан маҳрум қилиш каби шахснинг эркинлигини чеклайди. Шу муносабат билан қамқоқда олишга санкция бериш ҳуқуқининг судларга ўтказилиши гумондор, адвокат, прокурор ва бошқа манфаатдор шахслар иштирок этадиган очик суд процессида шахснинг эркинлигини чеклаш масаласини ошқоҳа ҳал қилиш муҳим аҳамият касб этади. Бу, ўз навбатида, жиноий таъжиб ҳамда қамқоқда олиш масаласини ҳал қилиш босқичида фуқароларнинг эркинлигини таъминловчи ҳуқуқий қарорларни мустақамлашди.

Қамқоқда олиш билан боғлиқ бундай тартибнинг жорий этилиши Ўзбекистоннинг инсон ҳуқуқларини ҳимоя

ИСЛОҲОТЛАР ТАРАҚҚИЁТ ГАРОВИДИР

РЕСПУБЛИКА БОШ ПРОКУРОРИНИНГ

ЎРИНБОСАРИ БАХТИЁР НУРМУҲАМЕДОВ БИЛАН СУҲБАТ

ҳолатда қасддан одам ўлдириш жинояти учун бундай жазо белгиланади. Юртбошимизнинг таъбири билан айтганда, жиноятчиликнинг олдини олиш, унга қарши курашиш самарадорлиги жазонинг оғирлиги ва шафқатсизлигига эмас, балки биринчи навбатда, қонунни бузган шахс жазо муқаррар эканлигини англашига боғлиқдир.

Қилинаётган ишлар самарасини бериб, мамлакатимизда жиноят содир этилиши йилдан-йилга қамайиши кузатишмоқда.

Шу билан бирга, суд-ҳуқуқ ислохотларини амалга ошириш жараёнида қабул қилинган қонунлар адолатли, демократик тамойиллар асосида ҳуқуқий давлат барпо этиш ва инсон ҳуқуқлари ҳимоясини таъминлайдиган пойдевор бўлиб хизмат қилаётир.

Жамият ҳаётини эркинлаштириш мақсадида амалга оширилаётган суд-ҳуқуқ ислохотлари факатгина халқимизнинг урф-одатлари, миллий қадриятларини ўзида мужассамлаштирган қонунлар асосида амалга оширилаётганига боис, жамиятда тинч-тотувлик, ҳавфсизлик ва барқарорлик ҳукм сураётганини энг катта ютуқ деҳисиблайман.

Ҳар қандай ислохот ёки янгиликни ҳар ким уларнинг натижаси ва эришилган ютуқларга, лўнда қилиб айтганда, қўйилган мақсадга эришилганига қараб баҳолайди. Айтиш мумкинки, мамлакатимизда босқичма-босқич амалга оширилаётган суд-ҳуқуқ ислохотлари қўтилган натижа-ни бераёпти. Энг муҳими инсон ҳуқуқларини таъминлаш ва ҳуқуқий ҳимоя қилишнинг самарали механизми барпо этилди, бу жараён давом этмоқда.

Шу боси истиқлол йиллари суд-ҳуқуқ соҳасида қилинган ўзгаришларга фақат ижобий баҳо бериш лозим деб ҳисоблайман.

— **Прокуратуранинг терроризм ва диний экстремизмга қарши кураш фаолияти ҳақида тўхталсангиз.**

— Терроризм ва диний экстремизмга қарши кураш прокуратура органлари фаолиятининг энг муҳим йўналишларидан биридир. Бу борада бир қанча ишлар қилинаёпти.

Эсингизда бўлса, Олий Мажлисининг иккинчи қаққирғи еттинчи сессиясида терроризмга қарши кураш ҳозирги куннинг энг долзарб масаласи сифатида қўриб қилибди, Президентимиз терроризмнинг илди-лари ва муқддих қиёфаси, эътиборни торттадиган омиллари ва сабабларини атафрочлиқа ёритиб берган эди.

Юртбошимизнинг «Гарч террорчилик ҳаракатларининг бири, айтايлик, Филиппинда, бири Болжонда, бири Чеченистонда, яна бири Яқин Шарқ ёки бошқа минтақа ва давлатларда амалга оширилаётган бўлса-да, бугунги кунда уларнинг барчаси бир заңкирга боғланганлиги, бу тажовузалар ортида катта маблаг, катта

нинг 13 май куни Андижонда содир этилган жиноятлар бунинг яққол ми-салидир.

Мазкур жиноятларнинг тергов йшунини кўрсатаётгани, террорчилар Ўзбекистоннинг амалдаги конституциявий тузумини ўзгариштириш, ҳоқимиятни босиб олиш, сўнгра яғона халифалик ўрнатиш каби жомхаллар билан динни ниқоб қилиб, муқаддас «Қуръон» қаримининг сураларини ўзи-га мақбул тарзда талқин қилган ҳолда дунёқарашни тўлиқ шаклланмаган фуқароларни террорчиликка жалб этиб, муқддих жиноятларга бошлаганлар.

Яқинда Андижонда содир этилган шундай ҳаракатлар оқибатида 91 киши ноқуд бўлди. Маданият маскани бўлиши драма театри, кинотеатр, ҳоқимият ва бошқа маъмурий бинолар, жомат ва фуқароларнинг муқларига ўтқўйилиб, жуа қўп миқдорда моддий зарар етказилди.

Террорчилар вилоят ИИБ жомат тартибини сақлаш бўлими, пост-патрул хизмати ва ҳарбий қисми биноларига ҳужум қилиб, бир неча ҳарбий хизматчи ва милиционерларни ўлдириб, у ердаги ўқотарқурол, портловчи модда ва ўқ-дориларни олиб кетишган.

Улар жиноий ҳаракатларини давом эттириб, Андижондаги қамқоқнага ҳужум қилиб, махбустларни озод қилишган. Уларнинг бир қисмини сафларига қўшиб олиб, қуролланганлар.

Террорчилик ҳаракатларининг ташкилотчилиги оммавий тартибсизликлар, бошбошқоқлик муҳитини юзага келтирмоқчи бўлишган.

Жамиятимиз учун жиқдий ҳавф туғдирган, беғуноҳ фуқароларимизнинг ўлимига сабабчи бўлган бу тўдани ушлаш, зарарсизлантириш, олиб кетилган қурол-аслаҳаларни топишга қаратилган ҳаракатлар давомида ақсарият террорчилар қўлга олинди, қурол ва ўқ-дориларнинг катта қисми қайтарилди.

Республика Бош прокуратурасининг тергов гуруҳи ушбу жиноятларни содир этган шахсларга нисбатан кенг қамровли тергов ҳаракатларини олиб бораёпти. Яқин кунларда улар суд олдида жавоб берадилар. Тўпланган далилларга асосланган ҳолда жиноятларни келтириб чиқарувчи шарт-шароитни аниқлаш ва бартараф этишга қаратилган чоралар ҳам қўришмоқда.

Прокуратура органлари терроризм ва диний экстремизмга қарши курашга нафқат ҳуқуқни муқофоза қилувчи идоралар, балки бутун жамо-

ат муҳимки, жиноятта оид қонунчиликка киритиладиган бу ўзгариш муҳияти демократик қадриятлар билан муштараклигини омма онгига сингдириш керак. Чунки ҳар қандай эзгу иш халқ қўллаб-қувватлаган тақдирдагина амалга олиши муқаррар.

Жиноий-ҳуқуқий сиёсат ва ҳуқуқни қўлаш амалиётида туб ўзгаришларга сабаб бўлган яна бир муҳим қадам қамқоқда олишга санкция бериш ҳуқуқининг судларга ўтказилиши ҳисобланади. Шу ҳақдаги фармоннинг имзолалини суд-ҳуқуқ тизимининг янада либераллашуви, айниқса

қилувчи қадам бўлди.

Мазкур фармонда мамлакатимизда 2008 йилнинг 1 январидан ўлим жазоси бекор қилиниб, унинг ўрнига умрбод ёки ўзақ муддатта озодликдан маҳрум қилиш жазоси жорий этилиши белгиланган. Бунда умрбод ёки ўзақ муддатта озодликдан маҳрум қилиш жазоси Ўзбекистон Олий суди, жиноят ишлари бўйича Қорақалпоғистон Олий суди, вилоятлар, Тошкент шаҳар судлари, Ўзбекистон ҳарбий суди томонидан тайинланиши мумкинлиги ҳамда бу турдаги жазога ҳукм қилинганлар жазони мақсус тартибда колонияларда ўташи кўрсатилган.

Шунингдек, фармон ижросини таъминлаш муносабати билан Адлия вазирлиги, Олий суд, Бош прокуратура, ИИБ, Миллий ҳавфсизлик хизмати 2006 йилнинг 1 январига қадар жиноятта оид қонунчиликка ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида тақлифлар тайёрлаш вазифаси юклатилган.

Энг муҳими, жиноятта оид қонунчиликка киритиладиган бу ўзгариш муҳияти демократик қадриятлар билан муштараклигини омма онгига сингдириш керак. Чунки ҳар қандай эзгу иш халқ қўллаб-қувватлаган тақдирдагина амалга олиши муқаррар.

Жиноий-ҳуқуқий сиёсат ва ҳуқуқни қўлаш амалиётида туб ўзгаришларга сабаб бўлган яна бир муҳим қадам қамқоқда олишга санкция бериш ҳуқуқининг судларга ўтказилиши ҳисобланади. Шу ҳақдаги фармоннинг имзолалини суд-ҳуқуқ тизимининг янада либераллашуви, айниқса

қилувчи қадам бўлди.

қилувчи қадам бўлди.

Мазкур фармонда мамлакатимизда 2008 йилнинг 1 январидан ўлим жазоси бекор қилиниб, унинг ўрнига умрбод ёки ўзақ муддатта озодликдан маҳрум қилиш жазоси жорий этилиши белгиланган. Бунда умрбод ёки ўзақ муддатта озодликдан маҳрум қилиш жазоси Ўзбекистон Олий суди, жиноят ишлари бўйича Қорақалпоғистон Олий суди, вилоятлар, Тошкент шаҳар судлари, Ўзбекистон ҳарбий суди томонидан тайинланиши мумкинлиги ҳамда бу турдаги жазога ҳукм қилинганлар жазони мақсус тартибда колонияларда ўташи кўрсатилган. Шунингдек, фармон ижросини таъминлаш муносабати билан Адлия вазирлиги, Олий суд, Бош прокуратура, ИИБ, Миллий ҳавфсизлик хизмати 2006 йилнинг 1 январига қадар жиноятта оид қонунчиликка ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида тақлифлар тайёрлаш вазифаси юклатилган.

Энг муҳими, жиноятта оид қонунчиликка киритиладиган бу ўзгариш муҳияти демократик қадриятлар билан муштараклигини омма онгига сингдириш керак. Чунки ҳар қандай эзгу иш халқ қўллаб-қувватлаган тақдирдагина амалга олиши муқаррар.

Жиноий-ҳуқуқий сиёсат ва ҳуқуқни қўлаш амалиётида туб ўзгаришларга сабаб бўлган яна бир муҳим қадам қамқоқда олишга санкция бериш ҳуқуқининг судларга ўтказилиши ҳисобланади. Шу ҳақдаги фармоннинг имзолалини суд-ҳуқуқ тизимининг янада либераллашуви, айниқса

қилиш борасида халқаро стандартларга оғишмай риюа этаётганидан дарак беради.

Фармон ҳуқуқни муқофоза қилувчи бошқа идоралар қатори прокуратура органларининг фаолиятини ҳам такомиллаштиришнинг тақозо этади. Бу жараён эса қайд этилган масалалар бўйича тегишли қонунларга ўзгариш ва қўшимчалар киритилиши билан биргаликда амалга оширилади.

Фармонга кўра 2008 йил 1 январдан бошлаб қамқоқда олишга санкция бериш ҳуқуқи судларнинг ваколатига ўтказилди. Бунда қамқоқда олиш қонунда назарда тутилган бошқа чоралар самара бермаган алоҳида ҳолларда жиноят ишлари бўйича суд ёқуд ҳарбий суднинг қарорига кўра қўлалиниши назарда тутилган.

Шу ўринда энг муҳими, жиноятта оид қонунчиликка киритиладиган қўшимча ва ўзгаришлар судларга энг қисқа муддат ва соддалаштирилган тартибда санкция бериш ёки санкция беришни рад қилиш бўйича қарор чиқариш имконини бериши лозим. Бу эса тергов органларига жиноят ишларини тергов қилиш ва жиноятларни очинда тезкорлиқни сақлаб қоллшга имкон беради.

— **Қутлуғ байрам арафасида халқимизга қандай тиллақларингиз бор?**

— Юртбошимиз таъбири билан айтганда, халқимизнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш борасида амалга оширилаётган ислохотлар, қабул қилинаётган қонунларнинг ижросини таъминлаш мамлакатимизнинг янада қўллаб-янашиши, халқимизнинг фаровонлиги ва тинчлиги учун хизмат қилади.

Тилатим шуки, мустақиллигимизнинг 14 йиллиги байрами ҳар бир хонадонга тинч-тотувлик, тўқин-соқинлик ва қут-бақода олиб келсин.

«Huquq» муқбири
Жаҳонгир ШАРОФБОВ
суқбатлашди

SHU SONGA XABAR

ДОЛЗАРБ МАСАЛАДА ЙИФИЛИШ

Андижон шаҳар прокуратурасининг ташаббуси билан шаҳар ҳоқимлиги, прокуратураси, ИИБ, шаҳардаги 72 та маҳалла фуқаролар йиғини, мутасадди идора ва муассасалар раҳбарлари иштирокида Андижонда содир этилган террористик воқеалар юзасидан олиб борилаётган ишларнинг аҳволи, бу борада амалга оширилиши лозим бўлган вазифалар юзасидан кенгайтирилган йиғилиш ўтказилди.

Шаҳар прокурори А.Ахмедов шаҳардаги қонунийлик ва жиноятчиликнинг аҳволи, бу борада маҳалла фуқаролар йиғинларида қилиниши лозим бўлган ишларга тўхталиб, мамлакатимиз раҳбарининг 2005 йил 1 августдаги «Ўзбекистон Республикасида ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисида»ги фармонининг муҳияти юзасидан ҳам тушунириш берди.

Йиғилишда тегишли қарорлар қабул қилинди.

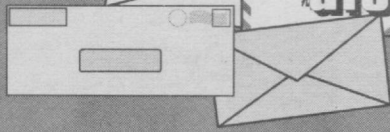
Андижон вилоятида қишлоқ ҳўжалигини ривож-

лантириш масалаларига бағишланган кенгайтирилган йиғилиш бўлиб ўтди. Унда вилоят прокуратурасининг қишлоқ ҳўжалиги соҳасида қонунийликни таъминлаш ва ҳўжалик юритувчи субъектларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўлими ходимлари, ширкат ва фермер ҳўжалиги раҳбарлари, уларга хизмат кўрсатувчи қорхона ва ташкилотларнинг раҳбарлари иштирок этади.

Кун тартибиде 2 та масала қўриб қиқилди. 2006 йил учун галла экишни уюшқоқлик билан ўтказиш ҳамда 2005 йилги пахта ҳосилини нест-нобузд қилмасдан териб олиш ва ўз вақтида тайёрлаш қорхоналарига етказиб бериш, пахтани ноқонуний равишда республикадан ташқарига олиб ўтишининг олдини олиш юзасидан ҳоқимлик ва ҳуқуқни муқофоза этувчи идораларнинг ҳамкорлиқдаги тадбирлари белгилаб олинди.

Б.ОТАЖОНОВ,
Андижон вилоят прокуратураси бўлими бошлиғи

Xatlar va jamoatchilik bilan aloqalar sahifasi

PAKAM

Чоршанбадан чоршанбагача тахририят муштарийлардан 31 та мактуб олди.

● Madad talab maktub

ҲАМОН КУТАЯПМАН

Хурматли тахририят ходимлари! Мен Самарқанд вилояти Ургут тумани «Амир Темури» ширкат ҳўжалигининг «Совгон» маҳалласида яшовчи 1-гурўх ногирони Ҳотамов Тўйчидан. Аввал ҳам сизларга хат ёзиб, аравагача муҳтожлигини билдирган эдим. Кўп ўтмай менга Самарқанд вилоят Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармасидан жавоб хати келди. Унда мен аравагача учун биринчи навбатда турганилим, Ургут тумани ижтимоий таъминот бўлимига аравагача ажратилиши билан менга берилиши айтилган эди. Бундан жуда хурсанд эдим. Бироқ Наврўз байрами, ундан кейин Хотира ва қадрлаш кўни ўтди ҳамки, аравагача ололганим йўқ. Эшик тик этса йўлга қарайман. Бир ҳамқишлоғим Тожикта боришини эшитиб, йўл-йўлақай ушбу хатимни «Huquq» тахририятига ташлаб ўтишини илтимос қилдим.

Муштақиллиқнинг 14 йиллиги арафасида яна умид билан аравагача кутаяпман. Илтимос, шу масалада ёрдам берингизлар.

Тўйчи ҲОТАМОВ

● Minnatdorchilik

ТўРТ КЎШНИ ПУЛ ЙИҒИБ, ОБУНА БЎЛГАНМИЗ

Ассалому алайкум, хурматли тахририят! Мен сизларнинг ёрдамчилар билан ечимини кутаётган муаммолар битилган бир неча мактубларимга ижобий жавоб олганман. Бунинг учун сизларга миннатдорчилик билдираман.

Икки йил аввал тўсатдан қўлимга тушиб қолган газетанинг мени ва қўшилларимни ўзига тортди. Мана, бир йилдан буён тўрт қўшни пул йиғиб, обуна бўламиз. Навбат билан ўқиб, хатто йиғиб қўямиз. Газетанинг қадрига етганлар бор, етмаганлар бор. Мен ҳар кунимни яхши инсонлар ҳаётига тақослаб, улардан андоза олиб, фарзандларимга ҳам завоқ билан ҳикоя қиламан. Уларнинг ҳам ўша инсонлардек бўлишларини худодан сўрайман.

Бировга яхшилиқ қилиш ҳар кишининг ҳам қўлидан келавермайди. Яхшилиқ йўлидаги ишларингизга омад, ўзларингизга соғлиқ-саломатлик тилайман. Ҳамиша халқ олқисини олиб юриш насиб этсин.

Узоқ ОМОНОВ,
Самарқанд вилояти Ургут тумани
Амир Темури номли ширкат ҳўжалиги

● Javob

СУД ИЖРОЧИЛАРИ ОГОҲЛАНТИРИЛДИ

Тахририятга келаётган аксарият хатларда фуқароларнинг ҳўқуқий муносабатларда дўч келаётган муаммолари кўрсатиб ўтилади. Шундай мактублардан бири Паркент туманида яшовчи Вилоят Рўзматовдан 2005 йил июл ойида келган эди. Хатда баён қилинишича, у турмуш ўртоғи Умид Намозов билан оилавий можаролар туфайли ажрашган. Собик турмуш ўртоғи томонидан ўтказилган зуғумлар оқибатида хат муаллифининг соғлиғи ёмонлашган. Етказилган маънавий ва моддий зарарни қоплаш учун суд У.Намозовдан В.Рўзматов

ва фойдасига 184.000 сўм ундириш тўғрисида қарор чиқарган. Суд ижрочиларининг масъулиятсизлиги туфайли ушбу қарор узоқ вақт ижро этилмаган. Шикоят хати ўрганиб чиқиш учун Паркент тумани прокуратурасига жўнатилган эди. Яқинда В.Рўзматованинг аризаси юзасидан текшириш ўтказилганлиги ва қўрилган чоралар ҳақида жавоб хати олдик. Унда шундай хабар қилинади:

«Маълум бўлишича, суд ижрочилари томонидан текшириш кунига қадар қарздорнинг мол-мулкни аниқлаш чоралари қўрилмай, ижро

ҳўжжати қарздорнинг иш ҳақида қарзни ундириш мақсадида У.Намозовнинг иш жойига юборилган. Шу тахлит қарор ижро этилмай қолган. Текшириш жараёнида туман прокуратурасининг аראлушуви билан жавобгардан 84.000 сўм ўндирилди.

Маъзур ижро ҳўжжати алоҳида назоратга олиниб, туман суд ижрочилари бўлинимаси огоҳлантирилди. Қисқа муддатда қарор ижросини тўлиқ таъминлаш лозимлиги ўқтирилди.

Н.ОЧИЛОВ,
Паркент тумани прокурори».

Хизматингизга тайёрмиз

Азиз газетхон!
Истиқлолнинг 14 йиллиги арафасида «Хатлар ва жамоатчилик билан алоқалар» саҳифаси яна сизнинг эътиборингизга ҳавола этилмоқда. Бу гап ҳам унинг асосини сизлардан келаётган мактублар ташкил қилади. Уларнинг тахлили бизга шундай хулоса чиқариш имконини беради: биринчиси, истиқлол туфайли юз бераётган ҳаётбахш ўзгаришларга ўз-ўзидан эмас, кураш ва интилишлар эвазигагина эришилиши тўлиқ исботини топди. Иккинчиси, бизга йўланган хатлар солиштирилганда фуқароларнинг ҳўқуқий оғиш йил сайин юксалиб бораётганлиги аён бўлди. Утган йиллар мобайнида газетамиз аראлушуви билан кўпгина юртдошларимизнинг мушқули ҳал бўлганлигидан нафақат улар, балки ўзимиз ҳам хурсандмиз. Шу ёрғу кунларда энг улуғ байрам билан сизларни қўтлаб, бундан кейин ҳам сизнинг хизматингизга тайёр эканлигимизни билдирмоқчимиз.

«Poytaxt» меҳмонхонаси

ПРОТЕСТ КЕЛТИРИШГА АСОС ЙЎҚ

Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 210-моддаси «а», «б» бандлари ва 207-моддаси 1-қисми билан судланган С.Насриддиновнинг суд ҳўқмидан норозилиги ҳақидаги аризаси жиноят иши билан бирга текширилди.

Аниқланишича, «Навой йўл таъминот» МЧЖ раиси лавозимидан ишлаб келган С.Насриддинов даврдан фойдаланган ҳолда содир этиши мумкин бўлган ҳаракатини «Самара» хўсусий фирмаси таъминотчиси О.Одиловнинг манфאתини қўлаб бажариш эвазига пора талаб қилиб, 6000 АҚШ долларини олганда ушланган. Жиноят ишлари бўлимига Навой вилоят судининг 2005 йил 13 апрелдаги ҳўқмига кўра ЖКнинг 59-моддасига асосан 8 йил-у 2 ойга озодликдан маҳрум қилинган.

Жиноят ишининг терговчи ҳар томонлама тўла ва ҳолисона олиб борилган, барча тергов ҳаракатлари ҳимоятчи Ф.Абдуллаев иштирокида ўтказилган.

Судланувчи С.Насриддиновнинг айби дастлабки тергов ва суд жараёнида тўпланган далиллар, ўзининг айбиға қисман иқрор бўлиб берган кўргазмаси, воқеа жойини кўздан кечириб, юзлаштириш баённомалари, суд-кимёвий экспертизаси ҳўсуси, «Самара» хўсусий фирмаси билан тузилган шартнома, сўзлашувлар ёзиб олинган аудиокассета, фуқаровий давьовар ва гувоҳларнинг кўргазмалари ҳамда ишдаги бошқа ҳўжжатлар билан исботланган.

Суд судланувчи С.Насриддиновнинг жиноий ҳаракатини тўғри таснифлаган, жазо барча енгиллаштирувчи ҳўлатлар инobatта олинган ҳолда ЖКнинг 57-моддаси қўлланиб тайинланган.

Баён этилганларга кўра суд ҳўқмига протест келтириш учун асослар топилмади.

Ислом ЖАСИМОВ,
Республика Бош прокуратураси Судларда жиноят ишлари кўрилишида прокурор ваколатини таъминлаш бошқармаси бошлиғи

● Taklif

Ўзбекистонда ўтказилаётган ижтимоий сиёсатнинг самарадорлигини ошириш, кексаларни ижтимоий ҳимоя қилиш ва уларнинг ёш авлодни тарбиялашдаги фаолиятини юқори даражага кўтариш мақсадида мамлакатимиз раҳбари Ислам Каримовнинг 1996 йил 4 декабрдаги фармони билан «Нуроний» жамғармаси ташкил этилган эди.

Жамғарма ўзини-ўзи маблағ билан таъминловчи ва муштақил фаолият кўрсатувчи нодавлат жамоат бирлашмасидир. Фахрийларнинг моддий шароитини яхшилаш, кексалар ва муҳтож табақаларга ёрдам кўрсатиш учун уставида кўрсатилган мақсад ва вазифаларнинг бажарилиши доирасида жамғарма ва унинг бўлимларига қонунда ман қилинмаган ҳар қандай тадбиркорлик фаолияти билан шўғулланишга рухсат берилиб, барча турдаги солиқлардан озод қилинган эди. Бундай имтиёздан фойдаланиб, «Нуроний» жамғармаси томонидан жойларда тадбиркорлик тузилмалари, фермер ҳўжаликлари тузилиб, фаолият кўрсатиб келди. Натижада уруш ва меҳнат фахрийларига системали равишда моддий, тиббий, маданий-маиший ёрдам кўрсатилди.

«Нуроний» жамғармаси марказий кенгашининг шу йил 3 августда ўтказилган раёсат мажлисида таъкидланганича, республика бўйича ҳозирги кўнда 3 млн.га яқин пенсионер истижомат қилади.

2005 йилнинг ўтган олти ойи давомида уруш

ФАҲРИЙЛАР МАНФААТИНИ КЎЗЛАБ

ва меҳнат ногиронларидан 4725 нафари зарур тиббий ортопедик жиҳозлар билан таъминланди. Шу вақт мобайнида жамғарма фахрийларга 3,8 млн. сўмлик моддий ёрдам берди, 12 млн. сўмлик дори-дармон тарқатди. Шунинг алоҳида таъкидлаш зарурки, вилоят, шаҳар ва туман ҳўкимликлари, корхона ва ташкилотлар томонидан уруш қатнашчиларига ва меҳнат фахрийларига берилган совғаларнинг умумий миқдори 1 млрд. сўмга яқинлашди.

«Нуроний» жамғармасининг тадбиркорлик тузилмалари ва фермер ҳўжаликларининг сони ва даромади қанчалик кўпайса, фахрийларга моддий ёрдам кўрсатишнинг салмоғи ҳам

ошиб боради. Афсуски, уларнинг сони ва даромади йилдан-йилга камайиб бормоқда.

2005 йилнинг 6 ойида жамғарма мулкда бўлган корхона ва фермерлар ҳўжаликлари-нинг ишлаб чиқариш ва тижорат ҳажми 646 млн. сўмни, олган даромади эса 69 млн. сўмни

ташкил қилди, холос. Кейинги йилларда қабул қилинган айрим норматив ҳўжжатлар бир-бирига мос келмаганлиги қонунни татбиқ қилишда тушунмовчиликларни келтириб чиқарапти. Айрим мута-садди ташкилотларда қонунни шарҳлашда ҳа-тога йўл қўйлаётгани сабабли тадбиркорлик тузилмаларини бошқариб борган фахрийлар ишдан ўзини четга тортишмоқда. 2005 йилда корхона ва фермер ҳўжаликлари сони 2001 йилдагига нисбатан 200 тага яқин, уларда ишловчилар сони эса 1800 тага камайди. Бу ҳол «Нуроний» жамғармасининг ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш имкониятини па-

сайтиради ва фаолиятини давом эттиришни ҳавф остида қолдиради.

Олий Мажлис томонидан 2001 йил 7 декабрда қабул қилинган қонун билан Солиқ кодексининг 31-моддаси 1-қисмининг 3-бандига ки-ририлган ўзгаришда «Нуроний» жамғармаси мулкдаги тадбиркорлик тузилмалари ва фер-мер ҳўжаликларини солиқдан озод қилиш учун уларда ишловчилар умумий сонининг камидан эллик фоизини фахрийлар ташкил этиши шарт қилиб қўйилган. Ваҳоланки, тадбиркорлик ту-зилмалари ва фермер ҳўжаликлари фахрий-лар томонидан бошқарилади. Унда ишловчи-лар эса асосан ёшлар бўлиши назарда тутил-ган.

Фахрийларнинг ҳўқуқларини ҳимоя қилишни назарда тутиб, Қонунчилик палатаси депутатла-рига Ўзбекистон конституциясининг 39- ва 58-моддалари талаби асосида фахрийларни ижти-моий ҳимоялашга қаратилган қонунларни яна-да такомиллаштиришни тақлиф қилимиз.

Рустам МУҲАММЕДОВ,
Республика «Нуроний» жамғармаси ҳўмийлик кенгашининг раиси,
уруш ва меҳнат фахрийси

Истиқлолга

Саҳифаларимизда

пойтахтимиз

Тошкент шаҳри

— Баҳриддин ака, аввало халқимизнинг энг муқаддас байрамларидан бири — мустақиллигимизнинг 14 йиллик таптанаси билан табриклайман. Мана шу байрам арафасида истиқлолимиз тимсолларидан бўлган пойтахт Тошкент ва унинг мамлакат мустақиллигини мустаҳкамлашдаги ўрни ҳақида суҳбатлашсак.

Халқимизнинг фахри, Ғурури Тошкент

— Раҳмат. Маълумки, ҳар қандай мамлакат хусусида сўз борганда энг аввало унинг бош шаҳри — пойтахти ҳақида маълумот берилди. Пойтахтимизга нисбатан «истиқлолимиз тимсолларидан бири» деб айтганимиз ўринли. Ишончим комил, асрлар ўтиб авлодлар мустақиллигимиз тарихини ўрганар экан, аввало халқимизнинг фахри, ғурури Тошкент шаҳри ҳақида, унинг мустақил ўзбек давлатининг қайта ташкил топишида тугган ўрни ҳақида билишга интилади. Шунингдек, уни 20-асрнинг иккинчи ярмидан бошлаб Ўзбекистоннинг ва бутун Марказий Осиёнинг энг кўрак, обод шаҳрига айланган маскани сифатида ҳам ўрганишлари, эътироф этишлари. Тошкент мамлакатимизнинг сиёсий ва маданий маркази, истиқлолимиз тимсоли бўлиб гуллаб-яшнаб боради. Унинг давлатчилигимизда, мустақиллигимизни мустаҳкамлашда тугган ўрни масаласида суҳбатлар учунгина эмас, чўқур илмий тадқиқотлар учун ҳам мавзу бўла олади.

— Шу ўринда, кейинги пайтда кўп дуч келаётганимиз — «ёш ўзбек давлати» атамаси хусусидаги фикрини тизини билмоқчи эдим.

— Нима демократиянинг шундмид. Бир қарашда бу атаманинг ишлатилиши ўринлидир. Бошқа жи-

ҳатдан олганда эса ўзбек давлатчилиги айримлар талқин қилгандай кеча ёки бугун пайдо бўлган ҳодиса эмас. Бугун «империяча» ўтмишига урғу беришга одатланаётган айрим халқлар ҳали цивилизациянинг ибтидоида юрган кезларда бизнинг аждодларимиз улкан салтанатларга асос солиб улғуришгани тарихдан маълум. Президентимиз Ислам Каримов «2700 йиллик буюк давлатчилик ўтмишимиз бор» деганида минг қарра ҳақ эди.

Буюк аждодларимиз асос солган салтанатларнинг дунё цивилизациясига қўшган улкан улушидан ҳар қанча фахрларимизга ҳақимиз. Уларда қандай ҳуқуқий асосларга таянганидан қатъи назар, адолат, қонун ус-

— Пойтахтин мамлакат юрғи қисмидир. Барқарорлик, эртанги кунга ишонч, коммуналлик иттифоқи юракдаги хотиржамликдан бошланади. Бу пойтахт ҳуқуқ-тартибот органлари, хусусан, Тошкент шаҳар прокуратураси зиммасига ҳам улкан масъулият юқолади. Ўрни келганда, мустақиллик йилларида шаҳар прокуратураси органларидаги ўзгаришлар, ютуқлар ҳақида мухтасар тўхталсангиз.

— Республика прокуратурасининг таркибий қисми бўлган Тошкент шаҳар прокуратураси мустақиллик асосларини мустаҳкамлаш, юртида ҳуқуқий-демократик давлат ва фуқаролик жамияти барпо этиш бо-

Тошкент шаҳар прокурори
Баҳриддин ВАЛИЕВ билан
суҳбат

туворлиги, инсонпарварлик каби таъмоиллар олий қадрият саналган. Ҳуқуқий давлат асослари шаклланишига ҳисса қўшилган.

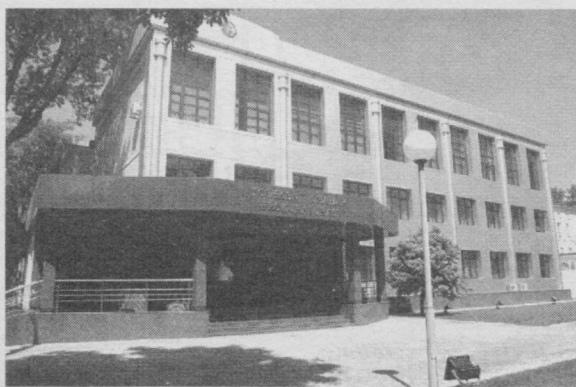
Миллий ўзлиқни англаш, ватанпарварлиқни шакллантириш учун тарихга мурожаат этиш аниқанаси бежизга эмас. Ёш авлоднинг ватанпарвар, миллий истиқлол ғояларига сadoқат руҳида тарбиялашда ўтмиш меросимизни чўқур ўрганишнинг аҳамияти бекис. Ҳурматли президентимизнинг тарихимизни ўрганиш зарурати ҳақидаги теран фикрлари, «тарихий хотирасиз келажак йўқ» ғояси ўзагида ҳам шу маъно ётади. Фуқаролари Ватан туйғуси билан камол топан давлатга ёт, ғайриқатъий ғояларнинг суқилиб кириши барҳам топади.

Савол мазмунига қайтадиган бўлсак, Ўзбекистон Республикаси ўз суверенитетини эълон қилган 1991 йил 31 август санасидан миллий ва умуминсоний қадриятларга асосланган янги ўзбек давлатчилиги соҳмаси бошланди. Ўтган 14 йил мобайнида юритиб келинаётган мустақиллик сиёсатида шубҳасиз, мамлакатимиз юраги — пойтахт Тошкентнинг тугган ўрни бекис.

расида ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиб келмоқда. Истиқлол йилларидаги ислохотлар боис прокуратура яқин ўтмишдаги «жазловчи» органдан фуқаро ҳуқуқлари, жамият ва давлат манфаатлари ҳимоясига айланди. Бунинг президентимиз томонидан аниқ мақсадларнинг белгиланган бўлиши, соҳа ходимлари томонидан ўз олдига қўйилган талабларнинг англаб етилиши ва қадрлар масаласига эътиборнинг ортishi натижаси дейишга тўла асос бор. Шунинг баробарида мамлакат сиёсий, иқтисодий, маънавий-маърифий саноатининг ошishiда, қонун устуворлиги, жиноятчиликка қарши кураш соҳасида прокуратура омиллиги тўғри баҳо берилиши ҳам ютуқлар негизи бўлиб хизмат қилаётти.

Фурсатдан фойдаланиб, барча ватандошларимизни, ҳамкасбларимизни мустақиллигимизнинг 14 йиллиги билан табриклаб қолам.

Суҳбатдош: Ш.ЁДГОВОВ

Қонуналарга
ҳурмат ҳисси

«Эркинлик — фақат қонун измида бўлиши», — деган эди немис маърифатпарвари В.Вольф. Эркинликка интилиб яшаётган инсоният эркин фуқаролик жамиятини орзу қилади. Бундай жамият аввало қонун устувор бўлган жамиятдир. Унда инсонлар қонунни ўз эркининг муҳофаза девори сифатида ҳимоя этмоғи, унга ҳурмат ҳисси билан яшамоғи шарт. Биз бугун том маънодаги демократия ва инсон ҳуқуқлари устувор жамият куриш йўлидан кетаямиз. Бу манзилга етишнинг энг яқин йўли эса жамиятда ҳуқуқий маданиятни шакллантиришдан иборат. Албатта, бу жараён осонлик билан кечмайди. Тоталитар тузумнинг энг муқддс меросларидан бири — кишиларнинг қонунарга ва ўз ҳуқуқларига эътиборсиз қайфиятидир. Мустақиллиқнинг ўтган 14 йили бу каби иллатлар барҳам топишига олиб келмоқда.

Халқимиз ҳуқуқини таниди. Қонуналарга ҳурмат ҳисси ортиб, жамиятда ҳуқуқий маданият кўртаяк ёзди. Бунда албатта эзлуқсиз давом этаётган ҳуқуқ тарғиботи муҳим ўрин тутди.

Прократура тизимидаги қонунлар тарғиботи бўлимларининг ҳам бунда ўзига хос ўрни бор. Аслида мазкур бўлимлар фаолиятини ҳам эҳтиёж ва мустақиллик меъаси эди дейиш мумкин. Чунки ўзига хос ҳуқуқий маърифат марказлари қиёфасини олаётган бўлим ҳуқуқ ва қонун тарғиботчилиги билан бир қаторда прокуратуранинг халқ билан яқинлашувида ўзига хос ўрин тута болади. Аини пайтдаги устувор вазифамиз ҳуқуқ тарғиботида сустанликка берилмай, унинг анида самарали ва таъсирчан воситалари, усулларини ишлаб чиқиш, амалга татбиқ этишдан иборат. Зеро, ҳуқуқ ва қонунлар тарғиботи миллий истиқлол ғоялари тарғиботининг ажралмас бўлагидир.

Лола ШОМУРОВА,
Тошкент шаҳар прокурорининг катта ёрдамчиси

ИСТИҚБОЛГА

Бугун қайси соҳани олиб қараманг тараққиётга оз бурятганлигини кўриш мумкин. Мана шундай тарихий бир даврда ёшаватганимиз учун улкан ўзгаришларга ҳисса қўшганим, келажак олдидидаги бурчининг баҳоли қудрат бажарганим келди. Адолат таъмоилининг тобора юзгага чиқаётганлиги ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамияти сари тобора залворли қадамлар қўйиладигандалоқ беради.

Мамлакат миқёсида олиб борилаётган ҳуқуқий ислохотлар табиийки прокуратура тизимини ҳам

четлаб ўтмади. Хусусан, Президентимизнинг «Қишлоқ ҳўжалигида ислохотларни амалга оширишга қаратилган қонунлар ижросини таъминлашга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»-ги фармони билан прокуратура органларининг янги тўзилмаси тасдиқланганлиги ҳамда таркибий тармоқлар фаолияти ва номланishiга ўзгаришлар киририлгани ҳам шулар жумласидандир.

Бугунги кун прокуратура ходими олдига жуда кўп талаблар қўймоқда. Шу маънода, Тошкент шаҳар

Дунёда болам деб
яшайди ўзбек

Ёзда боғча тарбиячиларининг масъулияти икки қарра ошади. Бу даврда улар мактабга борувчи гуруҳларни ўқишга, боғчани эса кузги-қишқи мавсумга тайёрлашади.

— Боғчамизда 14 гуруҳда 233 та бола тарбияланади, — дейди Сирғали туманидаги 562-мактабгача таълим муассасаси мудири Фадила Зулфиконова. — Улар учун барча шароит яратилган. Инглиз тили, таэквондо тўғараклари бор. Болаларнинг соғлигини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратилган. Тумандаги 50-поликлиника врачлари боғчамизни оталиққа олишган. Боғча тўлиқ таъмирланиб, кузги-қишқи мавсумга тайёрланди. Ота-оналар ҳам қараб туришгани йўқ. Баҳоли қудрат ёрдам беришяпти.

Дарҳақиқат, тарбия муассасаларининг ота-оналар билан ҳамкорлиги тўғрисида катта ютуқларга эришиш мумкин. Бундан фойда болаларга фойда.

Бугун илм-фан, маданият, санъат ва спорт соҳасида

илгарилаб бораётган ёшларимизга қараб туриб, юртимиз истиқбол ишончли қўлларда эканлигига амин бўламиз. Буларнинг бари, шубҳасиз, истиқлол йилларида воёга етмаганлар масаласига эътиборнинг кучайтирилиши самарасидир.

Тошкент шаҳар прокуратураси органлари томонидан воёга етмаганларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари ҳимоясини кучайтириш, ўсмирлар жиноятчилигига қарши кураш, олдини олиш, улар ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғиб этишнинг энг таъсирчан воситаларидан фойдаланилмоқда.

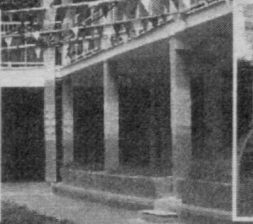
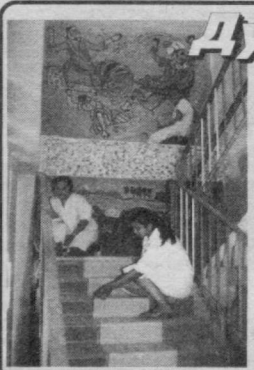
Маълумки, ўсмирлар ҳуқуқбузарлиги омилларидан бири уларнинг бекорчилиги ва катталар назоратидан четда қолишидир. Шу боис, прокуратура бошқа мутасадди органлар билан ҳамкорликда воёга етмаганларнинг бўш вақтини мазмунли ташкиллаштириш, оила-мактаб-маҳалла учлиги масъулиятини оширишга эътиборни кучайтирди. Шайхонтоҳур туманида «Муъжаз санъат студияси» очилишини олайлик. Қўллаб-қувватлаб етмаганларнинг бу студияга жалб этилиши са-

марасини бера бошлади: худудда воёга етмаганлар жиноятчилиги пасайиши кузатилган. Жиноятга мойил дўхатидан турган ўсмирларнинг бундай масканларга жалб этилиши улар табиятида кескин ижобий ўзгаришларга олиб келмоқда.

Жорий йил бошида воёга етмаганлар соҳасида устувор йўналишларни белгиланган эдик. Булар: «Сихат-саломатлик йили» дастури доирасида болалар спортини ривожлантириш, ўсмирларнинг бўш вақтини мазмунли ўтказиш ва тўғараклар фаолиятини тақомиллаштириш доирасидаги вазифалардир. Бу йўналишларда ҳам қўлланмалар ишлаб чиқилиб, республика миқёсида омаллаштирилди.

Олиб борилаётган ишлар натижасида жорий йилнинг 7 ойида воёга етмаганлар жиноятчилигининг 9,4 фоизга камайишига эришилди.

Олим РАЙМОВ,
Тошкент шаҳар прокуратурасининг бўлим бошлиғи

Қарийб ўн йилдан буён хусусий тадбиркорлик билан шуғулланиб келаман. Июн ойида юртбошимизнинг тадбиркорлар манфаатини кўзлаб чиқарган қарор ва фармонлари айтиш мумкин бўлди. Муболагаси билан айтидиган бўлсам, сўнгги йиллар ичида тижоратимда хариддордан ҳам кўпроқ текширувчиларга дуч келётган эдим. Бирининг орақсидан бошқаси. Ҳар бир текширувчи учун сарфланадиган вақтни айтинг. Текширувларнинг қай бири қонуний, қай бири ноқонуний — буни биз каби тижоратчилар фарқлашимиз қийин. Қолаверса, текширувчиларнинг орасида таъмагилари ҳам йўқ эмас эди. Ваҳоланки, ҳар бир тадбиркор ҳалол меҳнати билан ўзи ва жамият учун маълум даражада наф келтириши керак. Масалан, тад-

биркорлигим ортидан уч ўғлим ва яна қўни-қўшни, яқинларимнинг тўрт-беш фарзанди иш билан банд. Фаолиятимни янада кенгайтирмоқчиман. Президентимизнинг фармонлари қабул қилинганидан кейинроқ унинг самараси сезилиб қолди. Сабабсиз текширувчилар қадами тортилгандай. Бу биз каби солиқ тўловчилар учун имкониятлар тугдирди. Айтмоқчи бўлган яна бир гапим: бу каби қонун ҳужжатлари, уларнинг мазмунини ҳамшаҳрларимиз орасида кенгроқ тарғиб қилиб борилса, ўз-ўзидан ноқонуний текширувлар барҳам топар эди деб ўйлайман. Ж.БОТИРХУЖАЕВ, тадбиркор. Чилонзор тумани

Тадбиркор манфаати юрт манфаати

Президентимизнинг шу йилнинг июн ойидаги «Бозор ислохотларини чуқурлаштириш ва иқтисодиётини янада эркинлаштириш соҳасидаги устувор йўналишлар амалга оширилишини жадаллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги, «Тадбиркорлик субъектларининг ҳимоя қилиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги, «Тадбиркорлик субъектларининг ҳўжалик соҳасидаги ҳуқуқбузарликлари учун мо-

ливиёй жавобгарлигини эркинлаштириш тўғрисида»ги фармонлари ва «Тадбиркорлик субъектлари томонидан тақдим этиладиган ҳисобот тизимини такомиллаштириш ва уни ноқонуний талаб этганлик учун жавобгарлигини қучайтириш тўғрисида»ги қарори прокуратура органларининг зиммасига катта вазифалар юқлади. Тадбиркорларга ҳуқуқий кўмак бериш, уларнинг фаолиятига тўсиқ бўлаётган муаммоларга барҳам бериш, улар

ўртасида қонуний тарғиботини қучайтириш шулар жумласидандир. Ана шу вазифаларнинг тўлиқ бажарилишини таъминлаш борасида Тошкент шаҳар прокуратураси муайян чора-тадбирларни амалга ошириб келаяпти. Хусусан, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари, жамият ва давлат манфаатларини ҳимоя қилиш бўлими томонидан шахримизда фаолият юритаётган тадбиркорлар билан, шунингдек, маҳаллаларда учра-

шулар ташкил қилиниб, юқоридagi қонун ҳужжатлари маъияти, уларнинг жамият ривожигаги аҳамияти тушунирилимоқда. Бундай тадбирлар пойтахтимизнинг деярли барча туманларида ўтказилаяпти. Жумладан, Яқасарой, Собир Раҳимов, Ҳамза, Сирғали, Учтепа туманларида бўлиб ўтган йўналишларда фуқароларимиз фаол иштирок этишиб, ўзларини қизқирган саволларга батафсил жавоб олдилар.

Истагимиз юртимизда том маънодаги тадбиркорлар кўпайиб, мамлакатимиз мустақиллигини мустаҳкамлашга, халқимиз фаровонлигига ҳисса қўшаверсин. **Нажмиддин ШАЙХОВ,** Тошкент шаҳар прокуратураси бўлими катта прокурори

Суратда: Тошкент шаҳар прокуратураси бўлими бошлиғи К.Фуломов ходимлари билан.

Фуқароларнинг муносабатлари ва хатлар бўлими ҳар доим ғажум. Бўлим бошлиғи А.Айтмуратов аризачини қабул қилмоқда.

Ўтаётган йилимизнинг «Сихат-саломатлик йили» деб номланиши ҳамюртларимиз онги ва турмуш тарзидида кескин бурилиш ясади десак, янглишмаймиз. Ҳаёт ташвишлари билан қалғиб, ўзининг энг бебаҳо бойлиги — саломатлиги хусусида ўйлашга фурсат топмаган одамлар бу йил ўйлаб қолдилар: хўш, мен нима учун югуриб-елиб меҳнат қилаяпман? Албатта, моддий фаровонлигим учун. Лекин саломатлигимни йўқотганимда ана шундай фаровонлик татийдими? Энди мен меҳнат ҳам қиламан, ўзимнинг, оиламнинг, атрофдагиларнинг соғлиғи ҳақида ҳам ўйлаб кўраман. Ана шунда бахтим тўқис бўлади.

СОҒЛОМ ИНСОН ТАБИАТ ВА ЖАМИЯТНИНГ БЕБАҲО АСАРИ

Маънавий баркамолликка етаклайди.

Соғлиқни сақлаш тизимидаги ислохотларнинг жадаллашуви, она ва бола саломатлигига эътиборнинг ортиши, болалар спорти, ёшлар орасида зарарли одатлар-

нинг тарқалишига қарши чораларнинг қучайтирилиши ва яна қилинаётган қанча ишларни санаш мумкин. Бу жараёндан Тошкент шаҳар прокуратураси органлари ҳам четда қолмай «Сихат-саломатлик йили» давлат дастури тўғрисидаги ҳукумат қарорининг ижросида жиддий доимий назорат ўрнатиб, ҳар қандай қонунбузилиш, масъулиятсизлик, лоқайдлик иллатларига қарши мurosасиз кураш олиб бормоқда.

Шаҳар соғлиқни сақлаш бош бошқармасининг соғлом ҳаёт тарзини тарғиб этиш борасидаги, айниқса, ОАВ билан ҳамкорликда олиб бораётган ишлари эътиборга лойиқ. Шунингдек, аҳолининг репродуктив саломатлиги борасида қилинаётган ишларни ҳам эътироф этиш ўринли.

Шаҳримиз бўйича жорий йилнинг 6 ойида 89 млн. сўмлик вакцина сотиб олинган. 2 ёшгача бўлган болаларни эмлаш учун 57 млн. сўмлик, катта ёшдагилар учун 86 млн. сўмлик вакцина сарфланиб, айни пайтда режа 98 фоизга ба-

Шунингдек, шифокор номига доғ тушириб юрган айрим таъмагир, инсон саломатлигига лоқайд тиббиёт ходимларига нисбатан мurosасиз муҳитни шакллантириш вақти келди.

Яқин-яқингача қалбаки доридармонлардан эҳтиёт бўлиш ҳақидаги тарғиботларга зўр берилар эди. Ваҳоланки, бундай доридармонлардан аҳолини ҳимоя қилишнинг энг самарали йўли уларнинг мамлакатимизга кириб келиши ва савдога чиқарилишининг олдини олишдир. Бу йўналишга жиддий эътибор берилгани кўтилган натижани берди: жорий йилнинг ўтган даврида шаҳарга ноқонуний дори-дармон ва тиббиёт ускуналари олиб кирилиши ҳолатлари аниқланмаган. Албатта, буютуқлар хотиржамликка асос бўла олмайди. Халиқлиниши керак бўлган ишларимиз анчагина.

Сойиб АБДУРАХИМОВ, Тошкент шаҳар прокуратурасининг бўлими катта прокурори

ЮЗ ТУТИБ

прокуратураси томонидан прокурор-тергов ходимларининг касб малакаси, этикаси ва албатта уларнинг ватанпарварлик, халқпарварлик фазилатларини камол топтиришга доимий эътибор қаратиб келинмоқда. Мисол учун, Тошкент шаҳар прокурорининг жорий йил бошидаги Республика Бош прокурорининг амалдаги буйруқ, низоми ва йўриқномалари бўйича ўқишлар ташкил этиш ҳақидаги фармойишига асосан ўтказиб келинаётган ўқув-семинарларидан қўзланган мақсад ҳам шундан иборат. Унга кўра шаҳар

прокуратураси прокурор-тергов ходимларидан Бош прокурорнинг амалдаги буйруқ, низоми ва йўриқномаларини чуқур ўзлаштириш, уларни амалиётга татбиқ этиш ва ўз ишини шу асосда ташкил қилиш талаб этилади. Айтиш мумкинки, бугунги қилинаётган ишлар, эришган ютуқларимиз истиқболимиз учун пойдевор бўлиб хизмат қилиши шубҳасиз.

Хуршид ЖАЛОЛОВ, Тошкент шаҳар прокурорининг катта ёрдамчиси

Прокуратура тизимида ишлаб, халқимиз ва ҳукуматимиз эътиборига тушган, давлат мукофотларига сазовор бўлган инсонларнинг фаолияти ҳақида ҳамкасбларимизнинг мақолаларини кўп ўқиганман. Узим ҳам анчадан буён касбини унглаб келаётган прокурор-тергов ходимлари ҳақида нимадир ёзиш истагиди эдим. Бу ҳақда Тошкент шаҳар прокурори Баҳриддин Валиева маслаҳат солганимда, у киши фикрини маъқуллаб, ўтган йили Президентимиз томонидан «Жасорат» медалига билан мукофотланган ёш ва умидли ҳуқуқшунос Бахтиёр Бобононовни тавсия этди.

Айни пайтда Юнусобод туман прокурорининг ўринбосари вазифасида ишлаётган Бахтиёр ака билан кўришганимда, «Жасорат» соҳиб ҳақидаги тасаввурларим тўғри бўлиб чиқди. Яъни, самимияти, ғайрат ва шижоати шундоқ сезилиб турган оддий бир ўзбек йигити. Ўсимлик йилларида пайдо бўлган ҳуқуқшуносликка қизиқиши уни Тошкент давлат юридик институтига етаклади. Талабалик йиллари ҳаммада бўлгани каби кўз очиб юмгунча ўтиб кетди. Инсондаги энг юксак тўғру бу ўзига бўлган ишонч. Ўзига ишонган инсонга ҳар қандай қийинчилик йўл беради. Собир Раҳимов туман прокуратурасига иш ўрганувчи бўлиб кирган Бахтиёр акада Ўзига ишонч

бор эди. 1996 йилда туман прокуратурасига терговчиликка тайинланган Бахтиёр Бобононов вазифасига астойдил ёндошиб, терговчиликнинг машаққатларидан мантӣқ излади. Терговнинг мантиғи нимада? Оқни оққа, қорани қорига ажрата билишда! Олдинда ўтирган инсон ким: жиноятчи ми ёки... Агар жиноятчи бўлса уни бунга нима мажбур этди? Бу давр ичида жиноятни ўзига касб қилиб олганларнинг ҳам, билиб-билмай жиноятга қўл урганларнинг ҳам кўпини кўрди. Жиноят жазосиз қолмаслиғига интилди.

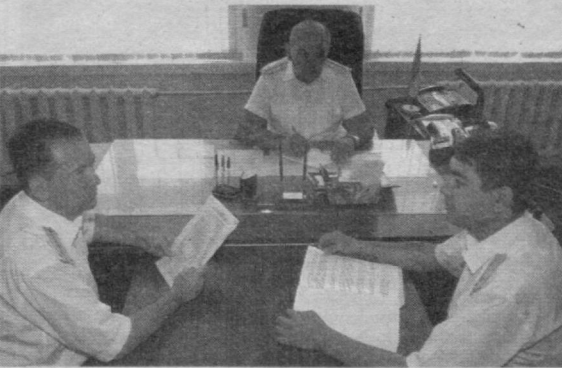
Қисқа вақт ичида туман прокурорининг ўринбосари лавозимига ҳам бўлган йўлни босиб ўтган Бахтиёр қайси лавозимда ишлаганини уни ўзи учун шараф ва масъулият деб билди.

Масъулият Ва шараф

Кузатганман, кўлаб забордаст йигитлар терговчиликка ҳавас билан қарашади. Ҳавас қилса арзигulik, эр йигитга ярашгудек иш. Лекин унинг машаққатлариям ўзига яраша. Ҳавасмандлар ўйлагандай, тергов жараёни айбланувчининг қилмишларини «шартта-шартта» фош қилиб ташлашдангина иборат эмас, албатта. Инсон ҳуқуқлари, айбсизлик презумпцияси каби тушунчалар бор.

Меҳнат, меҳнат бўлганидан Ватан, халқ олдидаги меҳнат ҳеч қачон эътирофсиз қолмайди. Юрт тинчлиги, Ватан манфаати, халқ фаровонлиги йўлида қилинган ҳар қандай меҳнат улуғланаверади. Бахтиёр Бобононовнинг ҳам прокуратура соҳасидаги меҳнатлари безътибор қолмади. Ўтган йили у Ватанимизнинг шарафли мукофоти — «Жасорат» медалига билан тақдирланди. Бундайларга ҳавас қилса арзийди.

Шавкат ЁДГОРОВ, «Нуқуқ» муҳбири

Судларда жиноят ишлари кўрилишида прокурор ваколатини таъминлаш бўлими бошлиғи Р.Ҳакимов ходимлари билан тезкор йиғилиш ўтказмоқда.

Собиқ иттифоқ даврида Эскишаҳар тарихий маскан сифатида қайси бир амалдорнинг ташаббуси билан меъморлар назаридан холи худудга айланди. Гўё бу ердаги барча нарсаси асл ҳолича қолиши керак эди. Натижада, Эскишаҳарда на ободонлаштириш, на қайта қуриш, на таъмирлаш ишлари олиб борилди. Бу худуд мутасаддилар учун эътибор ва ғамхўрликдан холи, на бирор қулайлиги бор, на бирор ободон қўчаси, шароити бўлган салбий маънодаги «Эски» шаҳарга айланди. Ўша қайси бир амалдорнинг наздида бу ер фақат сайёҳлар томоша қилиши учун эски уй ва кўчалар, уч-тўрт тарихий қадамжолардан иборат томошагоҳ шаклида туравериши керак эди. Аммо Эскишаҳарнинг минглаб аҳолиси, уларнинг турмуш тарзи, қулайлик ва шароити ҳаминқадарлиги ҳеч бир мард мутасаддининг парвоюига ҳам келмасди.

Тўғри, аҳоли орасида ўтган асрнинг 66-йилидаги даҳшатли зилзиладан кейин Эскишаҳар бузилармиш, қайта қурилармиш де-

Киёсий маънода бўлса ҳам мамлакатлар, шаҳарлар, тарихий қимматга эга маконлар учун бир нисбат ишлатилади. Масалан, Эйфел минораси – Франциянинг ташриф қоғози. Кремл – Россиянинг юраги. «Медео» спорт мажмуасини кўрмасангиз, Козогистонга бордим демасангиз ҳам бўлади. Тарихий Хива меъморчилиги билан танишмаган одам Хоразмда бўлмаганман дейиши мумкин. Худди шунингдек, Тошкент шаҳри (қалъаси)нинг юраги Эскишаҳар ҳам мамлакатимиз тарихида ўз ўрнига эга масканларнинг биттаси. XIX асрнинг иккинчи ярми ва XX асрнинг бошларида (ҳозир ҳам) Эскишаҳарнинг Тошкент учун стратегик аҳамияти бекиёс бўлган.

Янгиланаётган Эскишаҳар

ган гаплар узок йиллар айланиб юрди. Одамлар шунинг учун бирор қўшимча уй қуришга, ҳатто чакка ўтаётган уйларининг томини янгилашга ҳаддилари сикмасдан узок қутишди. Натижа бўлавермагач, қурби етган уй-жойни янгидан кўтарди, қурби етмаган енгил таъмир билан қиёяланиб яшада давом этаверди. Катта-катта ҳовлилар жон кўпайгани сари иккига, баъзи ҳолларда уч, ҳатто тўрт рўзгорга бўлинди, деворлар тортилиб ҳовлилар каталака айланди. Аммо амалдорлар бу нарсаларни кўриб кўрмасликка олишдан чарчамадилар.

Ва ниҳоят... 1994 йил келди. Эътибор беринг, мустақилликнинг учинчи йили... Ўзбекистондек ҳали

ёш бўлган давлат Эскишаҳарда жуда катта иқтисодий, ижтимоий кўламга эга бўлган ишларни бошлашга қарор қилди. 1995 йил охирига келиб Сағбон, Қорасарой, Форобий, Чимбой кўчалари ва Зарқайнар кўчасининг бир қисми таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Алоҳида уй-жойга, ерга муҳтож бўлган юзлаб оила-лар орзуларига етишдилар. Ҳар ким хоҳиши, таъби ва қонуний ҳуқуқларидан келиб чиқиб замонавий квартиралар, ер майдонлари билан таъминланди. Эскишаҳарнинг қолган аҳолиси учун эса узок вақт орзу бўлиб келган қулайликлар, шароитлар муҳайё қилинди. Табиий газ, канализация келтирилди. Эскишаҳардаги турар-жойлар билан бир қаторда мактаб, боғча ва

маҳалла бинолари, савдо шаҳобчалари замонавий тарзда таъмирланди ёки қайта қурилди. Ишга туширилган ўнлаб қўшма қорхоналар эскишаҳарлик юзлаб ёшларни иш билан таъминлади.

Бу йил баҳорда эса Эскишаҳарда кенг кўламли ишлар бошланганига роппа-роса 10 йил тўлди. Ҳозир тор, пасткам уйли кўчалар ўрнини кенг, ёруғ, раван кўчалар эгаллаган. Эскишаҳарни бозорсиз, яъни Эскижўва бозо-

тахтнинг энг навқирон боғига айлантирилди. Эскишаҳарликлар, умуман пойтахт аҳолиси боғ яна аввалги макеини тиклаётганидан, одам доим ғавжум бўладиган, ҳордиқ оладиган, турли тadbирлар, халқ ўйинлари ўтказиладиган масканга айланаётганидан мамнун.

Эскишаҳарга ўзига хос кўрк бахш этиб турган тарихий меъморчилик обидаларидан Кўкалдош мадрасаси (XIV аср), Тилла Шайх ма-

рисиз тасаввур қилиб бўлмайди. Бу ердан истаган нарсангизни топишингиз мумкин. Сўнгги йилларда ушбу бозорнинг ободончилигига ҳам ҳукуматимиз томонидан жуда катта эътибор қаратилди. Замонавий бозор, расталар қад ростлади. Шу кунларда бозор ва унинг атрофи нақадар ўзгариб, навқиронлашиб, замонавийлашиб кетганига шаҳарликлар ва шаҳар меҳмонлари гувоҳ.

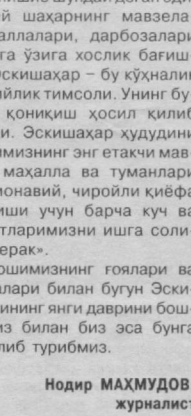
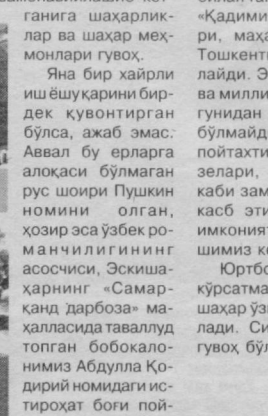
Яна бир хайрли иш ёшқарини бирдек қувонтирган бўлса, ажаб эмас: Аввал бу ерларга алоқаси бўлмаган рус шоири Пушкин номини олган, ҳозир эса ўзбек романчилигининг асосчиси, Эскишаҳарнинг «Самарқанд дарбоза» маҳалласида таваллуд топган бобокалонимиз Абдулла Қодирий номидаги истироҳат боғи пой-

чити (XVI аср) кабиларни санаб ўтиш мумкин. Бу қўҳна обидалар, обод бўлаётган маҳаллалар, тор ва кенг кўчалар аро бугун Эскишаҳар том маънода янгиланаётгани бор гап.

Президентимиз Ислам Қаримов бир неча йил аввал Эскишаҳарда олиб борилаётган ишлар билан танишиб шундай деган эди: «Қадимий шаҳарнинг мавзёлари, маҳаллалари, дарбозалари Тошкентга ўзига хослик бағишлайди. Эскишаҳар – бу қўҳналик ва миллийлик тимсоли. Унинг бугундан қониқиб ҳосил қилиб бўлмайди. Эскишаҳар ҳудудини пойтахтимизнинг энг етакчи мавзёлари, маҳалла ва туманлар каби замонавий, чиройли қиёфа касб этиши учун барча куч ва имкониятларимизни ишга солишимиз керак».

Юртбошимизнинг гоёлари ва кўрсатмалари билан бугун Эскишаҳар ўзининг янги даврини бошлади. Сиз билан биз эса бунга гувоҳ бўлиб турибмиз.

Нодир МАХМУДОВ,
журналист

ISTIQLOL VA BIZ

«...Муродулла ака янгиликсиз яшай олмайди. У ислохотнинг ўзига хос Жейнов мактабини яратиб қўйди. Саидовнинг ўзини ҳам, меҳнатини ҳам яхши биламан. Фидойий инсон! Ўзбекистоннинг кишлоқ ҳўжалиги соҳасидаги ҳақиқий қаҳрамон...».

Ислам КАРИМОВ

Юртимизда байрамлар кўп. Истиқлол байрами кунларида 7 ёшдан 70 ёшгача барча юртдошларимизнинг қалбига ўзгача шуқуҳ, тароват инеди. Байрам баҳона Қашқадарё вилояти Миронкор туманидаги «Жейнов» ширкат ҳўжалигининг раҳбари, Ўзбекистон Қаҳрамони Муродулла Саидов билан суҳбатлашдик.

— Мамлакатимиз ҳаётида иқтисодий ислохотлар чин маънодаги давр кўзгусига айланди. Ушбу жараёнга оид тажрибаларингиз «Ҳаётим фалсафаси» ва «Ислохотнинг Жейнов мактаби»

номли китобларингизда ўз аксини топди. Ҳаётим сатрлар барча юртдошларимиз учун ниҳоятда қизиқarli...

— Баъзи бир дорилар аччиқ бўлгани билан танани оғир дарддан фориғ этади. Хайрли ишлар аввал бошда анча оғир, машаққатли туялади одамларга.

Шу каби юртимизда кечаётган ислохотлар аввалига кўпчиликини шошириб қўйганди. Ўтиш даврининг мураккабликлари, бозор муносабатларининг одамлар ҳаётига сингishi анчайин қийин кечди. Аслида янгилик, ислохот ҳамма

Ҳаётим фалсафаси

вақт ҳам кўпчиликка ёқавермаслиги мумкин. Истиқлолнинг ўтган 14 йили мобайнида шу нарсасига амин бўлдимки, ҳар қандай ишни бошлашдан аввал инсон ўзига ишониши керак. У қатъиятли бўлса, бирор ишни амалга ошириши чин юракдан истаса, албатта бажара олади.

— Яъни, мақсад билан ҳаракат бир-бирига монанд бўлса қандай соз. Умид билан экилан ниҳод бир кун мевасини беради. Сароари олам айтадилар, сендан ҳаракат, мендан баракат...

— Оддийлик, тантилик, меҳнат-севарлик, ишбилармонлик, элдан ошиб яшашни ҳўшламаслик Жейновда яшаб ўтган аждодларимиздан бизга мерос. Ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳўқуқининг берилиши эл-юртнинг тўқ ва фаровон, обод ва озода яшаш учун имконият яратди.

Мустақиллик йилларида ҳўжалигимизда 17 та кичик қорхона ташкил этилди. 500 дан ортқ киши иш билан таъминланди. Кишлоқларимизда янги масжидлар қурилди. «Ғойиб ота» мақбараси қайта

тикланди. Жейнов кишлоғида 200 ўринли касб-ҳўнар коллежи қурилиб ишга туширилди. Ёшларимиз ўз кишлоғида илм олиб, касб-ҳўнар эгаллаштиради.

— Қутлуғ айём кунларидаги тиллақларингиз...

— Яхши ният ва меҳнат инсон умрини безайди. Яшашдек улўғ неъмат берилган экан, ўз-ўзини алдаб, умрни беҳуда ўтказишдан асрасин. Ёнғ яхши, хайрли, эзгу амалларимиз билан Ватанимизнинг куч-қудратини оширишга бурчлигимиз. Бу бизгача яшаган аждодларимиз руҳи-поклари олдида ҳам, келгуси авлод олдида ҳам уларга берадиган жавобимиздир. Бу жавоб ҳам қарз, ҳам фарз, масъулият ва фидойилик эканлигини асло унутмайлик.

Суҳбатдош:
Гулчехра ЖўРАЕВА

ХАРАЖАТНИ КИМ ТЎЛАЙДИ?

Бирор киши бошқа бировнинг соғлиғига зарар етказса, довланиш учун кетган харажатлар ундириладими?

A.SHODIYEV,
Mirzacho'l tumani Gagarin shahri

Фуқаронинг соғлиғига етказилган зарар ундирилиши мумкин. Бироқ бунинг учун аввало бундай зарарни етказиши харажати (ёки харажасизлик) ва унинг ҳуқуқий оқибати ўртасида сабабий боғланиш борлигини аниқлаш лозим.

Фуқаро майиб қилинганда ёки соғлиғига бошқача шикаст етказилганда жабрланувчи оладиган, олийши мумкин бўлган иш ҳақи (даромади), шунингдек, довланиши, кўшимча оқватланиш, дори-дармон сотиб олиш, протез қўйдириш, бировнинг парваришида бўлиш, санаторий-курортда довланиш, махсус транспорт воситасини сотиб олиш, бошқа касбга тайёргарликдан ўтиш харажатлари, агар жабрланувчининг ана шу ёрдам ва парвариш турларига муқтожлиги ҳамда уларни бепул оlish ҳуқуқига эга эмаслиги аниқланса, етказилган зарар ФКнинг 1006-моддасига мувофиқ равишда ундирилиши мумкин.

WWW.HUQUQ.UZ. E-mail: huquq@mail.ru

АГАР СИНОВДАН О'ТМАСА...

Корхонамиз янги ташкил этилган бўлгани учун катта меҳнат стажига эга бўлмаган ходимларни дастлабки синов билан ишга қабул қилаялмиз. Агар бундай ходимлар ичида синов талабига жавоб бера олмайдиганлари бўлса, улар билан муносабатни қонун

йўли билан қандай бекор қилсак тўғри бўлади?

Кейинги саволим: агар дастлабки синов билан ишга қабул қилинган ходим синов даврида узоқ муддат касал бўлса, бу муддат синов даврига киритиладими? Zafar ORTIQOV, Toshkent shahri Chilonzor tumani

Амалдаги Меҳнат кодекси талабига кўра, синов муддати татбиқ қилинмайдиганлар — ҳомиладор аёллар, уч ёшга тўлмаган боласи бор аёллар, корхона учун белгиланган минимал иш жойлари ҳисобидан ишга юборилган шахслар, шунингдек олти ойгача бўлган муддатга ишга қабул

қилинган ходимлар, шунингдек синов муддати татбиқ қилинадиган ҳар қандай ходимни ишга қабул қилишда у билан меҳнат шартномаси тузилади. Синовдан ўтолмаган ходимлар билан муносабатни тугатиш ҳам ана шу меҳнат шартномасини бекор қилиш орқали амалга оширилади. Лекин бунинг учун

синовдан ўтолмаган ходим бу ҳақда уч кун олдин огоҳлантирилиши шарт.

Иккинчи саволингизга келадиган бўлсак, ходимнинг бекорлиги даври (агар бу меҳнатга лаёқатсизлик тўғрисидаги варақа билан тасдиқланса) синов муддатига кирмайди.

АГАР БАНОМА ҚИЛСА...

Мен бир неча йил банк тизимида етакчи мутахассис бўлиб ишладим. Лекин 2003 йилининг ноябр ойида мен ишлаётган банкка янги бошқарувчи тайинлангач, баъзи ходимларни аста-секин ишдан кеткази бошлади. Мен ҳам шундайлар қаторида ноҳақ ишдан бўшатилганимдан кейин судга мурожаат этишга мажбур бўлдим. Суд иш ҳужжатлари билан танишиб чиқиб, талабимни қаноатлантириш тўғрисида қарор чиқариб, банк раҳбарига бекор қилиш вақтидан олдин олийши тўлаб бериш мажбуриятини юкллади. Бироқ, банк бошқарувчиси суд қарорини туғри қилиб қилиб қилмай кетди. Бунинг учун унга қандай жавобгарлик ундирилиши мумкин?

Z.UMRZOQOV,
Urgut tumani

Ўзбекистон Жиноят кодексининг 232-моддасида айтилишича, мансабдор шахснинг суд ёки суданинг ҳукми, ҳал қилув қарори, ахирими ёки қарорини қасдан бажармаслиги ёхуд уларнинг бажарилишига тўқсинлик қилиши энг кам олийши ёхуд уч йилгача қараварига кўра қасдан бажармаган бўлишига қараб беш йилгача муайян ҳуқуқдан маҳрум қилиш ёхуд уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш жазоси белгиланишига сабаб бўлади.

JARIMA БИЛАН ҚО'РҚИТСА...

Мен тўрт йилдан буён автомашинани ҳайдайман. Лекин баъзан ишга ёки бошқа бирор жойга шошганимда тезроқ юришга тўғри келади. Шундай пайтда ҳоҳида йўл ҳаракати қоидасини бузиб ўтман. Бундай вазиятларда агар йўл-патрул хизмати ходимининг қўлига тушсам, дарҳол жарима солиш билан қўрқиб қоларман. Аслида бундай қилиш учун қандай жазо чораси кўрилиши керак ва уни ким қўлайди?

J.T.O'RAYEV, Toshkent shahri

Аслида бундай ҳуқуқбузарлик учун жазо чораси МЖТК қоидалари билан тартибга солинади. Ва айнан сиз тилга олган ҳуқуқбузарлик мазкур кодексининг 128-моддасида назарда тутилган бўлиб, содир этилиш характерига қараб тўрт қисмга бўлинади. Хусусан, унинг 1-қисмида белгиланган ҳаракат тизлигини ошириб юбориш, светофорнинг ёки йўл ҳаракатини тартибга солувчининг таққилови ишораларига бўйсунмаслик, пиледалар йўлкасидан юриш, устунлик берувчи, таққиловчи ва кўрсатма берувчи йўл белгилари талабларига, йўлнинг ҳаракат қисмидаги ҳаракатда ўтказиб беришни кўрсатувчи чиққиларга рўя этмаслик, одам ташиш, транспорт воситаларини қувиб ўтиш, жамоат транспорт тўхтайдиган бекатлар ёки пиледалар ўтиш жойларидан юриш қоидаларини, сутканинг қоронғу даврида ёки қўриш чекланган шароит-

ларда ёритиш асбобларидан фойдаланиш қоидаларини бузиш, шунингдек йўловчиларга лой сачратиш каби қоидабузарлик содир этилганда энг кам иш ҳақининг иккидан бир қисмидан бир бараваригача миқдорда жарима солинишига сабаб бўлиши белгиланган.

2-қисмда бундай ҳуқуқбузарлик маъмурий жазо чораси қўланганидан кейин бир йил давомида яна таққорланса энг кам иш ҳақининг бир бараваридан икки бараваригача миқдорда жарима солиниши айтилган.

3-қисмда эса бир йил мобайнида юқоридаги ҳуқуқбузарликлардан утасини содир этиш, шунингдек тўқсинликсиз ҳаракат қилиш ҳуқуқидан фойдаланадиган транспорт воситаларининг ўтиб кетишига ҳалакат бериш ёхуд авария ҳолати юзга келишига олиб борган, яъни йўл ҳаракатининг бошқа қатнашчиларини тезликни, ҳаракат йўнали-

шини кескин ўзгартиришга ёки ўз ҳавфсизликлари ёхуд бошқа фуқароларнинг ҳавфсизлигини таъминлаш мақсадида ўзга чораларни қўришга мажбур қилувчи ҳуқуқбузарликларни содир этганлик учун энг кам иш ҳақининг икки бараваридан уч бараваригача миқдорда жарима солиниши қайд этилган.

Ушбу жазо чоралари ички ишлар органлари йўл-патрул хизмати қомандири ёки унинг ўринбосари томонидан қўрилади.

Бир йил мобайнида ушбу модда-нинг 1-қисмида назарда тутилган ҳуқуқбузарликлардан тўрттасини ва ундан қўпроғи содир этилган тақдирда, энг кам иш ҳақининг уч баравари миқдоридан жарима солиниши ёки транспорт воситасини бошқариш ҳуқуқидан олти ой муддатга маҳрум этишга сабаб бўлади. Лекин ушбу жазо чораси фақат маъмурий ишлар бўйича судлар томонидан қўрилади.

ИХТИЙОРИЙ СОЛИҚ ТУРИ

Республика Президентининг тадбиркорлик фаолияти юзасидан қабул қилган фармонларига кўра, микрофирма ва кичик корхоналарнинг солиқ тўлови бўйича имтиёз белгиланди. Лекин бундай корхоналарнинг ягона солиқ тўловига ўтиш масаласи қандай бўлади? Умуман олганда, ягона солиқ тўловига ўтиш ҳуқуқи ҳар қандай корхоналарга бериладими?

Z.ORIFJONOV, Farg'ona shahri

Молия вазирлиги ва Давлат солиқ қўмитасининг 2005 йил 2 август кунги 69, 2005 йилги 45-сонли қарори билан тасдиқланган «Ягона солиқ тўловини ҳисоблаб чиқиш ва тўлаш тўғрисида»ги низомига мувофиқ, микрофирма ва кичик корхоналар ягона солиқ тўловига ўтиш ёки қонунда назарда тутилган барча солиқ, йиғим ва мажбурий тўловлар мажмуини тўлаш ҳуқуқини ўз хоҳишларига кўра танлашлари мумкин.

Ягона солиқни тўлаш тартиби танланганда микрофирма ёки кичик корхона бунинг учун туман (шаҳар) солиқ инспекциясини ёзма равишда хабардор қилиш лозим. Бунда, билдирувчи солиқ инспекциясига:

янги ташкил этилаётган фирма ва корхоналар томонидан — давлат рўйхатидан ўтказилган кундан бошлаб 10 кундан кечиктирмай;

ишлаб турган фирма ва корхоналар томонидан — чорак бошланғичида кўпи билан бир ой қолганда юборилиши лозим.

Лекин ягона солиқ тўлови қуйидагиларга татбиқ этилмайди:

— дастурий воситалар ишлаб чиқариш, компьютер техникаси ва дастурий воситаларга сервис хизмати кўрсатишга, компьютер техникаси ва ахборот технологиялари билан ишлашнинг ўргатиш бўйича аҳолига хизмат кўрсатишга ихтисослашган, қонун билан белгиланган меъзонларга кўра микрофирма ва кичик корхоналарга қирмайдиган юридик шахсларга;

— фаолиятнинг асосий тури бўйича махсус солиқ режими белгиланган, иқтисодиёт тар-

моқларининг микрофирма ва кичик корхоналари;

а) харид, таъминот-сотиш корхоналари, брокерлик фирмалари, комиссия шартномаси бўйича хизмат кўрсатадиган — ягона солиқ тўловчи бўлган корхона ва ташкилотларга.

Микрофирма ва кичик корхоналарнинг мазкур тоифаси учун ягона солиқ ва давлат мақсадли жамғармалари ҳамда мактаб таълимининг ривожлантириш жамғармасига мажбурий ажратмаларни тўлашнинг амалдаги тартиби ва уларнинг белгиланган ставкалари сақланиб қолган;

б) ялпи даромаддан солиқ тўловчи савдо ва умумий оқватланиш корхоналарига;

в) ягона ер солиғи тўловчи қишлоқ ҳўжалиги товар ишлаб чиқарувчиларига;

г) қатъий белгиланган солиқ тўловчи, автотранспортни қисқа муддат сақлаш жойлари, болалар ўйин автомобиллари, ўйин автоматлари, жумладан қўйилма-лар хатарига асосланган (пул (буюм) ўтқули) ўйин автоматлари залларини ташкил этиш бўйича фаолиятга, билардхоналарга;

д) ялпи тушумдан ягона солиқ тўловчи, лотереялар, тотализаторлар ва таваққалга асосланган бошқа ўйинларни ташкил этиш бўйича фаолиятни амалга оширувчи юридик шахсларга;

е) давлат божли тўловчи, берилган лицензияга мувофиқ гастрол-концерт фаолиятини амалга оширувчи юридик шахсларга; ж) махсулотларни тақсимлаш битимларининг иштирокчиси ҳисобланган юридик шахсларга.

ДИВИДЕНД ҚАСОН БЕРИЛАДИ?

«Акциядорлик жамиятлари ва акционерларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қонуннинг 56-моддасига кўра, йиллик дивидендларни тўлаш санои жамият устави ёки акциядорларнинг умумий йиғилиши чиқарган қарор билан белгиланади ва тўлов мазкур қарор қабул қилинган пайтдан 60 кундан кечиктирилмаслиги лозим.

Акционерларнинг умумий йиғилиши дивидендлар тўланадиган санои жамиятнинг молиявий имкониятидан келиб чиққан ҳолда белгиланади. Масалан, йиллик 20 майда бўлиб ўтган. Шу кунин дивидендларни 2005 йил 1 октябрда тўлаш тўғрисида қарор қабул қилинди. Бу муддат юқорида кўрсатилган қонуннинг 56-моддасига зид эмасми?

Иккинчи саволим: иккиламчи бозор иштироки натиқасида жамият акционерлари рўйхатига ҳуқуқий шахс бўлиши ҳўроий акционер киритилган. Унга бериладиган дивиденддан 15 фоиз солиқ ўшлаш тўғри бўладими?

M.ABDULLAYEV,
«Farg'onayog'moy» OTAJ kuzatuv kengashi raisi

Дарҳақиқат мазкур қарор «Акциядорлик жамиятлари ва акционерларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қонуннинг 56-моддасига зид. Шу боисдан дивиденд қонунда белгиланган муддат давомида тўлаб берилиши лозим.

Агар нерезидентнинг мазкур даромади (фойдаси) доимий муассаса билан боғлиқ бўлмаса, унда 15 фоизлик ставка бўйича даромад солигининг ундирилиши тўғри бўлади (Солиқ кодексининг 30-моддаси).

СТАЙ НИМА БО'ЛАДИ

Менинг туғрум йўлғим йиғирма олти йил давомида бир ҳайда ишлаб, ҳўрмат-эътибор қозонди. Лекин жорий йилининг феврал ойида бахтсиз ҳўдаса туфайли иш вақтида шикастланиб, тўрт ой довландим. Бироқ, қанча довланган уриммайлик, тўлиқ тузатиб бўлмади. Шунинг учун уни 2-гўруҳ ногирони деб топидим. Мени қизиктиратгани шунки, ногиронлик белгиланганда унинг меҳнат стажига умуман эътиборга олинмайди. Нима учун?

Z.MUQIMOVA, Zangiota tumani

«Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги қонуннинг 17-моддасига мувофиқ, меҳнатдан майиб бўлган ёки касб касалигига учраганда ногиронлик пенсиясини белгилашда иш стажига ҳисобга олинмайди. Ногиронлик пенсияси фақат умумий касаллик бўйича тайинланган ҳоллардагина иш стажига инобатга олинади.

Лекин, меҳнатда майиб бўлиш ёки касб касаллигига учраш натиқасида белгиланган ногиронлик пенсиясидан умумий касаллик туфайли бериладиган ногиронлик пенсиясига ўтказилганда стаж инобатга олинади. Бунда стаж ногиронлик дастлаб белгиланган вақтдаги ёшга қараб аниқланади.

Istiqlolga

Саҳифаларимизда

Андижон

ВИЛОЯТИ

бош ҳисобчисига нисбатан жиноят иши қўзғатилди.

Улугнор туманидаги «Оқолтин» пахта тозалаш заводи ишчи-хизматчиларга 61,2 миллион сўм, машина-трактор парк 18,2 миллион сўм иш ҳақини бир неча ойдан буюн тўламай келган. Қонунбузилишга йўл қўйган корхоналарнинг мансабдорлари маъмурий жавобгарликка тортилди.

Ўзаро жинсий тил бириктириб, 1,2 миллион сўм иш ҳақини ходимларга тарқатмай ўзлаштириб юборган Марҳамат туманидаги қишлоқ ҳўжалик касб-ҳунар коллежи директори М.Юсупов, бош ҳисобчиси А.Соипов ва ҳўжалик ишлари мудири А.Ғафуровларга нисбатан жиноят иши қўзғатилиб, суд ҳукмига ҳавола этилди.

Прокуратура органлари қўрган чора-тадбирлар на-

жамият ва давлат қурилишидаги нуфузини ошириш, иш билан таъминлаш, аёллар тадбиркорлигини қўллаб-қувватлаш борасидаги қонунбузилишларни бартараф этиш учун 21 та протест, 42 та тақдирнома киритилгани, 7 та жиноят иши қўзғатилганига эътибор қаратилиб, бундай ҳолатларнинг олдини олиш чоралари белгиланган.

Турмушимизнинг барча соҳаларида фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари ҳимоясига оид қонунчилик аҳоли мунтазам равишда ўрганилиб, қонунийликни таъминлаш юзасидан тегишли прокурорлик таъсир чоралари қўлланилаётти. Президентимизнинг тадбиркорларни ҳимоя қилиш ва қўллаб-қувватлашга оид қарор ва

Бобур андижонликлар фаҳри

Бебаҳо неъмат

Олдидан оққан сувнинг қадри йўқ деб толиб айтишган. Хусусан, одамларнинг ақсариёти тиббий ёрдамга муҳтож бўлмагунча тани сиҳатликларининг қадрига етишмайди. Соғлиқ гарови — спорт ва жисмоний тарбия билан шугуллангани оёғина вақт ажратиш ўрнига сигарет чекиб, арок ичиб, бошқа зарарли одатларга берилиб, ўз вужудларини аста-секин емириб боришади. Хасталикка чалингандагина тани сиҳатлик энг бебаҳо неъматлигини англаб етишади.

Мамлакатимизда фуқароларнинг соғлигини қадрлаш, соғлом турмуш тарзини синдириш, малакали тиббий ёрдам билан соғлигини тиклаш давлат сиёсатининг узвий қисми бўлиб қолди. Соғлом авлодни тарбиялаш, аёллар ва ўсиб келаётган авлод соғлигини мустаҳкамлаш, Оилада тиббий маданиятни ошириш бўйича давлат дастурлари ишлаб чиқилди. Ана шу изчил сиёсатнинг мантикий давоми сифатида 2005 йил «Сиҳат-саломатлик йили» деб эълон қилди.

Болаларга малакали тиббий ёрдам кўрсатишга ихтисослашган шифохонамиз ходимлари бу жараёнда фаол иштирок этишяпти. Маълумки, касалликни даволашдан кўра олдини олиш осонроқ. Шунинг учун мактаблар ва бошқа билим юртилари, корхона ва ташкилотлар, маҳалла фуқаролар йиғинларида суҳбатлар ўтказаямиз. Шифокорларимиз соғлом турмуш тарзини тарғиб қилишмоқда. Турли хасталиклари келтириб чиқарувчи зарарли кўнжма ва одатларни таҳлил қилиб, улардан фориғ бўлиш юзасидан тавсиялар беришяпти.

Шу йилнинг 7 апрел кўни Саломатлик институтининг вилоят бўлими билан ҳамкорликда шахримизнинг 1- ва 5- кичик даҳаларида Бутунжаҳон саломатлик куни муносабати билан ўтказилган тадбирда оналар ва болаларнинг соғлигини асрашга алоҳида урғу берилди. 31 май — Гиёҳвандликка қарши кураш куни жойларда давра суҳбатлари ўтказиб, ўсимирларни бу зарарли одатдан асраш йўл-йўриқлари муҳокама қилинди. Шифокорларимиздан В.Хритина, В.Маматқуловлар 41- ва 30-ўрта мактабда ўсимирлар орасида учрайдиган хасталикларнинг олдини олиш хусусида суҳбатлашдилар. Врач Х.Раҳмонова ҳамда ҳамшира М.Аҳмедова мактабнинг ўқувчи қизлари билан шахсий гигиена, турмушга тайёргарлик, «Гиёҳвандлик, кеҳиш ва алкоғолизм — умр заволи» мавзуларида мулоқот ўтказишди. Шифокорларимиз Марҳамат, Ҳўжабод, Балқичи, Шаҳрихон, Асака, Бўз, Улугнор, Избоскан, Андижон туманларидаги бирламчи даволаш - профилактика муассасаларига услубий-амалий ёрдам кўрсатишди, беморларни қўриқдан ўтказишди.

Профилактика тадбирлари билан бирга шифохонамизда бемор болаларга юқори малакали тиббий ёрдам кўрсатишмоқда. Шифохонамиз 240 ўринли бўлиб, шундан 20 ўрин оналарни соғломлаштиришга мўлжалланган. 34 нафар олий тоифали, 15 нафар 1- ва 2-тоифали врачлар, ҳамширалар бемор болалар дардига малҳам бўлишмоқда.

Искандар ҲАМИДОВ,

1-вилоят болалар клиник шифохонаси бош врач

Коримжон МАМАТОВ,
Андижон вилоят прокурорининг биринчи ўринбосари

Адолат — қонунийлик демакдир

фақа, иш ҳақлари узлуксиз тўлаб борилишини таъминлашга оид қарорлари ижросини мунтазам равишда таҳлил қилиб бораёلمиз. Қонунбузилишларни бартараф этиш чора-тадбирлари самара берапти. Шу йил бошида пенсия ва нафақалар, бюджет ташкилотлари ходимлигига иш ҳақи тўловидagi узилишларга барҳам берилди.

Мулкчилик шакли турлича корхона ва ташкилотлар, қишлоқлардаги ширкат ҳўжаликларида иш ҳақи тўловлари орта қурилишнинг сабаблари аниқланиб, уларни бартараф этишининг қонуний чоралари қўрилляпти.

Чунончи, «Шаҳрихон дон» МЧЖда ўтган йил охирида муддатга ўтган дебиторлик қарзи 640 миллион сўмга етган. Корхона раҳбарлари қарзларни ундириш ва тўлаш чораларини қўришмаган. Натижада ишчи-хизматчилар бир неча ойлаб иш ҳақларини олишолмаган. Йиллаб дивидендлар тўланмай келган. Иш ҳақидан 41,5 миллион сўм, дивиденд тўловларидан 398 миллион сўмлик қарз вужудга келган. Юқоридаги ҳолатлар бўйича МЧЖ раиси ва

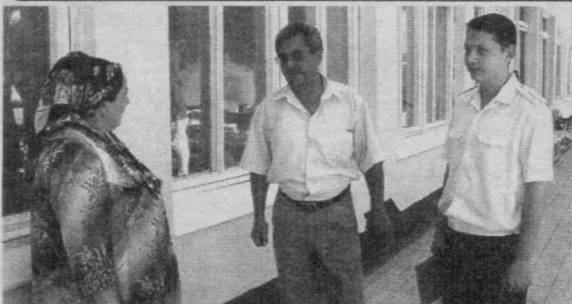
тижасида корхона ва ташкилотларнинг иш ҳақидан 2,9 миллиард сўмлик қарзи бартараф этилди, маошони ўз вақтида тўлаб бориш йўлга қўйилди.

Фуқароларнинг манфаатларига бевосита дахлдор ижтимоий ҳимоя, турар-жой, меҳнат ва бандлик, соғлиқни сақлаш, давлат ва жамият бошқарувида қатнашиш, тадбиркорлар, истеъмолчилар, хотин-қизлар ҳуқуқларига оид қонунлар ижроси ҳам ўрганилиб, қонунбузилишларни бартараф этиш ва олдини олиш чоралари белгиланмоқда. Жумладан, вилоят, шаҳар ва туман хотин-қизлар кўмиталари раислари, «Маҳалла» жамғармаси раҳбарлари, диний-маърифий ва маданий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича бош маслаҳатчилар, ИИБ бўлимларининг бошликлари, жамоат ташкилотлари вакиллари иштирокида вилоят ҳокимлигининг Оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза қилиш қотибатида бўлиб ўтган тадбирда оила тўтувлгини таъминлашда ижтимоий тўловларнинг аҳамияти муҳокама қилинди. Хотин-қизларнинг ижтимоий-сиёсий фаоллигини, оила,

фармонлари кичик бизнес тараққий этиши учун қулай имконият яратди. Мамлакатимизда ўтган 14 йил мобайнида ота-боболаримиз интилган ҳуқуқий-фуқаролик жамиятининг қонуний асослари яратилди ва мустаҳкамланди. Ўшбу жамиятнинг асоси ижтимоий адолат. Адолат — қонунийлик демакдир.

Андижон воқеалари жамиятимизнинг мустаҳкам қонуний асосларини яна бир бор синовдан ўтказди. Ҳуқуқ-тартибот органларининг ходимлари кенг жамоатчиликка таяниб, Президентимиз раҳбарлигида ғайри-қонуний, диний-экстремистик ташкилотларнинг конституцион тузумимизга таъжовубини бартараф этишди. Вилотимизда тинчлик ва осойишталик қарор топди. Андижонликлар кечагидан яхшироқ, маъмунийроқ турмуш қуришга интилиб яшашяпти. Истиклол туфайли ғоявий маҳдудлик занжиридан халос бўлган юртингда фуқаролар ўз қобилияти ва имкониятини тўла-тўқис намоён этиб, фаровон турмуш қуриши учун барча шароитлар яратилмоқда.

Марҳамат туман прокуратураси Президентимизнинг «2004-2006 йилларда фермер ҳўжаликлари ривожлантириш концепцияси тўғрисида»-ги фармони ва Вазирлар Маҳкамасининг шу асосдаги қарори ижросида қонунийликни таъминлашга эътибор қаратаяпти. Хусусан, йўлдош Оқунбобоев номли ширкат ҳўжалиги аъзоларининг 2004 йил 21 декабр кўни умумий йиғилишида ширкатни фермер ҳўжалигига айлантириш тўғрисида қарор қабул қилинган. Туман ҳокимининг қарори билан қайта ташкил этиш комиссиясининг аъзолари ва низоми тасдиқланган. Комиссия фермер ҳўжалиги ташкил этишга талабгорларнинг мол-мулки, билим ва тахрибаси, бошқа имкониятларини баҳоллаб, танловнинг сўнгги босқичида 32 нафар ғойибни эълон қилган. Янги фермер ҳўжаликларига бугун ўн 294 гектар, пахта учун 264 гектар, чорва озуқаси учун 84,5 гектар ер ажратиб бе-

Андижон шаҳридаги Ойбек номли 4-ўрта мактабда Андижон асфалт қурилиш шўба корхонаси 108 млн. сўмликдан зиёд таъмирлаш ишларини ниятсизга етказди. Шаҳар прокуратураси қурувчиларга таъминотдаги узилишларни бартараф этишда ёрдамчи аямди. 2200 дан зиёд ўқувчи янги ўқув йилини қулай шифхоналарда бошлайдиган бўлишди.

Суратда: мактаб директорининг ўринбосари Мадинахон Аҳмадалиева, шўба корхонаси бошлиғи Қўдратбек Аҳмедов ва шаҳар прокурори ёрдамчиси Музаффар Мамадалиев.

ТАНЛОВ ҒОЛИБИ

ФЕРМЕРЛИҚДАН ВОЗ КЕЧДИ

рилган. Бироқ комиссия бўлажак фермерларнинг имкониятларини ҳолис баҳоламаган, танлов шартларига тўлиқ амал қилмаган. Танловда ғойиб чиққан М.Дадажонов, С.Собиров ва А.Маъмуровлар оилавий шароитлари йўл қўймаслиги, яъни бўш пул маблағи, техника воситалари йўқлиги туфайли иш юрита олмадиликларини билдириб, фермер ҳўжалиги ташкил этишдан воз кечишган. Комиссия бошқа ғойибларни аниқлашга ҳам юзаси ёндашган. Фермерликка даъвогар К.Қурбоннинг танловга тақдим этган ҳўжаллари ўрганилганда бир қатор камчиликлар кўзга ташланди. Молиявий аҳолига ширкат ҳўжалиги собиқ раисининг ҳўжалиқда 1

миллион сўм ҳақи борлиги тўғрисидаги хати асос қилиб олинган. Ҳолбуки, бўш пул маблағлари ҳақида банкдан маълумотнома олиниши керак эди.

Ю.Махмудовнинг ҳўжалларида унга тегишли чорва моллари баҳоланмаган. Одилов номли фермер ҳўжалигидан унинг номига берилган транспорт воситалари ҳақидаги маълумотнома нотариал тасдиқланмаган, маблағи ҳақида банкдан маълумотнома топишрилмаган. С.Собиров, К.Бозорбоев, Р.Ҳамидов, И.Бахронов, О.Собиров каби даъвогарларнинг ҳўжалларида ҳам юқоридаги каби камчиликлар бор.

Амалдаги қонунга кўра фермер ҳўжа-

«Шафтолини, Новосибирскдаги тайёрлов идорасига ўлгуржи топириб, шергим Толибжон билан меҳмонхонага отландик. Йўлда қўл кўтарсак, «Матиз» машинаси тўхтади. Хайдовчи гап орасида «Ўзбекистонда чиқарилган экан, камчиким, қулай» деб машинасини мактаганида беихтиёр дилимда гурур уйғонди...»

«Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган»

Ишлаб чиқариш бўйича бош директор ўринбосари Абдиродиқ Хўшназаров цехга йўл бошлаб, «70 фоиз маҳсулотни экспортга, Европа мамлакатларига жўнатаймиз» деганда танишим, тадбиркор Хусанбекнинг ўша гапи эсимга тушди. Дарвоқе, чет элларда ўз юртида ишлаб чиқарилган маҳсулот харидорлигини кўрган ҳар қандай кишининг дили ифтихор туйғулари билан тўлиб тошади. Пойтахт ёки вилоят маркази эмас, чекка бир қишлоқдаги қўшма корхона тайёр маҳсулотини хорижага экспорт қилишни яқин ўтмишда тасаввур ҳам қилиб бўлмасди. Жалолқудум туманининг Ойим қишлоғидаги усқуналари эскирган «Бунёд М» корхонаси ўрнида бундан уч йил аввал «Ойимтекс» Ўзбекистон-Швейцария қўшма корхонасининг қурилиши бошланди. Йилга 4365 тонна калава ҳамда 4200 тонна трикотаж

матю ишлаб чиқариш қувватига эга қўшма корхона 2003 йилнинг ноябрида ишга туширилди.

Илгарилари ҳам хизмат тақозоси билан тўқимачилик корхоналарининг цехларига кирганман. Қўлоқни қоматга келтирувчи шовқин-сўрон, чанг-тўзон ичида ишлаётганларнинг аксарияти тез орада соғлигини йўқотиши табиий ҳол эди. «Ойимтекс»нинг цех

ларида бунинг акси. Шовқин-сўрон, чанг-тўзондан асар йўқ. Иш жойлари худди шифонахоналардаги каби покиза. Замонавий дастгоҳларда қулай шароитлар кўзда тутилган.

— Эски дастгоҳларда қўлда ишлардик, янги дастгоҳларнинг ишини кузатиб турамиз, — дейди йигирев бўлими оператори Қаноатхон Тошпўлатова. У қирқ ёшларда, эски фабрикада ҳам ишлаган, аввалги ва ҳозирги иш шартини холис баҳолай олади. Турмуш ўртоғи Инъомжон Абдуқодиров жамоа ҳўжалигидан ер олган, деҳқончилик билан шуғулланган. Бир ўғил ва бир қизлари бор. — Ишимиз сменали, 8 соатдан уч кун ишлаб, бир кун дам оламиз. Иш ҳақини вақтида тўлашяпти. Қўлимга 45-50 минг сўм тегайпти. Корхона болаларимиз учун ёнги оромгоҳга йўланма берди...

Қўшма корхонада ойимлик ва атроф қишлоқлик 630 нафар ишчи меҳ-

нат қилишяпти. Хориқлик мутахассислар ўринбосарларни тайёрлашяпти, дастгоҳларини миридан-сиригача ўргатишяпти. Мактабни битириб корхонада иш бошлаган Зияда-хон Юнусалиева, Мўножотхон Аҳмадалиева каби ёшлар ҳозир бемалол дастгоҳларни бошқаришмоқда. Хориқлик шериклар томонидан корхона ишига директор Узкан Махмуд

Қодирбек масъул.

— Корхона таъсисчилари «Бунёд М» тўқимачилик ҳиссдорлик жамияти ҳамда «Виматекс Интер СА» фирмаси бўлиб, «Ойимтекс» қўшма корхонасифатида 2003 йил 29 ноябрда рўйхатдан ўтказилган, — дейди бош директор Толибжон Мадаминнов. — «Бунёд М» «Пахта банк»дан олинган кредит эвазига 3,6 миллион евро ҳисобига капитал қурилиш уст-тав жамғармасини шакллантирган.

2004 йил 1 январда жамғарма 4,6 миллион евро, яъни 96 фоизга шаклланди. «Виматекс Интер СА» фирмаси улуши 8,8 миллион евродан иборат бўлиб, ушбу маблағга Швейцария ҳамда Германияда тайёрланган дастгоҳлар, усқуналар келтирилиб ўрнатилди. 2004 йил 3214 тонна калава ишлаб чиқарилди. Шу йил биринчи чорагида бўялган ва оҳорланган трикотаж газламаси ишлаб чиқариш йўлга қўйилиб, биринчи снов партияси Полшага экспорт қилинди. Шу йил 12-14 май кўнлари Швейцариянинг Женева шаҳрида бўлиб ўтган еттинчи халқаро форумда Жаҳон олий сифат халқаро фонди хартяси қўшма корхонанинг Ўзбекистон тарафдан таъсисчиси «Бунёд М» АЖни олий сифат медали билан тақдирлади... «Ойимтекс» масъулияти чекланган жамияти Андижон вилоятинида самарали ишлаётган ўнлаб қўшма корхоналарнинг бири. Вилоят прокуратураси уларнинг фаолиятига юқоний аралашувларнинг олдини олиб, қўнунийликни таъминламоқда.

Исроил ИБРОХИМОВ,
«Ҳуқуқ» муҳбири

Андижон шаҳар прокуратураси фуқароларини ҳеч бир мурожаатини эътиборсиз қолдирмайди.

Суратда: шаҳар прокурорининг катта ёрдамчиси Ойбек Ҳошимов аризачиларни қабул қилмоқда.

ТАДБИРКОРЛАРГА КЕНГ ЙЎЛ

«Куручи-97» кичик корхонаси «Қўқонқишлоқ» пахта тозалаш акциядорлик жамиятига шартномага қўра 5,3 миллион сўмлик қурилиш материаллари етказиб берган. Бирок жамият ўтган даврда олинган маҳсулот учун ҳисоб-китобни амалга оширмай келган. Вилоят прокуратурасининг ҳўжалик судига киритган даъво аризаси асосида кичик корхонанинг ҳақи ундирилди.

Избоскан тумани Йўлдош Охунбобоев номли ширкат ҳўжалигини худудида фаолият юритаётган И.Сатимов номли фермер ҳўжалигининг 35 гектар ери ширкат бошқаруви қарорига асосан қўнунга хилоф равишда олиб қўйилган. Вилоят ҳўжалик судига киритилган даъво аризаси орқали қарор бекор қилиниб, ер фермер ҳўжалигига қайтарилди.

Юқоридаги мисоллар вилоят прокуратураси тадбиркорларнинг ҳўқуқларини ҳимоя қилиш борасида олиб бораётган кенг қўламли ишларидан айрим лавҳалар ҳолос. Тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга оид қўнунчилик ихроси бўйича шу йилнинг биринчи ярмида ўтказилган тадбирларнинг натижаларига асосан 8 та протест, 26 та тақдимнома киритилди. 5 киши шахс расман огоҳлантирилди, 9 нафар шахс интизомий, 13 нафар шахс маъмурий жавобгарликка тортилиб, салкам 2 миллион сўмлик зарар ихтиёрий равишда тўлашишга эришилди. Судларга 68 миллион сўмни ундириш ҳақида 14 та даъво киритилди. Тадбиркорларнинг манфаатига жўддий зарар етказилган 7 та ҳолат бўйича жиноят иши қўзғатилди.

Ўтказилган тадбирларда банк муассасалари, таъминот корхоналари, кооперативларнинг мутасаддилари тадбиркорларнинг ҳақига ҳиёнат қилган ҳолатлар аниқланди. Хусусан, «Замин» ипотека банкнинг Бўз туманидаги минибанки мудири У.Набиев «Хуршидабону» фермер ҳўжалиги ҳисоб рақамига келиб тушган 2 миллион сўмни яширинча «Оммон» савдо ишлаб чиқариш кооперативининг кредитдан бўлган қарзини қоплаш учун ўтказиб талон-тарож қилган.

«Миллий банк»нинг «Қўрғонтепа» бўлими бошқарувчиси Ж.Мамиров ва бош ҳисобчи А.Икромовлар «Саломатлик» қўп тармоқли ҳўсусий корхонасининг розилигисиз ҳисоб рақамидига 800 минг сўмни ҳўсусий тадбиркор А.Юсуповнинг ҳисоб рақамига ўтказиб, «ўзаро баҳам» қўришган. Тергов маънасида фермер ҳўжалиги ва корхонанинг маблағи тўлиқ қайтарилди. Солиқ идораларининг айрим мансабдорлари томонидан тадбиркорларни асоссиз жавобгарликка тортиш ҳолатлари ҳам учрамоқда. Шу йил 1 июлдан бошлаб тадбиркорларга молиявий жарима фақат суд томонидан қўлланилиши белгилаб қўйилганга қарамай, Марҳамат туман давлат солиқ инспекцияси бошлиғи М.Қўличев 13 июл кўни «Ўли Зайнаб» кичик корхонасига 783.500 сўм миқдорида жарима қўллаш ҳақида қарор қабул қилган. Туман прокурорининг протести асосида ушбу қарор бекор қилиниб, етказилган зарар қопланди.

Испохотлар жараянида тадбиркорлик билан шуғулланишнинг қўнуний асослари яратилди ва мустаҳкамланди. Шу йил июн ойида Президентимиз эълон қилган фармон ва қарорлар тадбиркорнинг ишини ривожлантириш, иқтисодийётнинг ўсишига ҳисса қўиши шўбҳасиз. Вилоят прокуратураси ушбу қарор ва фармонлар ихросини таъминлаш борасида мунтазам иш олиб бормоқда.

М.ИМИНОВ,
вилоят прокуратураси бўлими бошлиғи

ТАШАККУРНОМА

Вилоят қишлоқ ва сув ҳўжалиги бошқармасига қарашли Насос станциялари энергетика ва алоқа бошқармаси билан шартномага асосан 36 данга турли русумдаги электр двигателларини таъмирлаб бергандик. Бирок бошқарма раҳбарлари 19 миллион сўмдан ортиқ ҳақимизни тўлашни ортага суриб келди. Натижада корхонамизнинг молиявий аҳволи ёмонлашиб, ишимиз касодага учрашига бир баҳя қолди. Ҳақимизни ундириб беришни сураб вилоят прокуратурасига мурожаат қилишга мажбур бўлдик. Қўрилган чоралар туфайли бошқарма ҳисоб рақамимизга 19 миллион 171 минг сўмни ўтказиб берди. Ҳақимизни ундиришда қўнуний ёрдам берган вилоят прокуратурасига ўз миннатдорчилигимизни билдирамыз.

И.РАСУЛОВ,
«Эл-кабель» масъулияти чекланган жамият бошлиғи

Хонобод шаҳар «Сув қурилиш хижозлари» МЧЖда ишлардим. Ўтган йилнинг августиде пенсияга чиқдим. Бирок 9 ой мобайнида иш ҳақи ва ҳисоб-китоб пуллариمنى ололмай сарсон бўлдим. Хонобод шаҳар прокуратурасига ёрдам сураб ариза ёздим. Прокуратура ходимлари аризамни кўриб чиқишгач, корхона салкам 89 минг сўмлик иш ҳақини тўлади. Фуқароларнинг ҳўқуқларини ҳимоя қилаётган прокуратура ходимларига ташаккур.

Н.БИЗЮКОВА,
Хонобод шаҳри

ОҚЛАДАР

ОТА БОСҚИНЧИ ТўДАГА ҚўШИЛИБ, ҚўШНИ ДАВЛАТДА ПАНОҲ ТОПГАН ЎғЛИДАН ВОЗ КЕЧДИ

ликлари рўйхатга олиниши лозим. Бирок 4 та фермер ҳўжалиги рўйхатга олинмаган. 29 та фермер ҳўжалигидан 9 тасигина «Пахтабанк»нинг туман бўлимида ҳисоб рақамини очинган ҳолос. Давлатга пахта ва галла етказиб бериш тўғрисида шартномалар тузилмаган. Электр энергияси, ёқилғи-моилаш материаллари, минерал ўғитлар, усқимликларни ҳимоялашнинг қимбўйи воситалари етказиб бериш, хизмат кўрсатиш шартномалари тайёрланмаган.

Муқобил МТПлар ташкил этилмаган. Оқибатда фермерларнинг ҳўқуқлари бузилган. Туман ҳўқимлигига киритилган тақдимнома қўриб қилиниб, юқоридаги қўнунбузилишлар бартараф этилди. Янги фермер ҳўжаликлари фаолият бошлаши учун зарур шароитлар яратилди.

Б.ЙЎЛЧИЕВ,
Марҳамат туман прокурори

Маҳалламизнинг масжиди Уйғур деб номланган. Ўша кўни бомдод назомини ўқиганимиздан сўнг 130-150 нафар маҳалладошларимиз тўнда босқинчи тўда вилоят ҳўқимлигини эгалаб олганини айтганимда, кекса-ёш қалқиб тушди. Оксоқоллар кенгашиб, кўчаларда осоишталюион сақлаш, гўр, томошталлаб ёшларни тўдага қўшилиб қўлишдан асрашга келишиб олдик. Қўни бўйи қўнчилик олдидаги майдонга интилган ёш-алангил қайтариб, йўлга солиб турдик. Бирок, кейинроқ маълум бўлишча, икки нафар йигитимиз барибир тўдага қўши-

либ, Қўриғизистоннинг Сузук туманига ўтиб кетибди. Абдулланнинг отаси Қаҳрамон Қўдиров аввалги «меннинг ундай ўқим йўқ» деб ортидан боришга қўнмади. Балки айби йўқдир, қўнхўрларнинг давлатига билмай қўшилиб қолганлар авф этилади деб тушутирилганимиздан сўнг рози бўлди. Адирлар ортидаги палаткалар тикилган лагерда Абдулла отаси қаршисида тиз қўйиб, тавба қўлди. Чегарадан олиб ўтганимиздан сўнг уни Пахтабод туманида сўраб-суриштириш учун олиб қўлишди. Бир кун ўли Абдуллани уйига олиб кетишимизга рўхсат беришди. Маълум бўлишча, нима бўлапти экан

деб майдонга бориб қолган, беихтиёр тўдага эргашиб чегарадан ўтиб кетган экан. Оиланинг дўқони бор. Абдулла ака-укалари қатори савдо билан шуғулланаяпти.

Яна бир маҳалладошимиз, оилали, савдо билан шуғулланиб, бекам қўст яшаб юрган Зафар Ҳўжаев ҳам ўша лагерда экан. Уни ҳам қайтариб олиб келмоқчи эдик. Бирок отаси «меннинг юзимни ерга қаратади, ундай ўғлим йўқ» деб боришдан узил-кесил боз тортиди.

Маҳалламиз университет атрофидаги қўчаларда жойлашган. Болаларимиз университетда, бошқа илм даргоҳларида таълим олишяпти. Шўнинг учун вазиятни тўғри баҳолай билдилар, босқинчи тўданинг қўра ниятларини англаб, давлатларига қўшилимадилар. Маҳалламизда 700 хонадон, 1800 оила, 6000 киши истиқомат қолди.

Кам таъминланган 52 та оилага навабат билан моддий ёрдам ажратаямиз. Шу билан бирга савхаттеша маҳалладошларимиз рўза, ҳайит кўнлари уларнинг ҳўлидан ҳабар олиб, хайр-эхсон улашиммоқда. Дониёр

Мамажоннинг фирмаси бор. Тадбиркор ҳар йили Наврўз ва мустақиллик қўнлари маҳаллага байрам дастурхони тузайди. Оксоқолларимиз тўй-томошаларнинг тич ўтишига қўзқўлоқ. Ёшлар кўпчилик. Улар орасида ишсизлар ҳам бир талай. Безорилик, ҳўқўқбузарлик, жиноятлар бекорчиликдан келиб чиқади. Шўнинг учун уларни ишга жойлаштириш иқмониятларини қўдиряптимиз. Сўнгги пайтда 30 киши ишли бўлди. Ҳўнармандчилик, савдоми, бошқа соҳадми иш бошлаган тадбиркор ҳеч бўлмаганда 3-4 кишини ишга тақлиф қилганда ҳам, ишсизлар миқдори кескин камайди.

Шаҳримиздаги фўжеали воқеа ҳеч қимни бефарқ қолдиргани йўқ. Маҳалламизда икки нафар бўлса-да, ҳақ йўлдан адашганлар қичқани, диний, маърифий, тарбиявий ишлардаги камчиликларимизни кўрсатиб қўйди. Бўндан тегишли ҳўлоса чиқаришимиз, ёшларимизни иқмон қадар фўйдали машғулотлар билан банд этишимиз лозим.

Ҳамид ҚўРБОНОВ,
Андижон шаҳар «Ўлистон» маҳалла фуқаролар йиғини раиси

Дилбар тарона қай миллатга тегишли бўлмасин, уни тушуниш ёки ҳис этишда таржимоннинг кераги йўқ. Оҳанглар қатидаги завқли садолар ҳар кўнгил қошонасини забт этишга қодир.

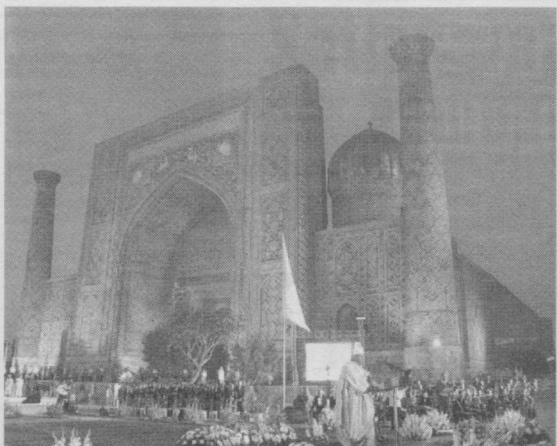
Самарқанд осмонида юлдузлар чарогон. Бешинчи бор ўтказилаётган «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивали бугун дунё санъатсевар халқлари нигоҳини рўйи замин сайқали саналмиш тароватли юрт сари тикишга ундаётир.

Самарқандликлар мамлакатимиз мустақиллигининг 14 йиллиги олдида ўтказилаётган ушбу тадбирга гоята катта тайёргарлик кўрганликлари ҳар одимда сезилиб туради. Шаҳар кўчалари турфа ранг байроқлар, сержило шиорлар билан безатилган. Транспорт катновидан ҳоли этилган раvon кўчалар азиз меҳмонлар ташириғига интиқ.

Кўёш ғарбга оға бошлаши билан марказий кўчалар бўйлаб азиз меҳмонлар, фестивал иштирокчилари бирин-кетин Регистон майдони томон йўл ола бошладилар.

Ўзбекистон Республикасининг давлат мадҳияси янграйди. Табрик учун сўз Президент Ислоҳ Каримовга берилди. Давлатимиз раҳбари фестивал иштирокчиларини табриклаб, дунё халқларини бирлаштиришда ушбу халқаро анжуманининг маънавий аҳамияти ниҳоятда улуғ эканлигини таъкидлади.

50 дан ортиқ мамлакат санъаткорлари иштирокидаги бекиёс тадбир таассуротлари, минглаб диллар ҳис-ҳаяжонини бир сўз билан ифода қилиш мушкул. Шундай экан, бу қувончли лаҳзаларни бевосита тадбир иштирокчилари билан баҳам қўриш имкониятига эгамиз.

Дадабоева, Н.Ниезов, Маҳмуд Тожибоев каби забардаст мақомчилар сафида бўлиш гоята шафли.

Гувоҳи бўлганингиздек мақом ва лирик композициялардан кейин фолклор услубида айтадиган тароналар намойиш этилди. Уларнинг барчасида жўрлик овозим борлигидан

Кўшиқларда дўстлик нафаси

САЊАТИМИЗ —
ФАХРИМИЗ

Биласизми, ҳар чаманнинг ўз фазийи, ўз жозибаси бўлганидек, ҳар миллатнинг ҳам ўзига хос кўшиқини санъати бор. Бизнинг ниҳоятда нафис, гўзал санъатимиз бор: лапар, ўлан, авжли кўшиқларимиз ўз йўли, уйғунлигига эга эканлигидан доимо кўнглимизда ифтихор туюб яшайман.

Эйтибор қилган бўлсангиз, бу йилги фестивалда кўшиқлар фонограммасиз, фақат жонли ижро этилмоқда. Бундай намойиш кўз-кўз қила олиш учун ҳам катта тажриба ва юрак керак бўлади. Бу борада бош режиссёримиз Баҳодир Йўлдошевнинг фидойилигини алоҳида қайд этишни истардим. Мақом услубида янгидан юз очаётган қўраларни халққа етказишга эришса олдиқ деб уйлайман. Мусиқий композиция, ёритиш, сахна безаклари ўзига хос дид ва тайёргарлик талаб этади.

Бу уйғунлиқни муҳлислар қалбига еткази олиш катта масъулият. Лекин яна бир бор қувончли томони, фестивал санъат оламида янги овозларнинг кашф этилишига йўл очмоқда.

Фестивал иштирокчилари учун давомда ўз маҳоратини ҳакамлар хайбатига ҳавола этишади. Гап кимнинг қандай натижага эришганида ҳам эмас, гап қалбларнинг янги орзулари, янги режалари ва миннатдорчилик туйғуси билан қайтиб кетишида. Улар билан истиқлол туҳфа этган нафис оҳанглар, наволаримиз ҳам мангу ҳамроҳ бўлиб, олис юртларга таралаётгани бизнинг бахтимиздир.

Абдуҳошим ИСМОИЛОВ,
Ўзбекистон халқ артисти

МАСОФА УЗОҒУ
Кўнглилар қини

6 нафар иштирокчимиз билан 24 август кўни Самарқандга етиб келдик. Ҳатто рус тилида ҳам яхши гаплаша олмаганимиз учун кўп фикрларимизни кўз қарашларимиз ва ҳаракатлар билан ифода этардик. Бирок, ҳеч бир муаммога дуч келганимиз йўқ. Қора танли бўлганимиз учун бўлса керак, меҳмон эканлигимиз тезда кўзга ташланиб турди. Айнан шу маънода ўзбекона меҳмондўстликлар, ҳурмат ва эътибор борлиги лол қолдириди.

Ўзбекистонга ilk бор келган бўлсак-да, худди ўз яқинларимиз кутаётгандек талпиниш билан

«ШАРҚ ТАРОНАЛАРИ» ХАЛҚАРО МУСИҚА ФЕСТИВАЛИДАН РЕПОРТАЖ

ошиқдик. Энг сара кўшиқларимизни тақдир этиш ниятидамыз. Бугунги илиқлик, байроғимизга, миллатимизга билдирилган эътибор бизга куч-қувват бағишлашига ишонаман.

Дарвоқе, чоғу асбобларимизга эътибор қилинг, улар сизларникидан биров фарқ қилса-да, нолаларни бир хилда ифода этади. Ўғлим ҳали анча ёш, лекин санъатга ихлоси баланд. Унга Ўзбекистондан чилдирама сотиб олиб келаман деб ваъда қилдим. Бугун ушбу ваъдамни бажардим. Энди оиламиз ва гузаримизда ўзбек сози доимо янграб туради.

Вакт ўткинчи. Улғайиб, балки ўғлим ҳам шундай санъат тадбирларида иштирок этар. Шуларни уйларимизда энди дўстлигимиз риштала-ри боқий бўлиб қолишига ишонаман.

Аҳмад НАЗИР,
Бангладеш

ТАШИБАХОНИМ
ЧАЛГАН ЧИЛДИРМА

Ушбу дўкондаги ўзбек миллий чоғу асбоблари Андижон шаҳридаги «Ғижжаки Бобурий» устaxonасида тайёрланган. Отам Абдулмалик Мадраимов бир умр чоғуларимизга жило бериш, уларга янги қулайликларни жо этиш бўйича изланиб келади. Ҳозирда мана бу юқори сафда илиб қўйилган «Ғижжаки Бобурий», «Дилрабо», «Дилнаво», «Хушнаво», «Мерос» сингари янги миллий чоғу асбоблари ўзига хос афзалликлари билан халқимизга манзур бўлиб бораётир.

Бу иштиролар айнан отам ижодида мансублиги бизни қувонтиради. Фестивалда атайин иштирок этиш учун йўл босиб келамиз. Дунёнинг барча еридан таширф буюрган санъатсеварлар ва сайёҳ-

лар бу асбобларни чертиб кўриб, оҳангига ошно бўлиб қолишади. Ўз юртига эъзоз билан харид қилиб кетишади.

Мана бу чилдирмани кўрап-сизми? Уни 1997 йилда, «Шарқ тароналари» халқаро мусиқий фестивалига

раислик қилган корейлик Ташибачоним қўлига олиб, завқ билан чалиб кўрган эди. У киши деярли барча созлардан ўз ватанига олиб кетган. Аммо, шу доирани у кишининг қўли теккани учун ҳеч кимга сотим келмади.

Бугун ҳам савдомиз ёмон бўлгани йўқ. Уларни сотишда нарҳига унча талашмайман. Ҳарқалай, меҳнатимизни қопласа бўлди. Ҳамма гап дўстликда.

Сардорбек МАДРАИМОВ

ҚАЙТАДАН
ЯШАРТИМ КЕЛАДИ...

Балки ноўриндир, бирок мустақиллик бизга нима берди дегувчи айрим кишилар шундай кенг миқёсда тантаналарни кўриб, ўзига хулоса чиқарса арзийди.

Бутун ҳаётим сахна билан боғлиқ ўтди. Юздан ортиқ роллар ижро этдим. «Мирзо Улуғбек» спектаклида Улуғбек, «Қиёмат қарз»да Сулаймон ота, Шекспирнинг «Отелло» таргедиясида Отелло, «Эзон» спектаклида, қўйингки, мана шундай кўплаб сахна асарларида иштирок этиш, образлар яратишда кўп изланишларни бошдан кечирганимиз. Лекин, бугунги қарийб 600-700 кишилик иштирокчилар кўршовидаги тадбир мени лол қолдирди. Қани энди қайтадан яшарсам, бутун вужудим билан сахнада — шу жўшқин даврада иштирок этсам.

Мустақиллигимиз шарофати бўлган бундай тадбир мен учун янада қадри. Чунки, айнан шу бугун мен етмиш ёшга кириш олдими. Шогирдларим, ёру биродарларим кўршовида кўнгли ёзиб ўтирган эканми. Аммо, санъатга бўлган чексиз эҳтиромим мени шу томон бошлади.

Т. КУРБОНОВ,
Ўзбекистон халқ артисти

ТАБИАТИ
ГЎЗАЛ ЮРТ

Самарқандга иккинчи марта келишим. Бугалги туристик йўналишдаги таширфим айнан «Шарқ тароналари» фестивали кўнглимга тўғри келганидан гоята бахтиёрман. Бугунги шодибоналар мени лол қолдирди. Вақтимиз кўп бўлгани учун фестивалдаги чиқишларни имкон қадар қолдирмай кўриб бораёяман.

Бизнинг диёримизда ҳам сайёҳлар дидига мос, фусункор ерлар бисёр. Айниқса, Бодензес, Тунзес, Цюрихзес сингари кўларимиз жуда чиройли.

Юртимизда гуллар эъзозланади. Ҳар бир ҳовли, ҳатто кўп қаватли уйлар балкони ановий гулларга тўла бўлади.

Самарқанд гуллари ҳам биздаги гуллардек нафис экан. Аммо, уларга бўлган муносабатни янада яхшилаш — яшаш ва яратишга иштиёқ билан қараш эканлигини асло унутмаслик лозим.

Мен мана бу камерада юртингизнинг гўзал манзаралари, урф-одатларини тасвирга олдим. Уни юртдошларимизга кўз-кўз қилиб, таърифлаб бермоқчиман.

Арнолд ВЕЛЛИ,
Швейцария

ШУҲР ОСТОНАСИДАМАН

1986 йили «Ўмид» телевизион кўрик-танловида мустақил чиқиш қилган эдим. Ўша-ўша бу даргоҳ меҳри ташналигиде яшаб келаман. Катта-катта сахналар, давраларда кўлимга тор тупкаган халқим учун хизмат қилаётганимдан гоята бахтиёрман.

Саралаш даврида мақом услубида айтадиган «Эшвой» репертуари раҳбарларимиз Абдуҳошим Исмоилов ва Ўлмас Саиджоновларга ёқиб қолди. Шундан кейин фестивалга жалб қилиниб, тайёргарлиқни бошлаб юбордик. Менга улуг устозлар қўлида, яна Матлуба

мамнунман. Санъатимиз мудом яхши кўнларда хизмат қилаверсин.

Аловуддин ТУРСУНОВ,
лирик хонанда

ҚЎЛИМИЗ
КЎКСИМИЗДА

Бундан қарийб 30 йил бурун чет тиллар институтини немис тили ихтисослиги бўйича тугатлаб, туризм тизимига саралаш тартибиде ишга олинган эдим. Шу-шу касбим ша-рафини улуглаб, юрт таровати, миллатимиз тавсифини таърифлаб чарчамайман.

Ҳар кўни мингдан ортиқ, баҳор мавсумида эса 2-2,5 минггача сайёҳлар 30 дан ортиқ юртлардан келиб кетишади. Уларга бой меросимиз ҳисобланган тарихий обидалар, қосоналар ҳақида сўзлаб бера эканман, бу фикрларим жон қўлоқ бўлиб тингланаётганини ҳис этиб тураман. Шердор, Улуғбек, Тилла кори мадрасалари, Амир Темур макбраси, Шохизинда мажмуаси ва Улуғбек обсерваторияси ана шундай хайратна солувчи улугвор меросларимиздан.

Бугунги байрам арафасида кўни бўйи меҳмонлар билан овера бўлишимга тўғри келмоқда. Бундай пайтда фақат немис меҳмонларгина эмас, форс, турк, рус тилида сўзлашувчи талай гуруҳларни қабул қилиб, уларнинг саволларига жавоб беришимизга тўғри келаяпти.

Қўтиб олишда ҳам, қузашишда ҳам икки қўлимизни кўксимизга қўйиб, ҳуш келдингиз, ҳушвақликда кўришайлик деб қоламиз. Ахир, шундан ортиқ тилак бўларканми?!
Ашурбой ЭШПЎЛДОВ,
«Регистон» туристик фирмасининг туризм бўлими бошлиғи

Байрам тантаналари ҳали узоқ, давом этса-да, биз ҳам қисқа репортажимиз сўнгиде қўлимизни кўксимизга қўйиб, фестивал иштирокчилари билан хайрлашиб қоламиз. Санъатимиз тинчлик ва дўстлик йўлида беминнат хизмат қилаверсин.

Мансур АЛОВУДДИНОВ,
«Нигуқ» муҳбири

ЮРТИМ, МУСТАҚИЛЛИК

ТҲЙИНГ МУБОРАК,

ТҲЙИНГГА ЯРАШГАН БҲЙИНГ МУБОРАК.

ЭЙ МЕНИНГ ИЙМОНИМ, ИШОНЧИМ, ВАТАН!

Кўзимга сиғдириб кенгликларингни, сени кучоклайман онамдек суйиб, авайлайман пасту дўнгликларингни, ёмон кўнларингда йиғлайман куйиб. Сенга тош отсалар оғрир юрагим, сени олқишлашса чиқаргум қанот, эй мени улғайтган оппоқ йўрагим, сен борсан тўқман мен, сен борсан — ҳаёт. Болам деганларинг бало чиққанда кўзимни тўлдирар исён ва нафрат, мен бир аскарингман, истаган онда буюргил, жон фидо этгин деб сафлат. Буюр, узиб бўлмас хизматинг ҳаққи, буюр берган риқинг, иззатинг ҳаққи, сен борки уйимда ёнади чирок, кўнглим бус-бутундир, иқболим порлоқ. Эй менинг иймоним, ишончим, Ватан! Эрта, хонумоним, қувончим Ватан. Сени севдим баланд ва пастинг билан, боринг, йўгинг ҳамда кам-кўстинг билан. Қувонч-ташвишинг-ла, бўйи-бастинг-ла, яхши-ёмонинг-ла, севдим аслинг-ла. Истасанг қаҳр қил, қаҳринг-ла севгум, истасанг заҳар тут, заҳринг-ла севгум. Дашту биёбонинг, баҳринг-ла севгум, энг чекка овулинг, шаҳринг-ла севгум. Эй оппоқ йўрагим, бағринг кенг, кун келиб йўргаклаб олурсан қайтиб, мен эсам сенинг номингни кўксимга йўргаклаб солганман асли, энг азиз, энг улуг эканинг айтиб.

Қутлуғ тўйинг олди титратиб тўйғу, тўёна айладим дил изҳоримни. Раббим, ёмонлардан асрагил ҳар вақт, Ўзбекистонимни, гулзоримни.

Хафиза ЭГАМБЕРДИЕВА

Исматулла ЙЎЛДОШЕВ

Самарқанд

О, гўзал Самарқанд! Ватаним менинг, Боболардан мерос жон-таним менинг. Ўзбекман, муслимман, фарзандман сенга, Сен боис имконим, имоним менинг.

Сени қуйламоқлик ўзи зўр шараф, Юрак ифтихорга тўлар бокира. Сенинг таърифингга сира йўқ қиёс, Кўкда юлдузлар ҳам бўлмиш асира.

Дунё чаманининг бир дуридурсан, Жаҳонгир бобомнинг суруридурсан. Пойингда ёғилар бераверар жон, Ҳар битта туркийнинг гуруридурсан.

Шаффоф булоқларинг бол, оби қавсар, Сенда кашф этади ўзини сахар. Киприқларинг билан гардингни артай, Тангри назар солган энг буюк шаҳар.

Темур бобом қайтди қайта боғингга, Фалакка қайтгандек олам кўёши. Бугун мен йиғладим бўзлаб қадримга, Бунча чўнг бўлмаса ўзбек бардоши.

Замона шиддаткор, қарвон ортидан Тўшиб қолган эллар, элатлар қанча. Буюк момомизнинг қасабасидан Тўкилган ривоят, ҳикматлар қанча.

Нима эккан бўлсанг ўрасан шуни — Омонат дунёнинг ҳикмати аён. Юртимга истиқлол юз бурган қуни, Яна ўз боғига қайтди Қўрагон.

Денгиздай чайқалар орзиққан қалбим, Севинч ёшларини шеър билан артдим. Эзгу оятларни шивирлар лабим, Кўз тегмасин сенга ҳеч қачон, юртим.

Қўлларим кўксимда, дилимда тўғён, Бугун бекор бўлди барча ҳадиқлар. Жумлаи жаҳондан келса гар меҳмон, Қутиб олажақдир самарқандлиқлар.

Довуд МАХДИЙ

Сўз

Сўз — Алишер,
Сўз Бобурдир,
Сўз Бедилдир.
Сўз у диндир,
Сўз бу диндир,
Сўз бу — диндир.
Сўз илҳомдир,
Сўз оҳудир,
Сўз гўзадир.
Сўз маҳамдир,
Сўз оғудир,
Сўз асадир.
Сўз — сув эмас,
Уни ҳар ён сепмайдилар,
Сўз тўп эмас,
Уни ҳар ён тепмайдилар.
Минг бир элаб
Керакисин топпоқ керак,
Теран англаб,
Манглайдан ўппоқ керак.

Бахтиёр ВАТАН

Қўнкари

Кимда давлат, кимда қалам,
Кимда мавқе, кимда шон.
Худо ўзи ёрлақан
Бўлса бахтлидир инсон.

Ҳар кимнинг бор насибаси,
Қўнкари янглиғ ҳаёт.
Тудани тик ёриб ўтар
Ғиротлар эрур қанот.

Якка отнинг чанги чиқмас,
Эр йиғит эрса-да шер.
Қурдошлари қўлламаси,
Тупроқ бўлар, қора ер.

Нафсин тийган чавандознинг
Оти сира ҳоримас.
Гоҳ олса-ю, гоҳ олдирас,
Бало-қазо доримас.

Ур-ҳо, ур-ҳоларга баъзан
Тикка солган ранж олар.
Ўнган ўтиб, сўлган ўтиб
Чонган эрлар ганж олар.

Улоқни даст ташлаганинг
Узун бўлар дасти ҳам.
Рақиблари бармоқ тишлар,
Тан беради дўсти ҳам.

Самандай сезгир бўлса,
Бахти бекам чавандоз.
Олганини баҳам кўрса,
Нур устига нур ҳолос.

Тўс-тўнолон қўнкарида
Қоқилмаган от бўлмас.
Дўстларига суянган эр
Икки дунё мот бўлмас.

От тепкисин от қўтарар,
Ҳар ким ўзи билади.
Ғиром уйин қилганларин
Ҳақ қамчис тилади.

Марду майдон бир тўдала
От суришгач бўлгин мард.
Ҳалол қилиб ол солимини,
Этам ўзи ёрлақар.

ЭРК НАШИДАСИ

Тонг. Ҳали юзи чапланмаган оқ қозоғ. Битта нуқта қўйсанг бас, томган сиёҳ ойдек юзини хуснбўзар каби доғлаб қўяди.

Зорикқан қалбларга мустақиллик худди тонг мисоли кириб келди. Унинг майин шабадаси сочларимизни силаб, ёқимли уфоридан ташна дилларимиз яна ором олди.

Хуш келибсан, қадамингга ҳасанот.

Минг йиллик йўлларда саргайиб, қовжираган томирларимизга яна яшиллик югурди. Ўн тўрт йиллик Эрк, Ҳуррият, Озодлик — боболаримиз бўғзида гуллаб, ўз кўркини ёя олмай бўғилиб, бир нуқтада қотиб қолган жолам. Айтилмаган аллам. Бу Фитрат, Чўлпон, Қодирийлар қўшиғи. Эрк байроғини тик қўтариб, унинг соясида ором ололмай армон билан жон берган жонлар фиғони. Бугун сизнинг қувончдан енгил нафас олиб, жилмаяётганингизни тонгги шафақда, гуллар ифорида ҳис этиб туриб-миз. Сиз битган шеърларни бугун қўшиқ қилиб қуйламоқдамиз.

Йиллар ўтар, Яратувчи паноҳида не-не довлонлар оша маърифат, саодат, ҳурийдан ваъз ўқиб, порлоқ келажакка, мусаффо тонгларга кириб боражамиз. Аммо орамизда бахтимизни кўра олмаган айрим нокаслар ҳаётимизни заҳарламоқчи бўлди. Ҳа, бу Тошкент, Соримой, Андижон фожеалари.

Ўн тўрт йилки, ўлан айтилган оstonалардан мунгли хониш эшитилди. Бундан наинки элат, бутун миллатнинг бағри хун бўлди. Аммо букилган бўлмади, синган бўлмади. Эндигина бахт шуқуҳини ҳис этган диллар яна жипслашиб, бир тан-бир жон бўлиб, мустақиллик дея қалқонга айлан-дилар.

Мустақиллиқни униб-ўсиб, кундан-кунга қамол топиб бораётган чинорга менгашш мумкин. Унинг наинки битта барги, балки томирининг учи ҳам шикастланмаслиғи, либосига гард юқмаслиғи лозим. Унинг соясида энди дунё юзини кўраётган ва кўражак диллар ором олиб, юксаклик сари парвоз этиши, бутун дунёни лол қолдириб эрк қўшиғини қуйламоғи шарт.

Адолат МУСТАФОЕВА

Нигора АЛЛАЁРОВА,
Қамаши туманидаги 14-мактаб ўқувчиси

Бахт қўши бошинга қўнган шу замон,
Дилингга сира ҳам қолмаган армон.
Халқининг ҳаёти тинч ва фаровон,
Юртим, мустақиллик тўйинг муборак,
Тўйингга ярашган бўйинг муборак.

Қодирий, Усмонлар қилди не гуноҳ,
Улар ҳақлиғига ўзинган гувоҳ,
Доно юртбошининг асрасин оллоҳ,
Юртим, мустақиллик тўйинг муборак,
Тўйингга ярашган бўйинг муборак.

Азалдан ҳақ учун курашиб ўтдинг,
Ғаму андуҳларни ичинга ютдинг.
Бу кунни қанчалар орзиқиб кутдинг,
Юртим, мустақиллик тўйинг муборак,
Тўйингга ярашган бўйинг муборак.

Келажакнинг қадамлари қутлуг келсин,
Ҳар сахар мадҳиянг жаранглаб турсин.
Нурли истиқлолинг барқарор бўлсин,
Юртим, мустақиллик тўйинг муборак,
Тўйингга ярашган бўйинг муборак.

лиция таянч пунктдан ўтишингиз билан марказий йўлга тушасиз. Арча кўчалари билан безатилган проспектининг чироқлари шуъласида ёнги-надан оқаётган каналдаги сув жимирлаб кўринади. Мирзачўлнинг бағрини ёриб, қарийб юз километрга чўзилган бу канал шу шаҳардан бошланади. Унинг қирғоғида чўмилиш хавзалари, сузиш комплекси бунёд этилган. Замонавий стадион, теннис корти оралаб қирғоққа чиқамиз. Байдарка ва каноэларда эгчиллик билан эшак эшаётган ёшлар кўзимизни қувонтиради. Улар орасидан Олимпиада ва Осиёнинг мулқ чемпио-нари чиққанлигидан бу ерда эшак эшиш бўйича ўзингиз оқс мактаб яратилганлигини билиб олиш мумкин. Қизиқиш устунлик қилиб икки кишилик қайиққа «экипаж» аъзоси бўлиб олдик. Зумда қирғоқ ҳам, «база» ҳам ортда қолди. Оқимга қарши ҳаракат-

тиклиб умр абадий эмаслигини тушунасан. Кимлардир жон фидо қилиб, сенинг озодлигини таъминлаган-лигидан кўнглингизда қардорлик ҳисси уйғонади.

Юз қадамча юрган гавжум шаҳар ҳаёти ҳаёлларимизни тарқатиб юборди. Минглаб чироқлар бири ёниб, бири ўчади. Таралаётган мусиқа кўлқонни қоматга келтиради. Атрофи ўраб олинган «Дискотек» бағрида юзлаб нурчи ёшлар ишдан кейин ҳордиқ чиқараётганлигини билдик. Бир зум уларни томоша қиламиз. Ҳаммаси навқирон. Кимдир «брек» ва яна кимдир чикаголик тенгдошларининг ақлини шоширадиган чакқон ҳаракатларини ҳеч бир камчиликсиз намойиш этади. Хонанда ўзимиз-нинг «Ёндирасанми» кўшигини бошла-ганда қийқириқ бўлиб кетди. Улардан узоқлашиб марказий кўча бўйлаб йўлга тушдик. Нақшинкор мрам-мар

кўринмади. Маълум бўлишича ис-сиқ сув девор орасидан ўтгани боис, бундай тизимга эҳтиёж йўқ экан. Уй соҳибининг ўртача кафе-барига бўлиб, ўзи ва хотини ўша ерда фаолият кўрсатишар экан. Бироз меҳмон бўлгач, мезбонлар билан хайрлашдик. Чунки шаҳарнинг рас-мий кишилари билан учрашишимиз зарур эди. Қўл телефонимиз орқа-ли шаҳар ҳокимининг қабулхонаси билан боғландик. Уяли телефон тар-моғининг сифатли ишлаши бизни ажаблантирди. Маълум бўлишича, бу ерда «Ўздуробита» ва «Unitel» компанияларининг станциялари ўрнатилган экан. Шаҳар телефон тармоғи эса Кореянинг «Daewoo» компанияси билан биргаликда қай-та бунёд этилди. Алсқа сифати жаҳон стандартларига тўла мосли-ги боис, дунёнинг исталган жойи билан бир зумда боғланиш мумкин экан.

БИР ШАҲАР ТАШВИШЛАРИ

Шаҳар ҳокими Бахтиёр Иброхи-мов билан яхши кайфиятда учраш-дик. Ёш ва гайратли бу раҳбар бизни шаҳардаги ободонлаштириш ишлари билан таништирди. Маълум бўлишича, 2005 йилда шаҳар-даги қурилиш-ободонлаштириш ишларига салкам бир миллиард сўмга яқин маблағ сарфланаётган экан. Янги бунёд этилган спорт комплекси аллақачон ишга тушири-либди. Беш юз ўринга мўлжаллан-ган мактаб эса ўқувчиларга мунта-зир. Болалар ва оналар реабилита-ция марказининг барпо этилиши, тиббий-санитария қисмининг ре-конструкция қилиниши аҳолига кат-та қўлайликлар яратганлиги рост эди. Янги бунёд этилган касб-ҳунар коллежиде икки мингга яқин ёшлар тахсил олаётган экан. «Қўлаш-зорлаштириш» ҳўжалиги тузилиб, дарахт қўчатларини шу ерда етиш-тириш ва экишга имкон бераётган-лиги таҳсинга сазовор. Шаҳарнинг «Нуробод» маҳалласи эндиликда та-риб бўлмас даражада ўзгариб кетибди. Бу ерга қарийб йигирма километрлик газ, ўн километрлик ичимлик суви тармоқлари торти-либ, янги стадион, тиббий пункт, мактаб, болалар спорт мажмуаси барпо этилибди. Шаҳарда қўллаб-тадбиркорлик субъектлари фаоли-ят кўрсатаёт-ган, уларга ҳар қандай шароитда қўмак бери-лаётган экан. Ҳоким сўзи-ни тугатар экан, на-вбатдаги ва-зифа кўп қаватли би-ноларнинг эскирган қурувларини янгилаш эканлигини айтиб ўтди.

Бу ердан чиқиб Ширин шаҳар проку-рори Баҳодир Хайраровнинг қабулида бўлдик. Кеч бўлиб қолган бўлса-да, кабинетини тарқ этмаган бу инсонни ҳар доимгидек ишчан қиёфада қўриб хурсанд бўлдик. Ба-ҳодир ака шаҳардаги криминал ва-зият ҳақида умумий тасаввур бериш учун ҳудуднинг Тожикистон билан чегарадош эканлигини, икки юз метр наридан давлат чегараси ўтганли-гини айтиб ўтди. Бу эса шаҳардаги ва-зиятга ўз таъсирини кўрсатмасли-ги мумкин эмас. Наркотик моддалар олиб ўтишга уринишлар учраб тура-ди. Турли товарларнинг контрабан-дасига қарши кураш эса бу ерда иқтисодий хавфсизлигимизни сақ-лаб қолш деб қабул қилинади.

— Шу боис ҳужуқий тарғиботта, профилактика тадбирларига эъти-бор бериш билан бирга, вояга етма-ган ва алоҳида эътиборга муҳтож

ISTIQLOL VA BIZ

Биз орзу қилган замон

Оддий ишчи қизиман. Қорақал-поғистоннинг Чимбой туманида ту-ғилганман. 1966 йили ўрта мактабни тугатдим. Отам тез-тез касалланар-ди. Шундан бўлса керак, шифокор бўлишимни жуда-жуда истардим. Са-баби, у пайтлари овулимизда ўқиган, малакали врачлар деярли йўқ эди. Экология яхши эмас, шароит кам. Замонавий касалхоналар ҳақида га-пиришинг ҳам ҳоҳати йўқ.

Касаллар шифо истаб пойтахт шифохоналарига боришга мажбур эди. Орол минтақасида экология-нинг бузилганлигини, оналар ва болаларда ҳар хил касалликлар кўпайиб бораётгани ҳақиқат эди. Билмадим, ўша нарсалар таъсир қил-дими, орзуларим мени шифокор бўлишга ундарди. Мактабни бити-риб, Андиқондаги тиббиёт институ-тига ҳужжат топширдим. Ниятим хо-лис экан, шу йилнинг ўзига ўқишга кирдим. 1972 йили институтнинг даволаш факультетини муваффақи-ятли тугатдим. Мана 33 йилдирки, севган касбимда сидқидилдан меҳ-нат қилиб келмоқдам.

Инсон ҳалол, беиминнат меҳнат қилса, ҳеч қачон беэътибор қолмас экан. Кўп йиллик меҳнатларим эъти-борга олинди, 1997 йили 26 август кўни Ўзбекистон Президентининг фармони билан менга «Ўзбекистон қаҳрамони» унвони берилди.

Фаолиятим давомида минглаб ҳомилалар оналарни операция йўли билан тугатдириш. Кўплаб мурраккаб гинекологик операцияларни амалга оширдим. Бу осон иш эмас. Зимма-мизда ҳам онанинг, ҳам боланинг тақдир, ҳаёти туради.

Мини шўнақалигимизнинг 14 йилли-гини нишонлаяпмиз. Байрам баҳона мактабдаги устозларим Низом Со-буиров, Камол Исмаиловлар, мате-матика ўқитувчиси Борис Ким, хи-мия ўқитувчиси Камол Маамбетаза-ровни, институтда таълим берган про-фессор Ю.Остафков, доцент Сергей Каскин, гинекология фаига илос уйғотган Ольга Карпова, Азиз Қўчқо-ров, Сайёра Солиқова, Оллоёр Ўдўназаровларни чин дилдан та-бриклаймиз.

Биз орзу қилган замонлар келди. Замонавий шифохоналарда меҳнат қилаймиз. Халқимиз барча шаро-итларга эга шифохоналарда даво-ланапти. Бундан қўвонамай бўлади-ми? Илоё юртимиз тинч, халқимиз соғ-омон бўлсин.

Онесия САИТОВА,
Қорақалпоғистон Республикаси
марказий шифохона
туғруқхона бўлими mudiri,
Ўзбекистон Қаҳрамони

ёшлар доимий диққат марказимиз-да, — дея сўзини аяқулади проку-рор.

УЧРАШГУНЧА ХАЙР, ЭНДИ

Ҳамроҳларимиздан бири бу шаҳарга ўн беш йиллар олдин кел-ган экан. Унинг айтишича, шаҳар бутунлай ўзгариб кетибди. Маса-лан, «Нуробод» маҳалласининг пай-до бўлганига юз йилча бўлиб, рус босқини даврида ҳам, совет замо-нида ҳам бу ерда ичимлик суви, газ тармоғи йўқ эди. Мустақиллиқнинг шарофати билан мана шундай қўлайликлар кириб келди. Одам-ларнинг дунёқараши мулққа ўзгар-ган. Ҳамроҳимизнинг гапларига қўшилдик. Ёшганд бунёд этилган шаҳарнинг раҳмий даразосидан чиқар эканмиз, бу шаҳарга ўша-ган обод гўшлар янада қўявче-ришини дил-дилигимиздан тиладик. Бу ердаги оддий одамлар, тиниб тинчимас раҳбарларга қуч-ғайди тилаб, улар билан хайрлашдик.

Абдурахмон МУСТАФОҚУЛОВ,
«Huuquq» мухбири

Сирдарёнинг «Европа»си

ДУНЁДА ШАҲАРЛАР КҮП

Уларни қайсиқидир жиҳати билан бир-бирдан ажратиб кўрсатиш мумкин. Шанхай, Токио, Нью-Йорк каби мегаполислар аҳолисининг сони йигирма миллиондан ошмиши билан фарқ қилса, Гонконг, Монако қабилари ороларда жойлашганли-ги билан эътиборлидир. Башариёт-нинг бутунги кунгача бўлган тарақ-қиётга пойдевор яратган Афина билан Рим ҳанузгача «отaxon» ша-ҳар маъноси йўқотгани йўқ. Ёки Венециянинг сув тўла кўчаларидан қайиқда кезишни орзу қилмайдиган инсон тоғилмаса керак. Машҳур тарихчи Геродотнинг таъбири билан айтганда «қадимийликда кўна Миср билан беллашадиган» ўзимизнинг Самарқанд, Бухоро, Хива каби ша-ҳарларимиз ҳам ер юзининг сайқа-ли эканлигини аксарият халқлар эътироф этишган. Барча қитъалар ва ҳатто Европанинг ҳам аксарият қисми кенг ўрмонлар билан қоплан-ган, ахириси қабилалардан иборат бўлган бир замонларда юртимизни ўтмиш муарихлари (хитой, япон манбаларида) «минг шаҳарлар мам-лакати» деб аташган. Хунармандчи-лик, савдо ва архитектура каби со-ҳаларда ажодларимиз эришган ютуқлар шубҳасиз, дунё тамаддуни-да доимо эътироф этиб келинган. Мустақилликдан сўнг ўша ўрناق бўларли бунёдкорлигимизга янада кенг йўللар очилгач, ободончилик ишлари ҳам кенг қўлоч ёйди. Бунга Сирдарё вилоятида жойлашган Ши-рин шаҳарчасида бўлган киши яна бир бор ишонч ҳосил қилиши мум-кин.

Бушаҳар-да бир пайт-лар ҳоким бўлиб иш-лаган устози-миз Исроил Эрбеков уни Сирдарёнинг «Европа»си деб атаган-ди. Бунга асос топилди.

ОҚШОМ ЧОГИ

Шаҳарга кириб келишда бири-чи бўлиб учта улкан минора кўзга ташланади. Булар Сирдарё ГЭСи-нинг баландлиги 300 метрга тенг-лашадиган оддий «мўрилари»дир. Бу ерда Ўзбекистоннинг 33 фоз электр энергияси ишлаб чиқарила-ди. Шаҳарнинг аксарият аҳолиси шу корхонада иш билан банд. Ми-

ланаётган бўлса-да, тезлик пасай-мади. Финишга ҳам етиб келдик. Кўрсаткичимиз «ёмон эмаслиги»дан унчалик ҳам хурсанд бўлмаи, қирғо-қда аллақачон минерал сув ичи-б ўтирган «профессионал»лар сафига қўшилдик. Бироз хангомақилгач, қирғоқдан юқорига йўл олиб, каттагина тўғонга дуч келдик. Бу жойда сув ичкига бўлинар, ярми биз келган каналга, ярми эса тўғонда тўғланиб, юз метрлардан паства шиддат билан тушар экан. Тушиш баробарида машҳур Фарҳод ГЭСи генераторла-рининг паракларини айлантириб, арзон электр токини ишлаб чиқара-ди. Унинг асосан қўл кучи билан бунёд этилгани эътиборга олинса, халқимизнинг бунёдкорлик салоҳи-яти қанчалик баланд эканлигига амин бўлинадим.

Ушбу мажмуанинг Фарҳод ГЭСи деб номланиши шаҳарнинг Ширин деб аталлишига сабаб бўлган. Канал бўйлаб анча юқорилаб кетган экан-миз, ортага қайтдик. Ўнг томонда бог кўзга ташланди. Ўша томонга йўл олдик. Ёлғизов йўлдан бироз юргач, шаҳар шевқини эшитилмай қолди. Атрофга аста-секин қоронғулик чўр-қан, тўлин ой шуъласида бог янада фусункор бўлиб кетди. Ярим соат-ларча юргач, гуллар билан безатил-

ган, яшил тўсинлар билан қуршалган саҳнга чиқиб қолдик. Икки чети мар-мар билан безатилган узун йўлак бизни кўтилмаганда мотамсаро она хайкали пойига олиб келди. Шарси-мон чироқ ёруғида онаизор мунғайиб ўтирибди. Кўзларига гам қўлмаган сол-ган. Пойида эса хали сўлмаган гул-даста. Нарироқда мангу олов тун бағрини ёриб, қўкка сағчиди. Унга

деворлар эътибори тортади. Оқгаш-лар эса чинидек кўзга ташланади. «Ҳозир бозор, қар, савдо раста-ларига етамиз» дейишди ҳамроҳлари-миз. Ҳақиқатан ҳам кўп ўтмай, йўл бўйлаб қурилган дўконларга дуч кел-дик. Дастлабки дўконга бош суқа-миз. Сотувчи йилит руш кайфият билан бизни қаршилади. Дўконда молдегани бисёр экан. Ул-булхариб қилиб, пластик карточкани узатдик. Сотувчи зумда керакли суммани элек-трон ҳаммага кўчириб олди. Чек қорғозини бериб, ортимиздан яна келишимизни таяинлади. Навбатдаги манзилимиз сўлим бир кафе бўлди.

Остона ҳатлаб ўтиши-ми билан гўзал бир официант йўл бошлади. Ички ҳовлига чиқдик. Сопол кафеллар билан қопланган ҳовлининг ўртасидаги фавора-нинг шовуллашидан ўзингиз босқача сез-асиз. Гидрохондаги қошиқ, вилка ва пичқо-қларнинг қўйилиши пой-тахтдаги рестороанларни эслатиб юборди. Таом-номага кўз югуртира-миз. Фақатгина салат-ларнинг ўзи йигирма хилдан ошиқ экан. Сен-двич, гамбургер, фран-цузча биштекс, ита-льянча спагетти, уйғурча лағмон каби таомлар қатори миллий таомлар ҳам меҳмонларга тўхфа этилар экан. Тўстовуқ гўшти, денгиз қисқичба-сидан тайёрланган салат, тандирка-боб каби тансиқ таомларни буюр-дик. Баҳо бераётганда эса икки оғиз жумла ишлатдик, ҳолос:

— Ҳаммаси рисоладагидек!

Кимдир турар-жой бинолари бўйлаб кезишни тақлиф қилди. Ҳам-роҳларимиздан бири қариндошининг шу ерда яшашини айтиб қолди. Гу-гурт қутисига монанд қурилган уй-лардан бирига кирдик. Зина бўйлаб кўтарилди, эшик қоқамиз. Замона-вий мебеллар билан жиҳозланган уй биллур қандиллар билан безатил-ган. Қалин гиламлар, деворнинг го-тлиқ услубдаги ўймакор нақшлар бил-лан безатилганлиги уй эгасининг топармонлигидан далолат беради. Уйда негадир иситиш батареялари

ISTIQLOL VA BIZ

Давр тақозоси тўғрисида бунёдкорлик ҳаракатининг янги андозлари сиёсий, ижтимоий-иқтисодий ҳаётнинг барча тармоқларига янгина мазмун ва тароват бахш этди.

Ислохот

қатъиятнинг ёқтиради

Эндиликда мамлакатимизда ислохотларнинг сигналган, ишончли таъминлари йўлга қўйилдики, бу жараёнлар кундалик турмушимизни тўбдан ўзгариштирди. Ҳар бир фуқаро демократик ҳуқуқий ҳаётда жуда катта моддий ва маънавий қувватга эга бўлмоғи кераклигини англаб етди.

Мулҳоқазларимни туманимиз аҳолиси ҳаётидаги айрим ўзгаришлар мисолида таҳлил қилмоқчиман. Ҳар қандай ишнинг аввалида қийинчилик, тўсиқ ва муаммоларнинг бўлиши табиий. Мустиқлалнинг дастлабки йилларида иш бошлаган қишлоқ хўжалиги машиналари учун радиатор ишлаб чиқарувчи Ўзбекистон-Россия қўшма корхонасининг фаолиятига оид қисқалгина тарихий саҳифаларда ибратомуз қайдлар бор. Ўтиш даврининг бир қатор сиёсатларига бардош бериб, юксалиш йўлидан бораётган бу корхона-

Ҳаёт қарама-қаршиликлардан иборат, ҳозирги замон муаммолари ҳақида ўйлаганимизда янгича муносабатларнинг кундалик ҳаётимизга кириб келиши бежизга эмаслиги аён бўлади. Ижтимоий-иқтисодий ҳаётдаги янгича муносабатларни шакллантиришга қаратилган ислохотлар шунчаки оддий ҳодиса эмас, балки табиий эҳтиёж маҳсулидир.

нинг эндиликда мамлакатимиздагина эмас, қўшни республикаларда ҳам ўз ўрни бор. Ислохотлар тўғрисида қорхонанинг ишлаб чиқариш қуввати йил сайин ошмоқда. Қишлоқ хўжалик техникаларини таъмирлаш ва сервис хизмати кўрсатиш мақсадида ташкил этилган «Дониш-Сервис-Им пекс» МЧЖ Ўзбекистон-Қозғистон қўшма корхонаси яқин кунларда 82,5 минг АҚШ доллари миқдоридagi инвестиция лойиҳани амалга ошириш арасисидан Бундан ташқари «Зафқ» Ўзбекистон-Покистон қўшма корхонаси ишлаб чиқараётган чарм туғлар мамлакатимиз бозорларида айланишга қаратилган. Туманда бешта ана шундай истиқболли корхона мавжуд.

Амалга оширилган ислохотлар инсон манфаатларини яхшилашга, юрт фаровонлигини юксалтиришга қаратилган. Жорий йилнинг

ўтган даврида сонаот қорхоналарда ишлаб чиқарилган маҳсулотлар миқдори 7 миллиард 576 миллион сўмни ташкил этди. Туман иқтисодиётида таркибий ўзгаришлар дастури ҳам изчиллик билан амалга оширилмоқда. Капитал маблағларни ўзлаштириш 5 миллиард 98 миллион сўмни, қурилиш-монтаж ишлари 4 миллиард 163 миллион сўмни ташкил этди. Натижада ўтган ойлари мобайнида 2395 та янги иш ўринлари яратилди.

Ушбу қўлғў қўлларда халқимизга истиқлол рўёбга чиқарган неъмат — ўз тақдирини ўзи белгилаш имконияти муқтаҳам бўлишини, ана шу имкониятлар тўғрисида орттирган барча бойлигимиз, қуч-қудратимиз, шаън-шавкатимиз тараққийга, инсон қамолотига хизмат қилишини тилаймиз.

Сайфулло ХАЙРУЛЛАЕВ,
Қарши туман ҳокими

AKS-SADO

МУРОЖААТГА ҲАМОҲАНГМИЗ

Фарғоналик аёлларнинг Андижон воқеалари муносабати билан Ўзбекистон хотин-қизларига мурожаатини ўқиб қалбимга нур ёғилгандек бўлди. Ҳаёлимга севимли шоиримиз Зулфияхонимнинг «Аёл қалби турса оёққа, ўғлим сира бўлмайди уруш!» деган сатрлари келди.

Энди аёл қалби қалқди, энди аёл ҳаёлатини ўзининг ҳарирлиги билан, назокати, меҳр-муҳаббат билан тўсмоқчи. У — миллат онаси ахир! У оқойишталик истайди. Ер юзидан тинчлик бўлишини тилайди ва она сифатида шу азиз неъмат учун курашади.

Андижон воқеалари сабаб бугун нафақат фарғоналик аёлларнинг, балки бутун Ўзбекистон аёлларининг юраги оғриётди. Бу оғриқ фарғоналик оналар мурожаати бўлиб садо берди. Бу садо бутун жаҳон оналарининг эзгу истагидек жарағлаётди.

Мустиқлалимизга қўш олайтирган қабих ниятлик кимсалар мақсадига етолмадилар. Улар бурчак-бурчакда биқиниб, писиб яшар экан, биз аёллар ҳамиша хушёр турмоғимиз, фарзандларимизни оғоҳликка даъват этишимиз лозим. Азалий бир ҳақиқат бор — асил ўғлон, ҳақиқий эркак бошига қилич келганда ҳам ўз онасига, опа-сингилсига, демакки, миллатига, ватанига хиёнат қилмайди. Бутун оналик меҳримизни, маҳоратимизни ана шундай мард эркакларни тарбиялашга бахшида этайлик.

Ушбу сўзлар мурожаатдаги ҳар бир аёлнинг қалб қўридан чиқаётган тугендир. Биз ҳоразмлик хотин-қизлар мурожаатдаги ҳар бир сўзга қўшилишимиз, қўллаб-қувватлаймиз.

Ватан,
истиқлол,
истиқбол

Анора МАҲМУДОВА,
Ўзбекистон Қаҳрамони

SUNBAT

— Раҳимжон ака, мустиқлал байрамнинг халқимиз учун нечоқли қадри, азиз эканлигини ҳаммадан кўра кексалар яхшироқ билишади. Чунки, 70-80 йилни қораллаб қолган нурунийларнинг ҳаёт йўли, мамлакатимиз тарихи билан чамбарчас боғлиқ, шундай эмасми?

— Нафақат вилоятимиз, балки республикамиздаги барча кекса-нурунийларнинг ҳар бири жонли тарих, улар мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётдаги алғов-далгов кўнларни, турли қийинчиликларни бошидан кечирган. Мамлакатни ҳур, озод

билан сотувчиға ёлвордик. У ҳам аҳволимизни қўриб анчиди, лекин ёрдам беролмади. Негаки, бошқа биронинг улўшини бизга беролмас эди-да.

Уш кўни оч қолдик. Бундан хабар толган бобом бизга яримта бўлка нон бериб кетди. Кейин билсақ, бу ўзи оч қолса-да аёли бизга асраган ризқлари экан...

Бугун-чи? Атрофга назар солинг. Бозорларимиз тўлиб-тошган. Ноннинг ўзидан юзлаб тури бор. Тўй ва матракаларда ёзиллаётган дастурхонимизга, одам-

кўзни қамаштирувчи ҳунармандчилик маҳсулотлари билан тўлиб-тошмоқда. Ўзбек ҳунармандларининг иши хорижда ҳам ўз ўрнига эга бўлаяпти. Буларнинг ҳаммаси мустиқлал шарафати эмасми?

Истиқлол йилларида амалга оширилган оламшумул ишларнинг қайси бирини айтас. Шаҳар ва қишлоқларимизга фойз қираётгани, коллеж, лицейлар қурилиши, ободонлаштириш ишлари, юзлаб қўшма қорхоналар фаолият қоритаётгани, Ўзбекистон дунёдаги энг ривожланган мамлакатлар қаторидан ўрин олиб, ўз автомо-

гилларида учрашувлар, мулоқотлар ўтказишади. Бугун ҳам Андижон вилояти билан чегаралаш бўлган Учқўрғон туманида учрашув ўтказиш учун жўнаб кетаяпмиз. Учрашуви-

«Нуроний»

жамғармаси

Наманган вилоят

бўлими кенгаши

раиси Раҳимжон

Акрамов билан

мулоқот

эл ОАВлари вакиллари, олди-қондиға ўч «учар» мухбирлар гўёки кимўзга пойға ўйнашди. Тўхмат ва уйдирмалар тарқатиб мамлакатимизга нисбатан информацияцион хуруж бошланди. Тан олиб айтиш лозимки, биз уларнинг тўхматдан иборат чиқишларига нисбатан ҳамиша ҳам ўз вақтида кескин зарба беролганимиз йўқ. Қўлбуки, эълон қилинмаган информацияцион урушни ким ва нима мақсадда бошлагани ҳақида халқимиз тўла хабардор бўлиши, уни қўқур англаши лозим.

Жойларда бўлаётган учрашувларда мана шулар ҳақида атрофлича фикрлашамиз. Нуронийлар ўз тажрибаларидан келиб чиқиб, истиқлолнинг қадрига етиш, уни қўз қорачиғидай асраш, атрофдаги ҳодисаларга, дунёда рўй бераётган воқеаларга теран қўз билан қараб, оғоҳ бўлишга ундайдилар.

— Ўзбекистон ҳудудидан, яъни «Хонобод» аэродромидан АҚШ қўрғоли кўчаларининг контингентини олиб чиқиб кетиш ҳақидаги масала юзасидан фикрингизни билдирасиз.

— Айни пайтда бу масала долзарблигича қолмоқда. Ўйлайманки, тез орада ушбу масала ечимини топади. Негаки, ҳар қандай қуч ёки сиёсат ўша жой, яъни ўша халқ хоҳиш-иродасини енголмайди. Қолаверса, Олий Мажлис Сенати Кенгашининг мажлисида ушбу масала атрофлича муҳокама қилинди. АҚШ ҳарбий ҳаво қучлари контингентини Ўзбекистон ҳудудидан олиб чиқиб кетиш зарурати юзасидан далил-исботлар баён қилинди.

Мажлисда аэродром атрофида истиқомат қилаётган аҳолини ташвишга солаётган бир қатор сабаблар, бу ҳақда қашқадарёлик сенаторларнинг мурожаати қўриб чиқилди ва у қўллаб-қувватланди. Олий Мажлис сенати қабул қилган баёнотдан қўришиб турибдики, бу масала умум эътироф этган халқро нормалар ва демократик таъминлар асосида ҳал этилиши керак. Фақат бу масалага бошқача тўз бериш, уни Андижон воқеаларига боғлашга уринишларга чек қўйиш керак, холос.

«Нуқу» мухбири Абдуҳошим МАДАТОВ сўхбатлашди

ШУ КўНЛАРГА ЕТКАЗГАНИГА ШУКўР

қўришни бир умр орзу қилиб яшаганлар ва бугун улар бу қўнларга етказганига шулар дег қарилки гаштини суришмоқда. Лекин шол қўрмақсиз бўлмаганидек, нафақат ёшлар, кексалар орасида ҳам истиқлолнинг буюк неъмат эканлигини тўла англаб етмаётганлар ҳам йўқ эмас. Яқинда бир ҳамсоямиз кўнлаганда шундай деб қолди:

— Сиз қандай қабул қиласиз билмадим-у, аммо менга иттифоқ даври яхши эди. 12 сўмга бир қўп ўн беради. Ҳозир-чи?..

Фарзандлари ўйли-боёли, қўллаб-набирларнинг жобоси бўлса-да, шуқўр қилишни билмаган бу инсоннинг қўзларига бодим. Тилимга анчик гаплар келди-ю ўзимни босдим. Болалигим ёдимга тушди.

...Уруш тўғани йиллар. Отам ҳали зарбдор қурилишдан қайтмаган, онам уй ишларидан бўшамай юрган пайтлар. Ҳар кўни эрта тонгда ўзимдан катта опам мени эргаштириб нон дўконига чиқарди, нон қарточкасини ушлаганича қишлоқ-қирғоли қўнларда 3-4 соатлаб навбатда турардик. Оладинлар номимизга хатто мен тўймасдим. Бир кўни навбатда туриб, қарточкасини йўқотиб қўйдик. Опам дод деб йилгади, мен унга қўшилдим. Қўзимизда шашқатор ёш

ларнинг юз-қўзларига, кийим-бошларига бир назар солинг. Тўкинчилик, дориломон кўнларда яшаб, боқимандалик қайфиятини бир четга суриб қўйиб ишлаётган юртдошларимизнинг бири икки бўлиб, ҳаёти фаровонлашаётганига ишонч ҳосил қиласиз.

...Урушдан кейинги оғир дамлар. Девор-дармиён қўшнимиз бўларди. Серфарзанд оиласи рўзгорини тебратиш илнжиди тиним билмай ёлиб-юғурарди. Аммо рўзгор деб аталмиш горни тўлдиришининг ўзи бўлармиди? Қўшим бўш вақтларида ҳунармандчилик билан шуғуллана бошлади. Рўзгорига қўп-барака кичирандай ҳам бўлди. Бироқ орадан ҳер қанча ўтмай ўзи ноконуний равишда ҳунармандчилик билан шуғулланганликда айбалаб, жазолади.

Қўшимни олиб кетаётганларида бир этак болаларнинг дод-войи, қий-чуқ, турмуш ўрғинининг бўзлаб йиғлашлари ҳали-ҳамон қўлогим остида кетмайди.

Ҳозир-чи? Авлоддан-авлодга ўтиб келаётган ота-боболарнинг ҳунарини давом тираётганларга ҳуқуқимиз томонидан барча шароит яратилмоқда. Хатто улар бир неча йилгача солиқлардан озод этилган. Шу боис ҳам бозорларимиз

бил заводига эга бўлгани, буларнинг ҳаммаси юртимизнинг келажаги бўклигидан далолат эмасми?!

Мен ҳамсоямизга шулар ҳақида гапирдим, юртимизнинг, ҳуқуқимиз олдидан бораётган сиёсат, мамлакатимизда амалга оширилаётган бунёдкорлик ишларининг барчаси юрт тинчилиги, фаровонлиги, фарзандларимиз, набирларимизнинг келажаги порлоқ бўлиши учун қилинаётганлигини тушунтирдим. У ўз хатосини тушуниб, ўзр сўради. Афсуски, орамизда истиқлол қадрини билмайдиган мана шундай юртдошларимиз ҳам йўқ эмас.

— Идорангизга икки бор келиб сизни учратолмадим. Ҳар гал «Мустиқлалимизнинг 14 йиллиги муносабати билан ёки Андижон воқеалари юзасидан туманларда учрашувлар ўтказишяпти» дейишди.

Учрашулар қандай ўтаётми? Бундай таъбирлар байрамдан кейин ҳам давом этадими?

— Виллоят ҳокимлиги, прокуратура ва ҳуқуқий муҳофаза қилиш органлари билан ҳамкорликда тадбирлар режасини ишлаб чиққанмиз. Унга мувофиқ виллоятда обрўли нурунийлардан иборат бир неча ғуруҳ тўзганимиз. Улар навбатма-навбат шаҳар ва туманларда, маҳалла фуқаролар йи-

миз, сўхбатларимиз яқинда Олий Мажлис Сенати Кенгашининг мажлисида юртбошимиз сўзлаган нутқлардан келиб чиқадиган вазифалар хусусида бўлади.

Мақдур мажлисида Президентимиз мамлакатимизда олиб борилаётган сиёсатни қўрғолаётганларга, уни ўзгаришга қаратилган ёвуз ҳаракатларга, халқро майдонда Ўзбекистонни обрўсизлантиришга уринаётганларга қарши курашиш ўзини шу юртининг фарзандиман деб билган ҳар бир фуқаронинг бурчи эканлигини алоҳида таъкидлади. Ҳаммамиз бир нарсани яхши тушуниб, ўзимизга ҳулоса қилиб олишимиз кераклиги жуда тўғри қайд этилди. Чиндан ҳам ўзини раҳбар, етакчи деб ҳисоблайдиган, депутат ва сенатор ваколатига эга бўлган ҳар қандай инсон халқимизга қарши қаратилган ҳаракат деб қабул қилиши даркор.

Тўғриси айтганда, элишончини қозониб, раҳбар бўлиш, қўнчиликка бош-қош бўлиш, керак бўлса уларни ҳавф-хатардан оғоҳ этиб, тўғри йўлга етаклаш осон иш эмас. Бунинг учун раҳбарнинг ўзи ғайратли, шикоятли бўлмоғи лозим.

Андижон воқеалари юзасидан чет

«HUQUQ» MENMONI

А.АБДУРАЗЗОҚОВ: — Қори ака, дин ва ислом масалалари бурч ҳамда мажбурият масалалари билан чамбарчас боғланиб кетган. Агар инсон иймон масаласида собит турса, бурчини тўғри бажариб, мажбуриятини доимо ҳис этиб туради. Бизнинг асосий мақсадимиз нашрларимиз орқали фуқароларимизга ўзларининг бурч ва мажбуриятларини англатиш, қолаверса, ҳақ-ҳуқуқларини таништириш аборат. Ислам динида ҳам бурч ва мажбурият каби тушунчалар бор. Шу ҳақда гапириб берсангиз.

Раҳматуллоҳ қори: — Бисмиллаҳу роҳмани роҳим.

Ислам динининг дастури бўлмиш, йигирма уч йил давомида нозил қилинган Қуръони карим ва пайгамбаримиз Мухаммад алайҳиссаломнинг ҳадислари ҳамда бу соҳада ёзилган бошқа китоблар ҳақида гапириш учун биргина учрашув камлик қилади. Шундай бўлса-да, имкон даражасида бунга ҳаракат қиламиз.

Ислам ўз номи билан илм, тинчлик ва саломатлик деган маъноларни англатади. Шу билан бирга силм (саломатлик) сўзидан исломга ўтганда битта ҳарфнинг кўпайиши билан итоат сўзига айланади. Агар исломнинг дастурлари бўлмиш Қуръони карим ҳамда ҳадисларни арақласак, инсонга буюрилган асосий нарсаси икки қисм — фарз ва бурчга бўлинишини кўраемиз.

Фарз деганда асосан, инсон билан Оллоҳнинг ўртасидаги муносабатлар: иймон, намоз, рўза, закот ва ҳижоат ҳаж тушунилади. Исламнинг мана шу беш аркони мусулмон банданинг бажариши шарт бўлган амаллардир. Бу арконлардан охиригиси, яъни ҳаж фақат имконияти бўлган мусулмонларгагина шарт эканлигини ҳам айтиб ўтмоқ ҳозир.

Энди инсонларнинг ўзаро муносабатларига келсак. Бир инсоннинг иккинчиси билан: хоҳ эркак ё аёл бўлсин, хоҳ ота ва бола бўлсин, уларнинг ўртасидаги ўзаро муносабат бурч дейилади. Исламда бу ҳолатга ислом одоб-ахлоқи, дунёвий тилда эса маънавият дейилади. Сиз билан бизнинг асосий ёришадиганимиз албатта маънавиятдир.

А.АБДУРАЗЗОҚОВ: — Сўзга пайтда ваҳобийлик, «Ҳизбут-таҳрир» ва яқинда эса акромийлик деган турли оқимлар пайдо бўлди. Улар нимага ва қачон пайдо бўлди деган саволга айримлар яқин ўлтиришда бўлишнинг сабаб қилиб кўрсатмоқдалар. Сиз бу ҳақда нима деб ўйлайсиз?

Раҳматуллоҳ қори: — Маънавий жиҳатдан бўшлиқ бор эди деган фаразга шахсан мен қўшилмайман. Сиёсий жиҳатдан эҳтимол бўлгандир. Бу фикрга қўшилмайман деганимнинг боиси, ўша пайтда ҳам мактаблар институтларда одоб-ахлоқ ўргатилар, нима яхши-ю нима ёмонлиги ўқтириларди.

Маълумки, инсон Оллоҳ томонидан яратилган махлуқотлар ичида энг мўъжизавий зотдир. Оллоҳ «кун-фаякун», яъни «бўл» дейиши билан барча нарсаси пайдо бўлган. Фақат инсонгина у ўз қўли билан лойдан яратган. Албатта, биз Оллоҳнинг қўлини тасаввур қилолмаймиз, аммо хабарларга қараганда ҳозир айтганимдек, биргина инсонини бошқа махлуқотлардан фарқи равишда шакл-шамойилини ўзи ясаган. Буни қарангки, Оллоҳ инсонга шунчалик аҳамият бера-

яптики, уни ерга туширган-дан кейин ҳам назардан қочирма-япти. Бундан кўзланган мақсад нима? Авваламбор инсон Оллоҳнинг ўзи га эътиборини-ю ўзининг нақадар буюклигини унутмаслиги керак. Шундагина Оллоҳ ундан рози бўлади, бошқа савол-жавоб йўқ. Агарда у бу йўлдан салгина четга оғса, яъни инсонлик фазилатидан сал четга оғиб, ҳайвонлик томонга ўтса, ҳалол-ҳаромнинг фарқига бормай, бировнинг ҳақидан кўркмай, зўравонлик каби умуман ҳайвонларга хос бўлган нарсалар кўпайиб кетса, Оллоҳ таоло тезда пайгамбарларни юборди ва улар орқали бандасига «Кўзингни оч, инсонлигингни эсингдан чиқарма. Мана бу дастурга амал қилгин, бўлмаса ҳалок бўласан» қабилда кўрсатмалар беради. Бундай дастурлар билан келган пайгамбарлар эса ривоятларга қараганда бир юз йигирма тўрт мингтадир. Демак, шунча пайгамбар инсонни тўғри йўлга солиш учун ўз вақтида маълумлик қилган. Уларнинг охиригиси бизнинг пайгамбаримиздир.

Ҳақли савол туғилади, инсон қачон ўзининг инсоний фазилатларини унутиб, ҳайвоний ҳисларга қўл бўлади? Албатта, қачонки, ўзининг яратувчиси ва устозини эси-дан чиқарса. Яъни, Оллоҳни ёдидан чиқарганда. Шунинг учун ҳам пайгамбарлар Оллоҳ битта ҳамда у бандаларининг қилаётган ҳамма ишларини кўриб туради дея ўз умматларига ўқтирганлар. Бу нарсаси энди ймондир.

Албатта, собиқ Иттифок даврида ҳам маънавият билан боғлиқ тушунчалар, инсоний бурчлар ҳақида одамларга маълум даражада сабоқ берилган. Лекин битта тушунча, яъни Оллоҳни таниш, иймон тушунчаси ўргатилмаган.

Масалан, «Сен ўғирлик қилмагин. Ўғирлик қилсанг, қонун бўйича жиноий жавобгарликка тортилиб, қамаласан» дея таълим берилган. Демак, ўша даврда воғга етганларнинг аксарияти одамлар ҳамда ҳуқуқ посбонларининг олдида ўғирлик қилишдан ўзларини тийишган. Ҳеч ким йўқ жойда-чи, бемалол хоҳлаган номаъқулчиликларга қўл урариниш-ган. Биров кўриб ўтирибдими?

Мустақилликка эришганимиздан кейин эса иймон тушунчасига бўлган муносабат ўзгарди. Ҳам ақидаси, ҳам иқтисодий жиҳатдан қисилиб қолган одам бирданда озодликка чиққанидан кейин ўзини йўқотиб қўйди. Дарвозаларимиз очилганидан кейин, яхши ниятда келиб, таълим-тарбиянинг намунали жиҳатларини ўргатиб, уларни тарғиб қилганлари ҳам бўлди. Аммо, афсуски

уларнинг орасида гараз ниятларини ҳам бор экан. Йўли бор эканку дея айрим ёшларимиз аста-секин уларнинг кетидан эргаштишган. Уларда маънавий бўшлиқ бўлмаган эди-ю, фақатгина иймоннинг бир қисмигина етишмас эди, холос. Ана шу иймон қисмини ёшлар расмий диний кишилардан ололмадилар ва

Агар махсус курслар ташкил қилинса, фарзандларимиз ўз вақтларини беҳудага ўтказмаган бўлардилар. Зеро, ҳамма болалар ҳам спортга, турли тўғаракларга боравермайдилар-да.

Ж.МАХСУМОВ: — Қори ака, ҳозир айтилганидек турли оқимларнинг фаолияти дунё аҳлини ташвишга солмоқда. Айтишчи, бу оқимларнинг фаолиятидаги жангарилик ҳамда кўпуровчилик каби ишлатилар ўша пайтда ҳам бўлганми ёки кейинчалик пайдо бўлганми? Қолаверса, исломнинг партияга алоқаси борми?

Раҳматуллоҳ қори: — Аслида бунинг башоратини бундан 1500 йил илгари пайгамбаримиз айтиб ўтганлар: «Менинг умматим яқинда 73 бўлакка бўлиниб кетади. Шундан 72 таси худо рози бўлмайдиган йўлдан кетади. Улар бидъатчи гуруҳлардир. Қолган бир бўлаги эса нажот топувчи гуруҳ бўлади. Улар

улардан кейин мужжалар... Мана шу фирқалар пайгамбаримизнинг вафотларидан кейинги дастлабки йиллардан оқ гуруҳларга бўлина бошлади. Бу ҳолатни эса пайгамбаримиз башорат қилиб кетган эдилар.

Хорижийлар ҳозир йўқ бўлиб кетган. Шиалар бор, мўътазилийлар ҳам йўқ бўлиб кетган. Улардан тайинли гуруҳ қолмаган. Ҳозирги ваҳобийлар деган тоифа Муовиянинг йўлидан юрганлардир. Ҳизбут-таҳрирчилар эса дин илмига, Қуръонга юзаки маъно бериб, сиёсатни қўлга оламиз деганлар. Булар мўътазилийларнинг давомчилари. Улар худо ҳамма нарсани бошида яратган, кейини билан иши йўқ деб, ҳисоблайдилар. Худди шу эътиқод «Ҳизбут-таҳрир» гуруҳи томонидан ҳам илгари сурилди.

«Ҳизбут-таҳрир» Англияда катта маблағ эвазига тузилган ва таъминланаётган гуруҳдир. Бу ҳақда америкалик бир профессорга, «бу-

ТОШКЕНТ ИСЛОМ УНИВЕРСИТЕТИ ДОЦЕНТИ, ТАРИХ ФАНЛАРИ НОМЗОДИ РАҲМАТУЛЛОҲ ҚОРИ ОБИДОВ БИЛАН МУЛОҚОТ

Бурч, одоб

оқибатда улар томонга бурилиб кетдилар. «Ғаним»лар эса ўзларининг ниятидаги «иймон»ни ўргатдилар. Ана шунинг учун қонунларимизнинг шу жиҳатлари қайтадан кўриб чиқилаяпти.

Албатта, 80 фоизи мусулмон ҳисобланган давлатда яшаймиз. Шундай экан, диний таълим аввало, оилада берилари. Қолаверса, ёши каттароқ бўлгандан кейин оталари билан масжидларга чиқиб турилади ва масжидларда таълим олишади. Тўғри, ёшларимизнинг маълум қисми спорт билан шуғулланса, маълум қисми турли касб-ҳунар ўрганиш билан машғул. Лекин ак-

Қуръон билан ҳадисдан бўлак нарсани ўзларига дастуриламал деб билмасдан, ҳар хил тушунчаларни калласида айлантирмайдиган, тинчгина тоат-ибодатини, меҳнатини қилиб юрадиган, сиз ва биз билан юрадиган кишилардир». Ўша вақтдан бироз ўтган, сиёсат таллашиб, ҳазрат Али билан Муовия икки гуруҳга ажралган. Ҳазрат Алининг халифалиги тўғри, яъни халқ сайлаган. Муовия бўлса унга итоат қилмасдан амалпарастлик қилганча, халифалик таллашиб, мусулмонларни икки гуруҳга бўлиб юборди. Сабаби Муовиянинг отаси пайгамбаримиз билан бир умр уруш-жан-

тун дунёда вайронагарчиликлар содир қилаётган «Ҳизбут-таҳрир»дек гуруҳларга нега Лондон ҳомийлик қилаяпти? Унинг штаб-квартирасини ёниб, жиноий жавобгарликка тортса бўлмайдими?, дейилганда, у «Англия ҳали у гуруҳдан ҳеч қандай зарар кўргани йўқ, Қолаверса, улар бир фикрий гуруҳ, фақат таълим-тарбия билан одамларни ўзига оғдиради, холос. Ҳеч қандай вайронагарчиликка йўл қўймайди», — деб жавоб берган. Кейин пайдо бўлаётган гуруҳлар ҳам ана шундай фикрлайдиган пулдорларнинг фикрлари оқибатидир. Уларнинг диний ақидаси мўътази-

сарияти вақтини беҳуда ўтказма-яптимикан? Шундай бўлган, истаган кўнгли бузуқ одам ана шундай бекор юрганлардан фойдаланиб, уларни ичкилик ичишга, гўёҳандликка ўргатиб, энг ачинарлиси, турли оқимларга қўшиб олаётгилар.

жал қилиб, Бадр ва Ухуд жангларидан бир-бирига душман бўлган. Кейинчалик мажбуран динга кирган. Уларнинг ихтилофидан хорижийлар деган тоифа бутунлай ажралиб чиққан. Ундан кейин шиалар пайдо бўлди. Кейинчалик мўътазилийлар,

лийлар ва хорижийларнинг эътиқодига хос. Акромийлар эса «Ҳизбут-таҳрир»дан ажралиб чиққан гуруҳдир. Улар Ислам дини нозил қилина бошлагач, пайгамбаримиз Макка шаҳрида 13 йил давомида қандай яшаган бўлсалар, шундай ҳолатда-

миз, яъни «Ислом давлати йўқ, агар фақатгина ислом бўлса, демак биз учун намоз ўқиш фарз эмас, фақат худо бир ва пайғамбаримиз унинг расули деб билсак ва айтсак бўлди» деб фикр юритадилар. Нега? Чунки, пайғамбаримиз Маккада яшаган вақтларида фахш ишлар, арок, ўғирликлар ҳали гуноҳ деб ҳисобланмаган, одамлар бу йўлдан қайтарилган эмас эди. Зеро, каломуллоҳ ҳали тўлиқ нозил қилинмаганди. Фахш ишларни ман этувчи оятлар кейинги ўн йил давомида Мадинада нозил бўлган. Акримийларнинг хоҳласа намоз ўқиб, хоҳламаса ўқимай, ўзларини мусулмон деб аташлари эса бутунлай нотўғри. Чунки Қуръони карим тўлиқ нозил қилинганига 1500 йил бўляпти ахир. Қуръонда Қуръон ва ҳадисга амал қилишга кимки монъелик қилса, у дўзахийдир дейилган.

Энди партиялар ҳақида гапирадиган бўлсак. Ислом учун партия деган сўзнинг ўзи хато. Чунки партиялар ибратли ишларни амалга ошириш, ибрат учун ташкил этилади. Қуръоннинг ўзи ибрат эмасми? Шунинг учун ҳатто исломий партия

эмас. Мана кўриб турибмиз, юзлаб давлатлар бор. Уларнинг подшоҳлари бўлиб, ўзига яраша қонунлари ҳам бор. Айримларида исломий, айримларида демократик ва яна бошқаларида эса ҳар иккаласига ҳам амал қилиб келинмоқда. «Ҳизбут-таҳрир»чиларнинг давлатлари нотўғри.

Гуруҳларнинг пайдо бўлишида меҳнатдан қочиш масаласи ҳам албатта эътибордан четда қолмаган. Чунки, бунда фақатгина мансабга эга чиқиш, сиёсатни қўлга олиш кўзда тутилган.

Ҳ.НИШОНОВ: — *Давлат, дин ва демократия ҳақида савол бермоқчи эдим. Масалан, ғарб давлатлари-нинг ақсарияти демократик ҳисобланиб, у ерда эркинликка кенг*

масала. Энди инсондаги виждон, эътиқод-чи? Ҳозиргина айтганимдек, ким бўлиб яшаш инсоннинг ўзи-га ҳавола этилган. «Бақара» сурасида қандай яшаш, бу ўзининг ихтиёрида дейилди. Агар мусулмон бўлсанг, марҳамат қилиб мана бу амалларга риоя қил. Кофир бўлсанчи? Бу дунёдан амаллаб ўтади,

малол намозимизни ўқисак, рўзамизни тутсак, имкони борлар ҳажга бориб келаётган бўлса, яна нима керак?

Бир нарсани ёддан чиқармаслигимиз керак. Фақат «Ло илаҳа иллоҳу, Муҳаммадун расулуллоҳ» деб иймон келтирган мусулмон кишигагина ислом амаллари ҳам фарз, ҳам қарз.

Демак, демократик давлатда яшаб туриб, эътиқодига қўра ислом амалларини тўлиқ бажариш мумкин. Уларнинг бир-бирига монъелик жойи йўқ.

Ф.МАМАШАРИПОВ: — *Боя айтганингиздек, пайғамбаримизнинг фаолиятларини халифалар давом эттиришган. Бугунги кунда-чи?*

Раҳматуллоҳ қори: — Ислом дини пайғамбаримиз даврларида ҳали анча кучси бўлган. Шунинг учун ҳам пайғамбаримиз ва у кишининг халифалари қаттиқ туриб, динни тарғиб қилишган. Бўлмаса Ислом бизгача етиб келмаган бўларди. Атиги 30 йил ичида дин энг би бўлмайдиган даражада кенгайтирилди. Бу вақт ичида мусулмонларнинг ҳаёти чиройли бўлиб,

қилишарди. Мени ҳайрон қолдирган нарсаси, биринчидан, улар фақатгина фарзни ўқиб, суннатни эса ўзинлар уйишларда ўқиб оларсизлар дейишарди. Иккинчиси эса, бирор хонадонда маърака ёки маросим бўладиган бўлса яна шулар келиб, маърузани қилган, қўлга тузун берилса, олмасдан, «буни маҳалладаги камсаржероқ оиламизга беринглар» деб кетишганига гувоҳ бўлганман. Буни кўрган айримлар «Буни қараңглар, кеча масжиднинг имомига чиқсам вақтим йўқ деган эди. Бу бўлса йўқ демади, устига-устак, тугунгани ҳам олмасдан, етим-есирларга беринглар деди-я» деб ўзаро пичирлашиб қолдилар. Бу гапларни эшитган, демак, ушлар турли оқимларнинг дастлабки вакиллари бўлиб, юқоридаги ишларда бизнинг расмий домларимизнинг ҳам айби бор экан-да деган хайла ҳам борган эдим.

Раҳматуллоҳ қори: — Гапингизга тушундим. Мана масалан, бир имомни олсак. Деярли кун бўйи масжид хизматида бўлади. Ортиқча даромад оладиган жойи йўқ. Лекин бола-чакаси бор. Уларни боқиб учун эса тирикчилик қилиши керак. Энди бир ўйлаб кўринг, қилинган иш учун 5-10 сўм кўнгилдан чиқариб берилса, нима қилибди? Аввало, кўнгилга худо солмаса, ҳеч вақо берилмайдди. Имомлар қўшимча иш қилай деса, масжиддаги ишлар қўлиб кетади. Ахир кунига беш маҳал намозда қатнашиши керак бўлгандан кейин нима қилсин? Дехқон ҳам кун

дейлишининг ўзи ҳам ҳаромдир. Зеро, Қуръони каримнинг 42-сура 13-оятда «Динни барпо қилинганлар ва унда фирқа-фирқа бўлиб бўлинманглар», — дейилган.

Д.ХАЛИЛОВ: — *Ҳозиргина тилаб олиб ўтилган оқимларнинг асосий мақсади халифалик давлати куришдир. Халифаликнинг ўзи нима? Бундай иштирокини меҳнатдан қочиш деб баҳолаш мумкинми?*

Раҳматуллоҳ қори: — Чаҳор ёрлар бўлиши: Абу Бакр Сиддик, ҳазрати Умар, ҳазрати Али ва ҳазрати Усмон пайғамбаримизни ҳеч қачон ёлғиз қолдирмаганлар. Ўз навбатида Расулulloҳ ҳам уларга ўзларидан кейин пайғамбарлик макомида ўринбосар бўлиб, адолатли ҳукм юритади деб ишонганлар. Шунингдек, халифаликни ўзларидан кейин яна 30 йил давом этишини айтганлар. Ҳақиқатан ҳам халифалик пайғамбаримиз башорат қилганларидек улардан кейин яна 30 йил ҳукм сурди. Кейингилари эса, гарчи улар халифалик деб юритилса-да, оддий подшолик ёки султонликдан фарқлари йўқ. Буларга мисол қилиб аббосийлар, уммавийлар ё туркларни келтириш мумкин. Аммо пайғамбаримиз умматларига халифаликсиз яшай олмайсизлар деб бирор марта айтган эмаслар. Шунинг учун ҳам у киши айтган ўттиз йил аллақачон ўтиб кетгандан кейин халифалик кура-миз деб даъво қилаётганларни ҳатто пайғамбаримизга қарши чиққанлар деса ҳам бўлади. Исролда фақатгина Қуръонга, ҳадисга, исломий арконларга, инсоний бурчларга амал қилишга буюрилган. Аммо бирор жойда «Сизлар халифасиз яшай олмайсизлар» деб айтилмаган. Шундай экан, бу сўз одамни ташвишга солидиган, халифамиз йўқ-ку деб азоб чекадиган ҳолат

йўла берилган. Дейлик, ароксўрлик ёки зинокорлик каби иллатлар қонун билан тақиқланмаган. Бизда унчалик эмас-ку, лекин мисол учун зинокорликка шарий ҳукмларга қараганда бирмунча енгиброқ жазо қўлланилганми дейман. Айтмоқчиманки, юқоридаги учаласини бир пайтда қўллаш мумкинми?

Раҳматуллоҳ қори: — Аввало, ҳеч қайси мамлакатда юз фоиз мусулмонлар яшамайди. Масалан, Марокаш ислом давлати, Саудия Арабистони мусулмон мамлақати, Покистон ислом республикаси ёки Эрон ислом жумҳурияти бўлгани ҳолда у ерда ҳам юз фоиз мусулмонлар яшамайди. Тахминан 50-60 фоизигина мусулмонлардир. Бундан ташқари, ҳеч қайси ислом давлати Қуръонга амал қилиб яшасин деган мажбуриятни қўя олмайди. Чунки Қуръоннинг ўзи демократияга йўғрилган. «Бақара» сурасида келтирилишича, ҳеч бир одамни динга мажбурлан киритиш мумкин эмас (2-сура 256-оят). Ҳақиқатни топиб олиши учун фақат инсонгагина ақл берилган бўлиб, у ёмонлик ва яхшилиқни ўзи ажратиб олиши керак. Масалан, бир одам мусулмон бўлди дейлик, унга нега намоз ўқимагандан деб дарра урилмайди. Зеро, ҳар кимга тоқатида яраша ибодат буюрилган. Ёки бирор фақатгина эрталабчи намозни ўқиб, қолганига вақт тополмаётган бўлса, жиноий жавобгарликка тортилмайди. Насиб қилса, озроқ вақт ўтиб, қолганларига ҳам ўтади. Қарабсизки, тез орада яхши тақводорга айланади. Энди, адашиб арок ичмоши мукка-сидан кетган одам намозни бошлади дейлик. У бирдангина арок ичинини ташлаш олмайди-да. Ўрганиб қолгандан кейин қийин бўлади. Лекин у намозни маст ҳолатда ўқимаса бас. Кейинчалик намознинг ўзи шунинг инсонни фахш ва ҳаром ишлардан тияди. Бундаги

аммо охиратда азоби бор. Яна юқоридаги икки тоифага қўшилмаган ҳолда мунофиқ бўлиб ҳам яшаш мумкин. Бундайлар динсизларнинг ичида Оллоҳни унутганча, гуноҳ ишларни қилиб юради. Агар мусулмонларга қўшилиб қолса, ҳаммадан баланд овозда «Оллоҳу акбар» деб бакиради. Ана шу уч йўлдан қай бирини танлаш энди инсоннинг ўзи-га ҳавола. Айтмоқчиманки, ҳар ким

берилган умрини яшаб ўтади, аммо охиратда албатта бунинг жавоби бор. Қараңки, инсонга танлаш ҳуқуқини Оллоҳнинг ўзи бериб қўйибди. Ана сизга демократия. Қолаверса, исломий ҳукмлар яхши юритилиши учун фақат исломий мамлакат бўлиши шарт эмас. Масалан, Эрон салкам исломий давлат. Аммо у ерда ҳеч ким фахш билан шуғулланмайди деб қафолат бера олмаймиз. Фақат мудардас жой бўлганлиги боис Макка билан Мадинада ҳаром ишларга қарши қаттиқ турилади. Лекин у ерларда ҳам баъзи мунофиқлар топилади.

Ислом Каримовнинг дастлабки сессияларида «биз ислом давлати курамаймиз, аммо мусулмонлар яшайдиган демократик давлат кура-миз» деб айтган сўзларининг ўзи сизу биз учун катта имконият эмасми? Ҳолбуки, бизнинг динимизга иншонч ва эътиқодимиз ҳеч бир ислом давлатидагидан кам эмас. Бе-

буни кўрганлар ўз-ўзидан бу динни қабул қила бошладилар. Зеро, Қуръоннинг 16-сура 125-оятда ҳам мусулмонларнинг динни донолик, ҳикмат ва чиройли панд-насиҳат билан тарғиб қилиши лозимлиги буюрилган. Эндиликда ҳам одамларнинг ўзи бу диннинг фазилатини кўриб, қабул қилмоқдалар. Бунга Америка, Япония, Корея каби давлатларни мисол қилиш мумкин.

Эътиқод шундай нарсаси, бу ишни ҳар ким ўз виждони юзасидан бажаради. Масалан, Ўзбекистонда дин мажбурий юргизилмайди. Қурби етган Маккага бориб, ҳожи бўлиб келаяпти. Масжидларга чиқиб бемалол намоз ўқиймиз. Дин жиҳатидан Саудия Арабистонидан ҳеч қандай камчилигимиз йўқ. Бу дин эркинлик асосига қурилган. Умуман олганда ислом шундай динки, боя айтганимдек, ҳамма нарсани хоҳла-санг қил, бўлмаса йўқ дег инсоннинг ўзига ҳавола қилинган.

Й.ПАРДАЕВ: — *Бу гапларни эшитиб ўтириб, мустақиллиқнинг дастлабки йиллари ёдига тушди. Уша пайтда рўза ойи бўлиб, кеч-қурунлари маҳалладаги қариялар билан масжидга чиққанмишда ёш-ёш мулавоаччалар келиб имомлик*

Ҳ.НИШОНОВ: — *Тарих китобларида мўғул, рус истилоҳи билан бирга араб истилоҳи деган бўлиб бор. Ана шу иборага қандай қарайсиз?*

Раҳматуллоҳ қори: — Авваламбор истило деган ибора босиб олиш дегани, тўғрими? Мўғуллар билан русларнинг босқинидан кейин мусулмон бўлганини ўша тарих китобларидан яхши биламиз. Энди араб истилоҳига келсак, ўша даврда исломни ёйиш учун Маккадан элчилар дунёнинг турли бурчакларига, жумладан бизнинг дунёримизга ҳам юборилган. Аммо бирор давлатни босиб олиб, тарихий бойлиқларини олиб кетиш бошқа, ҳеч нарсани олмай, маънавият олиб келиш бошқа нарсаси. Араблар юртимиздан ҳеч нарсани олиб кетган эмас. Улар бизга энг мукам-мал бўлиши Ислом динини, тинчлик динини олиб келишган. Хулоса шу.

Ғ.АЛИМОВ ва М.ДУСИЯРОВА ёзиб олишди

ISTIQLOL VA BIZ

Истиқлол йўллари

Истиқлолнинг дастлабки йиллариданқо юртбошимиз қадим Ипак йўлига қайта жон бағишлаш ташаббусини илгари сурди. Бундан бевосита манфаатдор қўшни мамлакатлар раҳбарлари бир битимга келиб, йўллари таямirlаш ишлари бошлаб юборилди. Мен юртимиз иқтисодиётининг юксалишида муҳим аҳамиятга эга Буюк ипак йўли қайта тикланишининг Қамчиқ доғони участкасида йўлсозлар билан бирга ишладим. Довондаги туннелларнинг очилиши автомобилларнинг кишини-ёзини қатнашига имкон яратди. Водий билан юртимизнинг бошқа вилоятлари ўртасидаги масофани қисқартирди. Айни чоғда доғон йўллари бетонлаштирилиб, жаҳон андозалари даражасига етказилапти. Водий ичидagi Кўкон-Фаргона, Фаргона-Андижон-Уш йўллари ҳозир ривожланган хориж мамлакатларининг магистралларидан қолишмайди. Хавас қилишга арзийди. Шу билан бир қаторда юзлаб километр темир йўллар қурилди. Айни чоғда вилоятимиз йўлсозлари Тошгузар-Бойсун-Қумқўрғон темир йўли қурилишида қатнашапти. Ушбу йўл мамлакатимизнинг жанубий вилоятларини марказ билан боғлаб, иқтисодиётнинг ривожланишига хизмат қилади.

Улуғбек УМАРОВ,
Фаргона автомобил йўлларида мунтазам фойдаланиш бошқармаси механиги, Ўзбекистон Қаҳрамони

ТО'ҒА ТО'ҒОНА

ЭХТИЁЖ ФАРЗАНДАЛАРИ

Фарғонанинг Тўқимачилар шаҳарчасида яна бир муҳташам бино қад ростлади. Янги педагогика коллежини «Фарғонанефти-кимёмонтаж» МЧЖ қурувчилари қуриб битказишди. Бош пудратчининг «Сантехгазмонтаж» қурилиш бошқармаси, «Аэроэнергия», «Мардиёна» субпудрат ташкилотларининг қўли гул усталари ўқув биноси ва спорт залини ўқув йили бошланишига шай қилиб қўйишди. Ўтган жума кuni зиё маскани тантанали суратда очилди. Вилоят ўрта махсус касб-хўнар таълими бошқармаси бошлиғи Жалолхон Фафуров қурувчиларнинг ишини юқори баҳолади.

— Қурувчиларимиз 565 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини сифатли адо этишиб, истиқлолнинг 14 йиллик байрамига муносиб тўхфа тайёрлашди, — дейди МЧЖ раҳбари Илҳомжон Маматов.

Ушбу коллежда 350 нафар талаба таълим олади. Замонавий ўқув жиҳозлари билан жиҳозланган зиё маскани талабаларни қўчқ очиб қарши олмади.

Байрам арафасида вилоятда 8 та янги таълим-тарбия муассасалари қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Исроил ИБРОХИМОВ,
«Нуқуқ» муҳбири

HAYOT FOTOMUXBIR NIGONIDA

Фотомухбир

Абдувоҳид

ТЎРАЕВ

иждоҳонасига

ташриф

От изини той босади деган иборага илгари унча аҳамият бермаган эканман. Ҳозир, ўйлаб кўрсам, бунинг замирида олам-олам маъно бўлиб, бу ибора асосан ота-боболари ҳамда устозларнинг ҳунарини баҳоли қудрат давом эттираётганларга нисбатан қўлланар экан.

Ўзбекистон матбуоти саҳифаларида А.Губенко, Э.Пенсон, Б.Мизроқини, А.Тўраев, Р.Албеков, С.Маҳкамов, Н.Мухаммаджонов ва бошқа қатор моҳир фотомухбирларнинг суратларини қўриб, завқланмаган одам топиlmас керак. Саҳифамизнинг бугунги меҳмони юқорида номлари зикр этилган устозларнинг ишини маҳорат билан давом эттираётганлардан бири, бир неча халқаро ҳамда республика миқёсидаги танловлар ғолиби Абдувоҳид Тўраевдир.

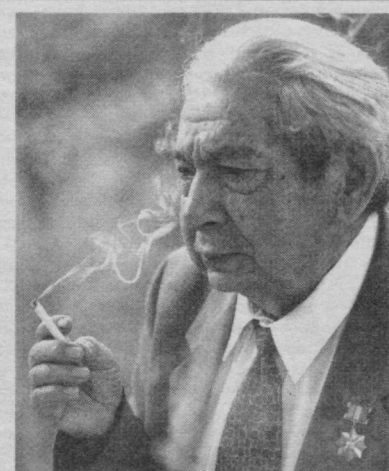
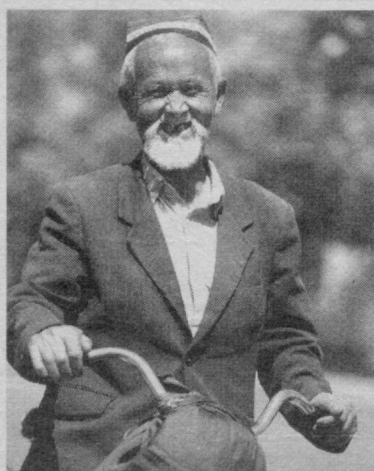
Очигини айтиш керак, гоҳо Абдувоҳидга хавасим келади. У нафакат устозларининг, балки отаси, таникли суратқаш, марҳум Абдусаттор ака ҳамда акаси Абдужаббор (марҳум) Тўраевларнинг издошидир. Ота касбини давом эттирган инсоннинг қам бўлмаслигини эса қарияларимиздан кўп эшитганман. Дарҳақиқат, Абдувоҳид ҳам шу касб тўғрисида эл-юртга танилди, обрў-эътибор топди.

Газета ва журнал таҳририятларида ишлайдиганлар яхши билишди, қотибятнинг иши фотомухбирлар фаолияти билан чамбарчас боғлиқ. Фаолиятим давомида кўплаб таникли ҳамда ёш фотомухбирлар билан ишлашга тўғри келган. Абдувоҳидни шахсан

таниганимга йигирма йилдан ошган бўлса-да, ундаги бир хислатни кўп суратқашларда кўрмадим. У девярли ҳар кuni таҳририятга бирров бўлса-да, кириб кетади ёки кўнғироқ қилиб, бирон топширик бор-йўқлигини сўрайди. Берилган топшириқни ўз вақтида бажариб, эътирозга ўрин қолдирмайди. Бундан ташқари, шунча йил ичида Абдувоҳиднинг учрашув белгиланган жойга келмай қилиши у ёқда турсин, кеч келганини эслай олмаман.

— Болалигимда дам олиш кунларини орзиқиб қутардим. Тонг отар-отмай отам раҳматли мени уйғотар эди. Нонуштани апи-тапил қилиб, у кишига эргашардим. Отам кун бўйи турли қолатларни суратга олар, касбининг сир-асрорларини менга ҳам ўргатарди. Шу кетганимизча кеч қирғанда хориб-чарчаб уйга қайтардик. Уша пайтда жисмонан чарчашимга қарамай, дилим завқ-шавққа тўларди. Мана энди, орадан шунча йиллар ўтиб, ўзим ҳам гоҳ-гоҳ ўғлимини сафарларга олиб чиқишга ҳаракат қилаялман, — дейди Абдувоҳид. — Вилоятларга хизмат сафарига чиққанимда турли касб эгалари фамилиямини эшитиб, «Абдусаттор акага қариндошлигингиз йўқми?» деб сўрашади. У кишининг ўғли эканлигини эшитиб, отамни яхши хотиралар билан эслашади. Шундай пайтларда бу касбини танлаганимга, отамнинг руҳи шод бўлаётганига хурсанд бўламан.

Фафуржон АЛИМОВ,
масъул қотиб

HUQUQ
yuridik gazeta

Ташкил:
O'zbekiston
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi

Bosh muharrir:

Abdullolq ABDURAZZOQOV

Tahrir hay'ati:

Bahridin VALIYEV, Pirimqul QODIROV, Jahongir SHAROFBOYEV
(Bosh muharrir o'rinbosari vazifasini bajaruvchi), Foziljon MAMASHARIPOV
(mas'ul kotib vazifasini bajaruvchi), Lola SHOMURODOVA

Tahririyat manzili:

Toshkent shahri, Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 133-82-34,
133-64-72.
E-mail: Info@huquq.uz.
Faks: 133-64-85, 133-10-53.

Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida
023-raqam bilan ro'yxatga olingan. Nashr ko'rsatkichi — 231, 232

Tahririyatga kelgan qo'yozma va suratlar egalariга qaytarilmaydi. Mualliflarning fikrlari tahririyat fikridan farqlanishi mumkin. Nashrimizdan ko'chirib olinganda «HUQUQ»-dan olinganligi ko'rsatilishi shart. Tijorat ahamiyatiga molik materiallar belgisi ostida chop etiladi.

Buyurtma Г — 561. 14584 nusxada chop etildi. Gazeta tahririyat kompyuter bazasida terildi va sahtalandi. «HUQUQ» original maketi.

Navbatchi muharrir: J.SHAROFBOYEV
Musohib: A.MUSTAFOYEVA

Gazeta «Sharq» NMK bosmaxonasida ofset usulida chop etildi. Korxona manzili: Toshkent shahar, Buyuk Turon ko'chasi, 41-uy.

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 20.00. Topshirildi: 17.30. 1 345 678

Gazeta
haftaning
chorshanba
kunlari
chiqadi.

Sotuvda
erkin narxda